№ 6050

DIN TEZAURUL ARHIVELOR

ALBUM DE DOCUMENTE

DIRECŢIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

DIN TEZAURUL ARHIVELOR

ALBUM DE DOCUMENTE

IV 6050

DIRECŢIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

DIN TEZAURUL ARHIVELOR

ALBUM DE DOCUMENTE

BUCUREŞTI — 1976

Albumul de documente „DIN TEZAURUL ARHIVELOR" a fost discutat şi avizat de Comisia ştiinţifică pentru problenme arhivistice la 30 martie 1976.

Autori:

IOANA BURLACU
VIRGILIU Z. TEODORESCU

Fotografii realizate de:

TRAIAN PETRACHE
ALEXANDRU TĂNĂSESCU

Memorie a trecutului, documentele de arhivă reflectă activitatea umană sub toate aspectele, avînd pe lîngă îndeobștea recunoscută importanță cultural-științifică și o necontestată importanță politică și practică strîns legattă de actualitate, fapt pentru care azi în întreaga lume li se acordă o protecție specială.

Pe teritoriul țării noastre, în scurgerea timpului s-au creat și păstrat o multitudine de documente. De la vechile hrisoave voievodale înflorate cu știință și sensibilitate artistică și întărite cu grele peceți legate cu șnururi de mătase meșteșugit împletite, la catastihele și condicele domnești și pînă la dosarele, registrele, fotografiile, înregistrările viideo și fonice apartenente arhivelor moderne, care se formează sub ochii noștri, toate alcătuiesc Fondul Arhivistic Național al Republicii Socialiste România, izvor autentic de cunoaștere și scriere a marii cărți a istoriei naționale.

Istoria arhivelor românești cuprinde un llung răstimp al cărui început se pierde în negura vremilor. În decursul milleniilor pe teritoriul de azi al României s-au succedat toate orînduirile sociale cunoscute în istoria umanității și este probat faptul că încă din epoca comunei primitive au existat și aici arhive rudimentare compuse din obiectte sau tezaure ce aveau drept scop să rememoreze anumite lucruri necesare vieții sau cultului. Astăzi arheologii au dat la iveală urme ce ne îndreptățesc să afirmăm că nevoia de păstrare a amintirilor este tot atît de veche ca și omul însuși.

Descoperirile arheologice de pe întreg cuprinsul țării ca cele de pe Valea Dîrjovului (jud. Olt), de la Ripiceni (în nordul Moldovei), în peștera de la Ohaba Ponor (jud. Hunedoara) și în atîtea alte locuri, dovezile materiale, păstrate în arhiva imensă care este glia străbună, confirmă în mod incontestabil existența omului pe teritoriul de astăzi all României cu sute de mii de ani înaintea erei noastre.

Străvechile texte cu caracter pictografic descoperite la Tartaria (jud. Alba) mileniul 2 î.e.n. amintind prin modul de realizare de tablele de lut descoperite pe teritoriul fostei Mesopotamii, prilejuiesc astăzi atît cercetă-

torului cît și publicului larg pposibilitatea de a-i înțelege mai bine pe înaintași, preocupările lor, evoluția pe care a avut-o scrisul în fază incipientă.

Într-un asemenea contexxt a evoluției scrisului prezența unor desene rupestre din peșterile din norduul Olteniei precum și a unor fragmente ceramice, blocuri de piatră, relevă cu prisosință folosirea caracterelor latine și grecești pe parcursul veacurilor anteerioare erei noastre.

Primele știri scrise, care au ajuns pînă la noi, despre populația din vechime, ce a locuit pe teritoriuul de azi al țării noastre, datează de aproximativ 2.500 de ani. Ele vorbesc desppre geți sau daci ce făceau parte din marele neam etnic al tracilor și care erau numiți de marele istoric al antichității, Herodot (sec. V î.e.n.) „*cei mai viteji și mai drepți dintre traci*". Civilizația lor materială și spirituală va cunoaşște o mare înflorire, în secolul I, înaintea erei noastre, consecință firească aa dezvoltării economice și politice a geto-dacilor, și a afirmării unei personalilităţi politice și militare remarcabile, regele Burebista (82—44 î.e.n.) denumit de izvoarele timpului „*cel mai mare dintre toți regii care au domnit vrecodată asupra Traciei*".

„*Ajungînd în fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese, getul Burebista* — relatează istoricuul și geograful antic Strabo (63 î.e.n. — 19 e.n.) în opera sa principală *Geoggrafia — l-a înălțat atît de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultaree față de porunci, încît în cîțiva ani, a făurit un stat puternic... Ba încă a ajuuns să fie temut și de romani*".

Înfruntarea directă dintrre statul dac și Imperiul roman va avea loc mai tîrziu. Timp de peste 120 de ani după moartea lui Burebista, daco-geții luptă împotriva primejdiei romane organizînd adeseori incursiuni la sud de Dunăre. Deși urmașii lui Burebista și-au împărțit între ei puterea marelui stat, ei s-au preocupat de dezvoltareea economiei și culturii, prin atragerea unor specialiști din orașele grecești și i din teritoriile romane din Balcani, toate în vederea confruntării cu Romaa, devenită iminentă îndeosebi după ocuparea Dobrogei de către romani.

Conflictul dintre daci și i romani s-a declanșat violent în timpul cînd în spațiul carpato-dunărean renăscuse o Dacie unită și puternică cu o înfloritoare cultură materială și spiirituală în frunte cu regele Decebal, pe care istoricul Cassius Dio îl caracteriza ca un conducător „*priceput în ale războiului și iscusit în luptă, știind cînd l să năvălească și cînd să se retragă, meșter în a întinde curse, viteaz în luptcă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și de a scăpa cu bine dintr-o înfruntare pentru care lucruri el a fost mult timp pentru romani un potrivnic de temut*".

Dar cu toată vitejia daacilor și a regelui erou Decebal. în urma războaielor din anii 101 — 102 și 105 — 106, purtate între daci și romani, statul dac a fost cucerit, cea mmai mare parte a sa fiind transformată în pro-

vincie imperială romană între anii 106—271 e.n. Imperiul roman cu toate aspectele negative, pe care le-a avut, a dus la împletirea celor două civilizaţii, a determinat o nouă înflorire economico-socială a acestor meleaguri şi-a pus amprenta asupra întregii evoluţii istorice ulterioare a societăţii în acest spaţiu geografic. Caracterul organizat şi masiv al colonizării Daciei, superioritatea tehnicii şi culturii romane, folosirea limbii latine în administraţie şi justiţie, acapararea pămînturilor şi a funcţiilor administrative de către coloniştii romani, au făcut ca populaţia geto-dacă, autohtonă, să sufere o puternică influenţă romană, nu numai în teritoriul Daciei romane, ci şi în celelalte teritorii, locuite de dacii liberi.

Cercetările arheologice din ultimele decenii oferă posibilitatea cunoaşterii utilizării scrisului de către daci. Revelatoare sînt în acest sens descoperirile de la Ocniţa (sec. I î.e.n.), Sarmizegetusa, Costeşti, Blidaru (sec. I î.e.n. — sec. I e.n.) etc. care prin modestele dar concludentele texte relevă cunoaşterea şi folosirea scrierii cu caractere latine în procesul muncii dar în acelaşi timp grija pentru păstrarea şi transmiterea către urmaşi a acestor mesaje. Ele se vor amplifica ca număr şi ca arie de preocupări umane în epoca dominaţiei romane ce va sugera permanent procesul de contopire a celor două componente ce stau la baza poporului român. Amintim în acest sens numeroasele inscripţii, diplomele militare scrise pe tăbliţe duble de bronz, tablele cerate descoperite în galeriile minelor de aur din Munţii Apuseni etc. izvoare primordiale pentru cunoaşterea civilizaţiei durate pe teritoriul ţării noastre în timpul convieţuirii dacilor şi romanilor.

După declinul Imperiului roman, a retragerii armatei şi a administraţiei romane din Dacia, timp de secole, oamenii acestor pămînturi au dus o luptă îndîrjită şi necurmată pentru a-şi păstra fiinţa, limba şi glia strămoşească. Dacă izvoarele scrise pentru această epocă sînt puţine — fapt ce se explică printr-un întreg complex de factori şi împrejurări istorice — există în schimb nenumărate şi incontestabile alte dovezi ale continuităţii poporului român în spaţiul carpato-dunărean. Astfel cercetările arheologice demonstrează prezenţa neîntreruptă a populaţiei daco-romane, în perioada ce a urmat retragerii aureliene peste tot — pe teritoriul vechiii Dacii, atît în vechile oraşe romane, cît şi în mediul rural. Sinteza etnică daco-romană din vremea provinciei traiane se desăvîrşeşte în această perioadă şi ea se reflectă fidel pe planul culturii materiale, care apare unitară şi de o factură aparte, net deosebită de cea a migratorilor. Vestigiile culturii materiale autohtone atestă cu putere permanenţa în întreaga perioadă a migraţiilor, a unei populaţii sedentare stabile, continuînd formele tradiţionale de viaţă din secolele anterioare incompatibile cu viaţa nomadă, caracteristică popoarelor migratoare.

Daco-romanii sînt atestați și prin complexe rituale funerare sau prin sisteme de înmormîntare care le sînt proprii dar mai ales de datele care arată circulația monedelor romane de la sfîrșitul secolului III și pînă în mijlocul secolului V pe tot teritoriul daco-roman de la Dunăre pînă în nordul Transilvaniei și de la Tisa la Carpați. Este vorba de circa 300 localități cu descoperiri de monede izolate sau tezaure totalizînd cîteva zeci de mii de piese de bronz.

Acestor dovezi arheologice li se adaugă vestigiile creștine din secolele IV—VI (opaițe de metal sau de ceramică, pietre de inel cu scene tipice, vechi monumente romane păgîne „creștinate" în sec. IV, lăcașuri de cult cu obiecte aparținătoare uneori cu inscripții în limba latină, cripte funerare etc.) aflate în Oltenia, Muntenia, sudul Moldovei, Transilvania și Banat care se leagă și ele organic de populația romanică.

În ceea ce privește popoarele migratoare, care s-au succedat pe acest teritoriu în veacurile III—XI izvoarele istorice arată un proces continuu de asimilare a unor comunități ale neamurilor imigrate de către populația autohtonă daco-romană, numeroasă sub raport demografic, și superioară prin cultura materială.

Continuitatea vieții materiale și spirituale, comunitatea de origine, de neam și limbă au dus, către sfîrșitul mileniului I al erei noastre la închegarea primelor formațiuni politice românești de tip feudal existente pe întreg cuprinsul vechii Dacii. Astfel vechii locuitori ai țării au trecut la organizarea pe baze noi a vieții economice, politice și sociale constituind voievodate, formațiuni statale mai mici și apoi cele trei state feudale puternice Moldova, Transilvania și Țara Românească a căror evoluție ridică civilizația românească pe o treaptă superioară.

Urmînd un proces istoric asemănător în toate cele trei state feudale românești, modul în care arhivele au ajuns la noi ne îndreptățește să afirmăm că în feudalism primele arhive s-au constituit la destinatar, acesta fiind obligat să-și prezinte documentul ori de cîte ori își revendica drepturile înscrise în el sau și le apăra în caz de contestație. Vechiul proverb românesc „ai carte, ai parte" exprimă plastic vechea credință a poporului român că cine pierde actele de moșie, pierde și moșia. Datorită acestei credințe s-au păstrat nenumărate documente care nu au fost înstrăinate și nu au fost transmise decît odată cu moșia din neam în neam.

Dar principiul păstrării actelor la destinatar se constată aplicat nu numai la particulari ci și la instituții sau așezăminte cu caracter public cum sînt ierarhiile bisericești, mănăstirile sau așezămintele de binefacere.

Pe parcursul veacurilor se constată la emitenți preocuparea de a păstra ciorna, copia, duplicatul documentului pentru rezolvarea diverselor situații. Pentru a-și asigura o mai bună ordine și evidență a acestora, emitenții copiau

în registre documentele pe care le emiteau și al cărui original se înmîna destinatarului. Datorită acestui procedeu avem astăzi un număr mare de documente strîns legate între ele în serii arhivistice complete.

Pentru Transilvania ne sînt cunoscute încă din veacurile XIII și XIV măsurile luate pentru a se asigura o trăinicie perpetuă originalelor, organizîndu-se în acest sens la Oradea, Cluj-Mănăștur, Alba-Iulia, locuri de păstrare a documentelor și eliberare la caz de nevoie a unor copii autentificate care asigurau posesorilor lor drepturi probatorii ca și originalele. În secolul al XVIII-lea grija pentru arhive se exprimă și prin măsurile luate de o serie de orașe de a asigura, păstrarea și organizarea documentelor. Contribuția lui C. Pomarius la organizarea arhivelor de la Bistrița, Sibiu și Brașov a constituit un exemplu pentru urmași.

În Țara Românească și Moldova, la începutul celui de al XVIII-lea secol s-a luat măsura ca principalele acte de interes deosebit să fie păstrate în cancelariile mitropoliilor din București și Iași, care devin în acest fel primele arhive generale ale țării. Practica de a deține spre păstrare în aceste locuri cele mai importante documente avea să dăinuiască pînă la înființarea Arhivelor Statului.

În secolul al XIX-lea noțiunea de arhivă generală va deveni o realitate prin măsurile organizatorice cuprinse în textele Regulamentelor Organice din anii 1831—1832. Pe temeiul acestora iau ființă Arhivele Statului atît la București cît și la Iași. Aici vor fi centralizate arhivele aparținînd instituțiilor desființate precum și documentele instituțiilor nou create prin Regulamentul Organic.

Acest „nou ram de dregătorie" a cărui rol de la înființare a fost acela de a primi, păstra și valorifica documentele țării „opera sacră a secolelor" cum le-a definit, atît de sugestiv, cel mai pasionat cercetător al lor, cel mai vajnic apărător și prețuitor al lor: Nicolae Iorga, și-a înțeles de la început menirea. În ciuda condițiilor destul de grele în care își desfășurau activitatea, avînd de întîmpinat numeroase greutăți materiale și nu rareori ignoranța și lipsa de interes a autorităților, Arhivele Statului, prin competența și stăruința unei pleiade de personalități de prestigiu ale culturii românești, care au stat de-a lungul vremii la cîrma lor cît și a colaboratorilor lor anonimi care au muncit cu abnegație și pasiune la dezvoltarea instituției, au reușit să imprime activității arhivistice un neîntrerupt progres.

Pe plan legislativ-organizatoric se înregistrează succese încă în secolul trecut. Actele normative pe baza cărora Arhivele Statului și-au început existența în anii 1831—1832 au fost completate în anii 1862—1872 cu regulamente de funcționare ce îmbrățișau activitatea arhivistică sub toate aspectele ei, iar în anul 1925 instituția a fost așezată pe baze noi, în condițiile intervenite după primul război mondial prin Legea de organizare a Arhivelor Statului.

Trebuie să menţionăm, de asemenea, procesul permanent de îmbogăţire a patrimoniului documentar al Arhivelor Statului. Marea majoritate a materialelor arhivistice o vor forma dosarele de la instituţii de stat, judeţ şi comună, dinainte şi după anul 1831, iar în ce priveşte fondurile feudale amintim pentru valoarea lor deosebită arhivele mănăstirilor închinate a căror bunuri fuseseră secularizate, la 13 decembrie 1863, şi care, potrivit unei ordonanţe domneşti, au fost preluate în totalitate de Arhivele Statului. La acestea se vor adăuga, în timp, numeroase documente provenite din arhivele particulare.

Alte succese ce merită, măcar a fi semnalate, se referă la înfiinţarea Şcolii de arhivistică în 1924, extinderea reţelei de unităţi ale Arhivelor Statului prin crearea de direcţii regionale în principalele centre cultural-ştiinţifice ale ţării, apariţia în 1924 a unui organ periodic de specialitate „Revista Arhivelor", iniţierea publicării unor instrumente de orientare ştiinţifică, înfiinţarea Muzeului Arhivelor în 1926.

Deci, stăruinţele şi eforturile susţinute ale oamenilor de cultură care au condus sau au lucrat în Arhive, dintre care amintim pe Gh. Asachi, Ion Eliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Vasile Alecsandri, Gh. Sion, Teodor Codrescu, Petre Teulescu, Cezar Bolliac, Constantin D. Aricescu, Nicolae Filimon, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Dimitre Onciul, Constantin Moisil, Aurelian Sacerdoţeanu au fost încununate cu succes. Prin activitatea lor în viaţa publică şi culturală ei au ridicat prestigiul vechii instituţii, au reuşit să atragă atenţia contemporanilor asupra valorii arhivelor contribuind adesea la salvarea lor.

Cel de al doilea război mondial cu întregul său cortegiu de lipsuri, greutăţi şi mai ales distrugeri, a întrerupt brutal mersul ascendent al instituţiei. Dar profundele transformări petrecute în ţara noastră, în urma victoriei insurecţiei naţionale antifasciste şi antiimperialiste armate din august 1944, au deschis perspective largi activităţii arhivistice. Noua legislaţie arhivistică, inaugurată cu Decretul nr. 17 din 1 februarie 1951 şi de H.C.M. nr. 472 din 29 mai 1951, prin care se fixează normele şi atribuţiile Arhivelor Statului mult lărgite şi cu responsabilităţi temeinice, continuată de Decretul nr. 353 din 1957, pentru înfiinţarea Fondului Arhivistic de Stat şi H.C.M.nr. 1119/1957 privind organizarea Direcţiei generale a Arhivelor Statului, a fost desăvîrşită de Decretul nr. 472/1971 privind Fondul Arhivistic Naţional al Republicii Socialiste România, completat în anul 1974.

Avînd la bază principiile fundamentale ale arhivisticii, actuala reglementare constituie neîndoios o măsură de rezonanţă internaţională ce se înscrie în efortul întregii umanităţi de a-şi ocroti valorile create în timp prin truda mîinilor şi a minţii omului. Ea conferă un cadru juridic corepunzător acti-

vității arhivistice, creînd mari posibilități de organizare și folosire a Fondului Arhivistic Național. Conform acesteia sfera tezaurului arhivistic al țării se lărgește, cuprinzînd alături de documentele create în decursul vremii de organele de stat și instituțiile administrative, documentele create de cultele religioase și de persoanele fizice.

Astfel fondurile și colecțiile conservate în depozitele Arhivelor Statului se întregesc în chip fericit cu documentele cu valoare istorică aflate în arhivele particulare și în cele ale cultelor, deschizînd cercetării posibilitatea abordării problemelor într-un context mai amplu, oferindu-i acesteia noi izvoare istorice ce reflectă veridic realitățile economice, sociale, politice și culturale ale timpului.

Preocuparea înaintașilor de a investiga în arhivele, bibliotecile și muzeele din străinătate cu scopul de a descoperi noi izvoare ale istoriei poporului nostru a cunoscut în ultimul deceniu o substanțială creștere, ca arie geografică, documente depistate și reproduceri obținute sub formă de microfilme și xerografii, expresie a grijii manifestate de partidul și statul nostru față de trecutul istoric al poporului român, a strădaniei lărgirii bazei documentare în folosul dezvoltării cercetării științifice.

Noile reglementări și-au cîștigat în scurt timp prețuirea și aprecierea cuvenită din partea publicului, depozitele Arhivelor Statului îmbogățindu-se cu o mulțime de noi documente.

Azi mai mult ca oricînd bogăția și varietatea materialului arhivat deținut de Arhivele Statului constituie o solidă bază de documentare pentru cele mai diverse domenii de activitate.

Cronologic, fondurile și colecțiile lor îmbrățișează un lung răstimp istoric, începînd din secolul al XIII-lea și pînă astăzi, iar sub raportul conținutului ele oglindesc aspecte esențiale ale zbuciumatei istorii a poporului român căruia i-a fost dat, de la formarea sa, să fie nevoit să-și apere libertatea și independența în fața numeroaselor tentative ale celor care încercau săi le răpească. Documentele de arhivă stau mărturie din veacuri că românii și-au apărat cu hotărîre neclintită, eroism și jertfă, libertatea și independența sub conducerea unor bravi și vrednici voievozi de la Basarab și Bogdan, Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara și Ștefan cel Mare. Pentru ele au acționat ca diplomați și purtători ai spadei Ioan Vodă, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu, Dimitrie Cantemir și mulți alții. Ele probează cu forța izvorului autentic că libertatea și independența au fost visarea marilor patrioți din întreaga epocă modernă de la Horea și Tudor la Bălcescu și Kogălniceanu, de la pașoptiști la generația Unirii și a Independenței și de aici la cei mai buni fii ai poporului, comuniștii.

Fondurile şi colecţiile arhivistice atît de diverse ca provenienţă şi desigur ca preocupări, îşi dezvăluie o latură comună— în totalitatea lor reflectă realităţi economice, politice, sociale şi culturale, consemnînd situaţii şi stări care determină şi evidenţiază în ultimă instanţă relaţiile sociale ale timpului. Actele de proprietăţi, socotelile privind administrarea domeniilor, dosarele proceselor purtate între ţărani şi boieri, jalbele, corespondenţa cu caracter politic sau particular, nu fac altceva decît să înfăţişeze aspecte ale realităţii înconjurătoare, ale raporturilor sociale şi să ne transmită în ultimă analiză informaţii adesea extrem de detaliate, despre societatea vremii.

Numeroase fonduri provenite de la instituţiile administrative, judecătoreşti sau cu profil economic din a doua jumătate a secolului trecut, relevă afirmarea proletariatului pe arena politică naţională, intensificarea organizării lui de clasă, pătrunderea în România a ideilor socialismului. Documentele de arhivă surprind paralel cu dezvoltarea mişcării muncitoreşti la sfîrşitul secolului trecut şi începutul secolului al XX-lea, amploarea tot mai mare a mişcărilor ţărăneşti, care culminează cu marea răscoală din primăvara anului 1907.

Alte pagini de arhivă vorbesc urmaşilor despre eroismul şi abnegaţia, despre spiritul de jertfă şi patriotismul fierbinte dovedit de armatele române, de masele populare din România în timpul luptelor din primul război mondial pentru apărarea pămîntului patriei împotriva ocupanţilor militarişti germani, pentru salvgardarea unităţii şi integrităţii teritoriale, despre realizarea visului secular de unitate deplină a poporului român. Ele atestă de asemenea puternicul avînt dat luptelor politice şi sociale desfăşurate de masele populare, de crearea Partidului Comunist Român.

Continuator direct al vechii mişcări muncitoreşti, partidul a crescut şi s-a dezvoltat ca stejar viguros, cu rădăcinile adînc împlîntate în solul realităţilor naţionale. Dosare întregi, mii de acte păstrate în fondurile şi colecţiile de documente atestă în mod elocvent patriotismul fierbinte al comuniştilor, faptul că nici un fel de piedici şi greutăţi, nici teroarea, nici închisorile, nici chiar plutoanele de execuţie nu i-au putut abate de la calea luptei de eliberare socială şi naţională. Ele demonstrează cu prisosinţă că în condiţiile deosebit de aspre ale dictaturii antonesciene, partidul s-a ridicat cu vigoare împotriva înfeudării economice şi politice a ţării faţă de Germania hitleristă, pentru apărarea suveranităţii naţionale şi a integrităţii teritoriale a patriei. Lui îi revine meritul istoric de a fi iniţiat şi condus insurecţia naţională armată antifascistă şi antiimperialistă din august 1944, care a marcat o piatră de hotar în istoria ţării.

Astăzi, în depozitele înmulţite ale Arhivelor Statului, centrale şi judeţene, se păstrează cu grijă o imensă cantitate de documente de arhivă care depăşeşte

cifra de 140.000 m.l. dintre care peste 33.000 m.l. se află în depozitele Arhivelor Centrale din București. Peste 7.000 de fonduri create de instituții și persoane particulare, aproape 300.000 de documente, foi volante, peste 4.500 de manuscrise, peste 22.000 sigilii de metal utilizate în vechile cancelarii, colecții de stampe, fotografii și albume, cu peste 30.000 de piese, peste 14.000 de planuri și hărți, începînd din secolul al XVII-lea, alcătuiesc acest inestimabil tezaur.

Prin grija și sprijinul conducerii partidului și statului, Arhivele Statului au în prezent o capacitate de depozitare de șapte ori mai mare decît înainte de Eliberare.

Astfel, dacă în anul 1951 Arhivele Statului dispuneau în întreaga țară de 19 clădiri cu o suprafață utilă de depozitare de 14.000 m.p., reprezentînd o capacitate de cca 60.000 m.l. arhivă, în prezent Arhivele Statului dețin 41 unități teritoriale în construcții noi sau cu spații special amenajate, totalizînd peste 35.000 m.p. suprafață utilă.

Spre deosebire de trecut cînd arhivele se aflau deseori adăpostite în clădiri vechi și insalubre, ruinate sau pline de igrasie, depozitele actuale sînt echipate corespunzător menținerii unui microclimat optim de conservare, utilate cu mijloace specifice de depozitare, dotate cu aparatură de control termohigrometric și protejate împotriva distrugerilor.

De altfel, activitatea tehnică care se desfășoară în Arhivele Statului are ca sarcină de bază asigurarea celor mai corespunzătoare condiții pentru conservarea documentelor, urmărirea modului în care se păstrează acestea, efectuarea lucrărilor de restaurare sau recondiționare pentru salvarea de la distrugere a documentelor degradate. Menționăm, de asemenea, că activitățile de conservare, restaurare și reprografie a documentelor care se desfășoară în cadrul Arhivelor Statului sînt fundamentate științific. Un laborator de cercetare utilat cu aparatura necesară analizelor chimice, de biologie și de determinări fizico-mecanice urmărește stabilirea tehnologiilor de restaurare, controlează conservarea documentelor, efectuează studii și cercetări privitoare îndeobște la factorii de deteriorare care au acționat în timp asupra documentelor, fixînd cele mai eficace mijloace de combatere a efectului acestuia precum și tratamentele necesare pentru prevenirea acțiunii agenților dăunători.

Desigur acțiunea de conservare a documentelor nu este un scop în sine. Între depozitele de arhivă și sălile de studii există o necontenită mișcare a documentelor care se cer pentru cercetare. Toate acestea au devenit accesibile cercetării, deoarece alături de depozite și de sălile de studiu se află „laboratoarele de strădanie și migală arhivistică" în care fiecare piesă își capătă identitatea și haina potrivită pentru a ajunge cum se cuvine pe masa cercetătorului.

Astăzi, în sălile de studiu ale Arhivelor Statului, stau la dispoziţia cercetătorilor mii de inventare pentru fondurile şi colecţiile din depozite şi tot mai multe instrumente de informare ştiinţifică (îndrumătoare, cataloage indici), volume de documente tematice, toate acestea reprezentînd rezultatele, unei munci susţinute de-a lungul anilor făcute cu pasiune şi perseverenţă.

Este revelator în acest sens faptul că numai în cursul anului trecut numărul cercetătorilor la sălile de studiu ale Direcţiei generale a atins cifra de aproape 2.500 care au studiat un număr de 48.420 dosare, 44.530 documente şi 26.006 role microfilme şi xerografii.

În condiţiile dezvoltării ştiinţei şi culturii din ţara noastră într-un ritm rapid şi a diversificării activităţii de cercetare, materialele documentare din Fondul Arhivistic Naţional şi-au găsit utilizarea în multiple şi variate forme de folosire.

Fără să mai constituie surse de informare exclusiv pentru studiul istoriei, documentele au dobîndit o sferă de întrebuinţare vastă ca unele ce servesc ca temeiuri documentare a diverselor domenii de cercetare, găsindu-şi şi o largă folosire în acţiunile cultural educative de masă prin articole de presă, comunicări la radio şi televiziune, în studiul unor probleme privind dezvoltarea economiei naţionale.

Astfel, Arhivele Statului au iniţiat şi organizat numeroase acţiuni menite să rememoreze şi să omagieze evenimente şi personalităţi de seamă ale trecutului nostru glorios. Numai în cursul anului 1975 au fost organizate 116 expoziţii, 460 simpozioane, s-a participat la realizarea a 140 emisiuni la radio şi televiziune, au fost publicate 357 articole în presa centrală şi locală, lărgind sfera formelor şi mijloacelor de valorificare şi popularizare a tezaurului arhivistic naţional. Tot acum a fost realizat primul film dedicat bogăţiei şi frumuseţii documentelor „Comori inestimabile".

Pentru a-şi îndeplini sarcinile ce-i revin pe plan naţional, în frontul ideologic şi ştiinţific, Arhivele Statului se preocupă în permanenţă de perfecţionarea şi modernizarea activităţii lor. În acest sens s-a acţionat în direcţia găsirii formelor şi mijloacelor celor mai adecvate, pe baza cuceririlor ştiinţei moderne, pentru adoptarea elementelor noi, izvorîte din experienţa pozitivă dobîndită în activitatea proprie, precum şi din cea cumulată pe plan mondial.

În acest context, publicarea unui album ce înmănunchează un număr de 161 reproduceri de pe 121 documente aparţinînd fondurilor şi colecţiilor păstrate în depozitele noastre, constituie între numeroasele acţiuni iniţiate în ultimul timp de către Arhivele Statului, o formă accesibilă de popularizare a tezaurului istoric al ţării şi a activităţii arhivistice, cu scopul de a informa, instrui, educa şi de a crea o opinie cuprinzătoare în ceea ce priveşte grija pentru păstrarea documentelor.

Sîntem încredinţaţi că albumul de faţă va fixa în memoria cititorilor — prin puterea emoţională a imaginii documentului de arhivă — coordonata pe care se conturează şi permanentizează chipul zbuciumatei noastre istorii, aspiraţiile, sentimentele, idealurile de luptă şi viaţă ale unui întreg popor, valoarea bogatei civilizaţii spirituale durate pe teritoriul României, sporind aportul Arhivelor Statului la educarea patriotică a maselor, contribuind astfel la înfăptuirea actului de cultură socialistă.

BIBLIOGRAFIE

* * * *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism.* Editura politică, 1975, p. 27—51.

NICOLAE CEAUŞESCU, *Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică şi cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conştient şi devotat al societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi al comunismului în România* — prezentată la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, 2 iunie 1976. Editura politică, Bucureşti, 1976, p. 9—22.

MIRCEA MUŞAT, *Continuitatea luptei poporului român pentru înaltele idealuri de libertate socială şi naţională*, Editura politică, Bucureşti, 1974.

* * * *Izvoare privind Istoria României*, vol I, Bucureşti, 1964, f. 287—289; 427—677; 683—697.

AURELIAN SACERDOŢEANU, *Arhivistica*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1971.

* * * *Arhivele Statului — 125 ani de activitate, 1831—1956*, Bucureşti, 1957, p. 17—227.

IONEL GAL, *Arhivele Statului în cei 30 de ani de la eliberare*, în „Revista Arhivelor", an LI, vol. XXXVI, nr. 3, p. 339—343.

LISTA REPRODUCERILOR

1. *1368 ianuarie 20.* Privilegiu comercial prin care Vladislav vv., domnul Ţării Româneşti, acordă o serie de avantaje negustorilor din Braşov, pentru negoţul cu produsele meşteşugarilor braşoveni precum şi cu mărfuri aduse din alte locuri.

Arh. St. Braşov, colecţia Privilegii, A.I., orig. latin, perg., sigiliu atîrnat.

2. *⟨1374⟩.* Hrisov prin care Vladislav vv., domnul Ţării Româneşti dăruieşte mănăstirii Vodiţa satul Jidovştiţa, găleţile de grîu din satul lui Costea de pe Topolniţa, venitul domnesc de la 8 pescării pe Dunăre ş.a.

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 1, orig. slav, sigiliu atîrnat căzut, monograma neagră.

3. *1387 (6895) iunie 27, Argeş.* Act de danie prin care Mircea vv., domnul Ţării Româneşti, întăreşte daniile făcute mănăstirilor Tismana şi Vodiţa, de către Radu vv., Dan vv. şi Vladislav vv., şi dăruieşte mai multe sate acestor mănăstiri, scutite de toate muncile şi dările ce se cuveneau domniei.

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 4, orig. slav, perg.

4. *1406 (6915) noiembrie 23, Mănăstirea Tismana.* Porunca prin care Mircea vv., domnul Ţării Româneşti „Marele voievod şi de sine stăpînitor domn a toată ţara Ungro-Vlahiei şi ale plaiurilor şi încă a părţilor tătăreşti şi Amlaşului şi Făgăraşului, Herţ şi Banatului de Severin domn şi ale amîndouă laturile peste toată Dunărea la marea cea mare, şi cetăţii Dristorului de sine stăpînitor" dă dreptul mănăstirii Tismana de a pescui în rîul Tismana şi de a-şi paşte vitele din sat şi pînă la munte.

Dat pe cînd domnul mergea la Severin să se întîlnească cu regele Sigismund al Ungariei.

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 11, orig. slav, hîrtie cu filigran, sigiliu aplicat oval.

5. *1411 (6919) septembrie 22, Suceava.* Uricul lui Alexandru vv., domnul Moldovei prin care dăruieşte mănăstirii Sf. Nicolae din Poiană, cinci sălaşe de tătari din satul Tamîrtăş de la Şumuz, cu voia lui Şoldan Petru.

Arh. St. Buc., colecţia Peceţi, 113, orig. slav, perg., sigiliu mijlociu, atîrnat, şnur mătase roşie.

6. *1436 (6944) noiembrie 30, Suceava.* Uric prin care Ilie vv., domnul Moldovei, întăreşte mănăstirii Neamţ satul Temeşeştii la gura Neamţului şi zece bordeie de tătari, toate dăruite de părintele său. Domnul va avea dreptul să-şi reia tătarii domneşti fugiţi printre aceia ai mănăstirii dacă se va afla că s-au amestecat „în această răzmeriţă".

Arh. St. Buc., fond M-rea Neamţ, XXI/2, orig. slav, perg., sigiliu atîrnat, căzut, şnur mătase roşie.

7. *1431 ianuarie 30, Tîrgovişte.* Privilegiu dat de Dan al II-lea vv., domnul Ţării Româneşti, prin care întăreşte braşovenilor un privilegiu comercial, acordat de Mircea vv., în 1413.

Arh. St. Braşov, colecţia Privilegii, 768, orig. bilingv (latin-slav), perg.

8. *1437 septembrie 16, Căpîlna.* Înţelegerea secretă dintre nobilii unguri, saşi şi secui cunoscută sub denumirea de „Unio trium nationum".

Arh. St. Sibiu, colecţia Documente istorice, II/79, orig. latin, perg.

9. *⟨Secolul al XV-lea⟩.* Matricea sigilară a Consiliului oraşului Cluj.

Arh. St. Cluj, colecţia Sigilii.

10. *1502 (7010) martie 9, Tîrgovişte.* Hrisovul prin care Radu vv., domnul Ţării Româneşti întăreşte stă-

pînirea jupînului Radu şi fratelui său Petru asupra a 30 de sate, 12 munţi şi 47 sălaşe de robi.

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 128, orig. slav, perg., sigiliu atîrnat căzut, monograma şi literele iniţiale în chinovar

11. *1511 august 17.* Hrisovul lui Vlad vv., domnul Ţării Româneşti prin care făgăduieşte pace şi prietenie regelui Ungariei, locuitorilor din Braşov şi Ţara Bîrsei. La validarea actului au participat şi marii boieri din anturajul domnului, garantînd pe această cale că vor respecta clauzele tratatului.

Arh. St. Braşov, colecţia Privilegii, 742, orig. latin, perg., sigiliu atîrnat şi 13 sigilii mici ale boierilor.

12. *1514 iunie 19, Aiud.* Ioan Zapolya voievodul Transilvaniei, ordonă să se ia măsuri împotriva „cruciaţilor" (ţărani răsculaţi sub conducerea lui Gheorghe Doja).

Arh. St. Sibiu, colecţia Documente istorice I/177, orig. latin, sigiliu aplicat.

13. *1571 (7079) iunie 1, Bucureşti.* Poruncă prin care Alexandru vv., domnul Ţării Româneşti, întăreşte stăpînire slugii sale Florea postelnic, pentru dreaptă şi credincioasă slujbă, satul Bezderia fost a lui Stanciu al Bengăi care „l-a pierdut de la domnia mea cu rea hiclenie".

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 890, orig. slav, perg., sigiliu aplicat timbrat.

14. *1591 (7100) octombrie 4, Trotuş.* Tamaş Şoltuzul cu 12 pîrgari din tîrgul Trotuş întăresc lui Drăgan din Filipeşti jumătate din moşia Filipeşti pe Oituz cumpărată de la Şandru din Ruşi, fiul cupariului cu 50 taleri bătuţi, bani gata.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Caşin, I/1, orig., sigiliul Tg. Trotuş aplicat în fum.

15. *1599 noiembrie 28, Alba Iulia.* Protocoalele Dietei din 20—28 noiembrie 1599, ţinute sub conducerea lui Mihai vv., după realizarea unirii Transilvaniei cu Ţara Românească. Cele 20 de articole dietale se referă la : întreţinerea oastei, încartiruirea ostaşilor, supunerea iobagilor, judecarea nobililor intraţi în oastea lui Mihai Vodă care au pricinuit pagube, jurămîntul de credinţă al nobililor, restituirea unor mori, respectarea privilegiilor, jurămîntul lui Mihai Vodă, etc.

Arh. St. Cluj, Primăria municipiului Cluj. Articole dietale, orig. latin şi maghiar.

16. *1611 (7120) septembrie 12.* Privilegiu dat de Radu Mihnea vv., domnul Ţării Româneşti judelui Braşovului, Mihail Weiss, prin care se stabilesc raporturile politice, militare şi economice între Ţara Românească şi Braşov.

Arh. St. Braşov, colecţia Privilegii, 772 (Ab. I-a), orig. slav, perg., sigiliu, atîrnat şnur de mătase.

17. *1612 (7120) aprilie 16, Iaşi.* Porunca prin care Ştefan Tomşa vv., domnul Moldovei cere vătafilor din ţinuturile Iaşi şi Dorohoi să cerceteze şi să aducă mănăstirii Pobrota pe vecinii mănăstirii care au fugit în timpul lui Ieremia vv., Simion vv., şi Constantin vv., în satele boierilor şi slobozii iar boierul ce i-a scutit să-şi ia „coloda" de fiecare om, cîte 4 taleri.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Sf. Sava-Iaşi, XXXV B/13, orig. slav, hîrtie cu filigran, sigiliu aplicat în ceară roşie, căzut.

18. *1613 (7121) aprilie 24, Tîrgovişte.* Poruncă prin care Radu Mihnea vv., domnul Ţării Româneşti, întăreşte lui Pîrvu şi Radu, postelnici, doi vecini, Oprea şi Ion de la Băbeni cu fiii, foşti a lui Cristian din Ohaba de la care fugiseră, înainte de legarea de glie prin aşezămîntul lui Mihai vv., ce spune care pe unde va fi, să fie vecini în veci.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Bistriţa, LXI/90, orig. slav, hîrtie cu filigran, monograma în chinovar, sigiliu mijlociu timbrat.

19. *1392 (6900) martie 30, Roman.* Uricul lui Roman vv. domnul Moldovei „din munte pînă la mare" cu fiii Alexandru şi Bogdan, prin care dăruieşte slugii sale Ivăniş Viteazul pentru credincioasă slujbă, trei sate pe Siret: Ciorsăceuţi, Vladimirăuţi şi Bucurăuţi.

Arh. St. Buc., colecţia Peceţi, 111, orig. slav, perg., sigiliu atîrnat, ceară verde închis, şnur mătase roşie.

20. *1476 octombrie 7.* Privilegiu comercial dat braşovenilor de Vlad vv., domnul Ţării Româneşti.

Arh. St. Braşov, colecţia Privilegii, 773, orig. slav, perg., sigiliu mijlociu atîrnat, şnur de mătase verde şi bleu.

21. *1491 (6999) februarie 26, Suceava.* Uricul lui Ştefan vv., domnul Moldovei, prin care întăreşte lui pan Purece Spătar, fratelui său, surorii sale şi nepoţilor săi de frate, fiilor fratelui său şi nepoţilor săi de soră,

două sate pe Nistru, pentru dreaptă şi credincioasă slujbă îndeplinită de-a lungul anilor.

Arh. St. Buc., colecţia Peceţi, 139, orig. slav, perg., sigiliu atîrnat, şnur de mătase roşie.

22. *1507 decembrie 3, Tîrgovişte.* Tratatul încheiat de Radu cel Mare vv., domnul Ţării Româneşti, cu saşii din Sibiu şi cele 7 scaune săseşti.

Arh. St. Sibiu, fond Document. Littar, 86, orig. latin, perg., cu sigiliu atîrnat şi 11 sigilii mici de martori domneşti.

23. *⟨1521⟩ Cîmpulung.* Scrisoarea boierului Neacşu adresată conducătorilor Braşovului prin care le aduce la cunoştinţă situaţia mişcărilor de trupe otomane.

Arh. St. Braşov, colecţia Stenner, IV, 472, orig.

24. *1572 (7080) mai 22, Iaşi.* Ioan vv., domnul Moldovei întăreşte mănăstirii Bistriţa stăpînirea asupra a 29 familii de ţigani.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Galata, VI/1, orig. slav, sigiliu inelar aplicat în ceară roşie, căzut. Autograful domnului: „Ioan voievod, leat 7080".

25. *1600 (7108) septembrie 26. Gura Teleajenului.* Poruncă prin care Mihail vv., domnul Ţării Româneşti, al Ardealului şi al Moldovei, dăruieşte lui Antonie Grama, satele Floreşti pe Sabar, Budeni pe Cîlneşti, Hăreşti, Scroviştea şi Curtea din judeţul Vlaşca în schimbul mărfurilor şi banilor ce i-a luat cînd a intrat în Ardeal şi l-a închis în Turnul Braşovului, fiind bănuit de trădare. Documentul reliefează un aspect al justiţiei feudale, al prerogativelor domniei.

Arh. St. Buc., Secţia istorică, 1666, orig. slav, hîrtie cu filigran, sigiliu inelar în ceară roşie, monograma şi semnătura domnului.

26. *1614 (7122) iulie 10.* Hrisovul lui Radu vv., domnul Ţării Româneşti, prin care întăreşte mănăstirii Dealul, stăpînirea peste satul numit Satul Nou, aflat pe ocina mănăstirii din satul Brînceni, pe care l-a cumpărat domnul şi l-a făcut sat cu oameni fără dajdie şi oameni de peste Dunăre, scutindu-i de obligaţii fiscale.

Arh. St. Buc., fond M-rea Dealul, XI/3, orig. slav, perg., invocaţia simbolică, iniţiala, monograma şi chenaru cu ornamente în aur şi culori, în frontispiciu stema Ţării Româneşti, sigiliu atîrnat căzut.

27. Detalii din documentul emis în 1614 (7122) iulie 10. Chenarul, litera iniţială şi titulatură realizate cu ornamente florale şi antropomorfe folclorice.

28. *1639—1640 (7149) noiembrie 23.* Hrisovul lui Matei Basarab vv., domnul Ţării Româneşti prin care scoate mai multe mănăstiri ale ţării — Cozia, Cotmeana, Govora, Bistriţa, Iezerul, Motru, Maximeni, Drăgăneşti de la Ruşi, Brebu, Plătăreşti ş.a., de sub ascultarea mănăstirilor străine.

Arh. St. Buc., colecţia Peceţi, 54, orig. slav, perg., sigiliu atîrnat.

29. *1645 (7123) martie 29, Tîrgovişte.* Actul de întărire dat de Matei Basarab vv., domnul Ţării Româneşti, mănăstirii Căldăruşani pentru vama din balta satului Ciorani, judeţul Ialomiţa şi altele.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Căldăruşani, XXVII/2, orig. slav, perg. Semnătura autografă a domnului.

30. *Detaliu din documentul emis în 1645 (7123) martie 29.* În medalion o coroană de frunze aurii, un vultur auriu, cu picioarele roz, cu aripile desfăcute, conturnat, cu crucea în cioc, avînd soarele şi o stea în dreapta, luna şi două stele în stînga — toate acestea aurite — domină cîteva coline şi pajişti verzi. La orizont se profilează, în dreapta un turn singuratic, care poate fi al Chindiei, iar în stînga, cîteva ziduri cu turle de curţi sau biserici domneşti, totul pe un fond albastru-cenuşiu, redînd înserarea.

31. *1646 (7154) aprilie 9, Tîrgovişte.* Hrisovul dat de Matei vv., domnul Ţării Româneşti, ctitoriei sale Mănăstirea Doiceşti cuprinzînd daniile făcute de domn.

Arh. St. Buc., colecţia Documente munteneşti, XXV/16, orig. slav.

32. *Detaliu din documentul emis în 1646 (7154) aprilie 9.* Ctitorii Matei Basarab vv. şi doamna Elena, susţinînd chivotul bisericii Doiceşti.

33. *1651 mai 21, Tîrgovişte.* Detaliu din hrisoavul lui Matei Basarab vv., domnul Ţării Româneşti pentru întărirea Mănăstirii Dealul a vinăriciului (dării pe vin) de la Răzvad.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Dealul, II/1, orig., hîrtie, litera iniţială ornată.

34. *Detaliu din documentul emis în 1651 mai 21.* Frontispiciul cuprinzînd stema ţării susţinută de doi

păuni, cadru floral, portretele Sf. Nicolae, a domnului, a doamnei, pomul vieții.

35. *1614 (7122) aprilie 19.* Carte prin care Radu vv., domnul Țării Românești poruncește locuitorilor mai multor sate de pe meleagurile Gorjului ca să rînduiască cîte 50 de oameni care să păzească zi și noapte mănăstirea Tismana de eventualele atacuri ale unor „lotri" (țărani răsculați), iar de nu o vor păzi cum trebuie vor plăti „nu cu bucatele, ci numai cu capetele".

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Tismana, XCIII/18, orig., hîrtie filigran, monograma în chinovar, sigiliu inelar, în ceară roșie, căzut.

36. *1619 (7127) ianuarie 13, Tîrgoviște.* Gavril Movilă vv., domnul Țării Românești, întărește stăpînirea sătenilor din Ciolănești pentru părțile lor de moșie cu care s-au răscumpărat de rumînie de la Neacșa, jupîneasa lui Balomir vătaful, căruia i se vînduse pe timpul lui Mihai vv., răscumpărîndu-se cu 16.500 aspri gata, în timpul domniei lui Radu Mihnea vv.,

Arh. St. Buc., fond Mitropolia Țării Românești, CXXIX/13, orig. slav, hîrtie cu filigran, invocația simbolică, inițiala și monograma în chinovar, semnătura voievodului, sigiliu mijlociu timbrat.

37. *1620 (7128) ianuarie 9, Iași.* Poruncă dată de Gașpar vv., domnul Moldovei, prin care împuternicește mănăstirea Putna să-și caute vecinii fugiți din satul Sinești în alte sate ale mănăstirii, în sate domnești, călugărești, tîrguri sau slobozii.

Arh. St. Buc., fond Mitropolia Moldovei, CLII/3, orig. slav, hîrtie cu filigran, sigiliu inelar aplicat în ceară roșie. Semnătura domnului.

38. *1656 (7164) august 11, Tîrgoviște.* Constantin Șerban vv., domnul Țării Românești, reînnoiește privilegiile mănăstirii Sf. Apostoli din București, ale cărei documente s-au pierdut cînd „s-au sculat dărăbanii și seimenii și călărașii acolo la București împotriva domniei și a boierilor domniei mele și au călcat țara domniei mele, jefuind mănăstirile și bisericile din București și din alte țări".

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Sf. Apostoli, I/1, orig. slav, perg., sigiliu timbrat, adnotări marginale.

39. *1656 (7165) septembrie 29.* Zapis prin care Maria, femeia lui Stan, vinde ceaușului Stan din Cocorăști 72 stînjeni de moșie în hotarul Cocorăștilor cu un ort stînjenul „căci am fost datoare turcilor bani pe miere și neavînd cu ce plăti m-au luat turcii roabă cu feciori cu tot să mă ducă la Brăila".

Arh. St. Buc., fond Episcopia Buzău, LIII/7, orig.

40. *1665 (7173) aprilie.* Zapisul lui Mareș Băjescu pentru schimb de moșii la Groșani.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Cotmeana, III/3, orig., hîrtie, sigiliu inelar, literă inițială ornată.

41. *1669 (7177) august 4, Iași.* Zapis de vînzare a unei vii la Cotnari. Printre martori semnează cu litere latine Petre Capră pivnicerul de la Cotnari.

Arh. St. Buc., fond Mănăstirea Sf. Sava - Iași, XXXIV/bis/17, orig.

42. *1751 (7529) mai 26.* Martin Neguțătorul din orașul Pitești dăruiește o sumă de bani pentru plata dascălului de la școala românească înființată de el.

Arh. St. Buc., fond Mitropolia Țării Românești, CLX/6, orig., sigiliu inelar în tuș.

43. *1669 (7177) mai 10, București.* Hrisov prin care Antonie vv., domnul Țării Românești, întemeiază „o casă de învățătură, adică școală", în orașul Cîmpulung, dîndu-i pentru întreținere jumătate din vama de la Rucăr și Dragoslavele „ca să fie de plata dascălilor și copiilor de hrană".

Arh. St. Buc., colecția Peceți, 75, orig., perg., pecete atîrnată,

44. *Detaliu din documentul emis în 1669 (7177) mai 10.* Frontispiciu cu stema Țării Românești.

45. *1695 (7203) aprilie 25.* Hrisov prin care Constantin Brîncoveanu vv., domnul Țării Românești, întărește mănăstirii Hurez moșii, sate, vii, sălașe ș.a.

Arh. St. Buc., colecția Suluri, 9, orig. perg, sigiliu atîrnat în capsulă metalică.

46. *1714 (7222) mai 4.* Hrisov dat de Ștefan Cantacuzino vv., domnul Țării Românești, prin care scutește poporul de văcărit.

Arh. St. Buc., colecția Suluri 12, orig.

47. *Detaliu din documentul emis în 1714 (7222) mai 4.* Frontispiciu cu stema Cantacuzinilor, avînd pe pieptul vulturului bicefal un scut cu stema Țării Românești.

48. *1715 (7223) iulie 20.* Așezămîntul întocmit de Antim Ivireanu, mitropolitul Țării Românești, prin care sînt stabilite regulile după care să fie condusă mănăstirea Antim din București, fondată de el.

Arh. St. Buc., colecția Suluri, 13, orig., perg. Desen realizat de Antim Ivireanu folosind elemente vegetale, antropomorfe, zoomorfe și arhitecturale.

49. *1723 (7231) februarie 9.* Hrisovul lui Nicolae Alexandru vv., domnul Ţării Româneşti, prin care dă voie Mitropoliei să facă sat pe moşiile sale de la Bălţi, Futoaia şi Cursus (judeţul Vlaşca) scutind pe locuitori de orice dăjdii ca să dea Mitropoliei venitul slujbei lor şi vinăriciul domnesc. Totodată îi dăruieşte 200 taleri pe ani din venitul vămii de la balta Greaca.

Arh. St. Buc., fond Mitropolia Ţării Româneşti, XII/2, orig. perg., frontispiciu cu vrej vegetal, încadrînd medalioane cu elemente antropomorfe; medalion central cu însemnele şi stemele Moldovei şi Ţării Româneşi. Semnătura domnului în cartuş susţinut de trei păsări.

50. *Detaliu din documentul emis în 1723 (7231) februarie 9.* Însemnele şi stemele Moldovei şi Ţării Româneşti.

51. *1731 (7239) mai 24.* Frontispiciul şi litera iniţială de la hrisovul lui Mihai Racoviţă vv., domnul Ţării Româneşti, dat Mănăstirii Cotroceni.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 15, orig. perg. Miniatura pe frontispiciu este împodobită cu un vrej vegetal încadrînd două medalioane cu stemele Moldovei şi Ţării Româneşti. Litera iniţială este susţinuă de vulturul bicefal.

52. *1746 (7254) august 5.* Carte domnească prin care Constantin Mavrocordat vv., domnul Ţării Româneşti, întăreşte anaforaua mitropolitului Neofit şi a boierilor pentru slobozirea şi răscumpărarea din rumînie.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 19, orig., sigiliu inelar. Între cele 64 de semnături ale boierilor de toate treptele care au consimţit la eliberarea rumînilor, se observă locuri rezervate pentru semnăturile unor boieri de treapta întîia şi a doua care n-au consimţit.

53. *1752 (7261) octombrie 23.* Hrisovul prin care Matei Ghica, vv., domnul Ţării Româneşti, hotărăşte asupra modului de plată a profesorilor de la şcolile de limbă elinească şi slavonească din Bucureşti.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 25, orig., hîrtie pe mătase, sigiliu timbrat. Ornamente vegetale încadrînd documentul, litera iniţială, stema ţării, titulatura domnului. Semnătura domnului în cartuş susţinut de o pasăre.

54. *1763 iunie 26, Bucureşti.* Hrisov dat de Mihai Ştefan Racoviţă vv., domnul Ţării Româneşti, prin care orînduieşte ca din venitul mănăstirii Glavacioc să se plătească lefurile dascălilor de la şcolile slavoneşti şi elineşti din Bucureşti.

Arh. St. Buc., colecţia Diplomatice, 34, orig.

55. *Detaliu* din documentul emis în 1763 iunie 26. Miniatură reprezentînd simbolul înţelepciunii exprimat printr-un personaj feminin îmbrăcat în costum roman.

56. *1775 octombrie, Bucureşti.* Hrisovul dat de Alexandru Ipsilanti vv., domnul Ţării Româneşti, prin care hotărăşte ca toţi caii de poştă să fie domneşti, hanurile de poştă să se facă de ispravnicii judeţelor cu grajduri, cu locuinţe pentru surugii şi musafiri. Surugiii vor fi scutiţi de dări şi vor avea leafă. La fiecare han de poştă să fie cîte un căpitan de poştă pentru organizarea şi încasarea taxei.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 38, orig., hîrtie pe mătase. Ornamente la medalionul stemei, vignete, titulatura domnului. Semnătura în cartuş susţinut de o pasăre.

57. *1793 (7309) noiembrie 23.* Hrisovul prin care Alexandru Constantin Moruzzi vv., domnul Ţării Româneşti dă în grija Marii Spătării, construcţia şi circulaţia vaselor de pe Dunăre.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 47, orig., perg., sigiliu atîrnat (ceară roşie) păstrat în capsulă metalică. Titulatura, iscăliturile şi chenarul ornate în culori. În frontispiciu, în dreapta medalionului cu stemele ţărilor române, portretul în culori al patriarhului Alexandru al Constantinopolului, iar în stînga un vas cu pînzele ridicate plutind pe apă.

58. *1804 noiembrie.* Hrisovul prin care Constantin Alexandru Ipsilanti vv., domnul Ţării Româneşti, hotărăşte ca să nu se mai amestece Visteria în banii casei răsurilor orînduind un boier pămîntean care să se ocupe cu plata lefilor slujbaşilor.

Arh. St. Buc., colecţia Suluri, 55, orig., hîrtie, sigiliu aplicat, chinovar, chenar, titlu şi iscălitura ornate în aur şi culori. În frontispiciu într-un medalion flancat de doi lei stemele Moldovei şi Ţării Româneşti. Jos semnătura într-un cartuş susţinut de două păsări.

59. *1817.* Pagină din condica mănăstirii Cotroceni, realizată de grămăticul şi miniaturistul Dionisie Eclesiarhul. Miniatura reprezintă momentul autentificării condicii în prezenţa simbolică a ctitorului Şerban Cantacuzino şi efectivă a domnului Constantin Ipsilanti cu

suita. În prim plan starețul mănăstirii Cotroceni prezentînd condica domnitorului.

Arh. St. Buc., colecția Manuscrise, 691, f. 5.

60. *1817.* Pagină din condica mănăstirii Cotroceni, realizată de grămăticul și miniaturistul Dionisie Eclesiarhul reprezentînd primul document: hrisovul de închinare al mănăstirii Cotroceni la Sf. Gora.

Arh. St. Buc., colecția Manuscrise, 691, f. 9. Ornamente vegetale și zoomorfe decorează cartușul cuprinzînd titulatura documentului, medalionul stemei și litera inițială. În partea superioară a paginii imprimat în chinovar sigiliul domnesc, autentificînd astfel corecta copiere a documentului.

61. *1848 iunie 15.* Proclamația de la Islaz.

Arh. St. Buc., colecția Achiziții Noi CLIX/14 bis. Imprimat pe mătase.

62. *⟨1781⟩.* Miniatură din condica mănăstirii Dintr-un lemn reprezentînd pe Petrache Rîmniceanu, copist de documente, împreună cu instrumentele sale de lucru.

Arh. St. Buc., colecția Manuscrise, 445, orig., f. 825.

63. *1784 decembrie 17, Bistrița.* Scrisoarea Magistratului orașului Bistrița către Magistratul orașului Baia Sprie despre ridicarea a 12.000 de oameni săraci, aședierea Devei, precum și despre căpetenia răsculaților Horea numit de aceștia „rege al Daciei".

Arh. St. Cluj, fond Primăria orașului Baia Spric, 1/1785, orig. latin.

64. *1785 aprilie 26, Abrud.* Raportul orașului Abrud către Oficiul Minier Suprem despre sprijinul acordat de mineri, răsculaților conduși de Horea.

Arh. St. Cluj, Arhiva Tezaurariatului Minier A, 1785, 794, orig. latin.

65. *1796 ianuarie 16, București.* Poruncă dată de Alexandru Moruzzi vv., domnul Țării Românești, pentru întemeierea unei fabrici de hîrtie pe apa Sabarului în județul Ilfov prin care se hotărăsc privilegiile, obligațiile și condițiile de muncă pentru țăranii scutelnici și robii țigani care trebuiau să lucreze acolo.

Arh. St. Buc., colecția Manuscrise, 26, f. 271—272, copie.

66. *1799 noiembrie 27.* Așezămîntul lui Alexandru Moruzzi vv., domnul Țării Românești, privind conflictul de muncă dintre epistatul fabricii de postav din București (fosta manufactură din Pociovalițe) și muncitorii postăvari. Hotărîrea domnului este în dauna muncitorilor.

Arh. St. Buc., colecția Manuscrise, 42, f. 63, copie.

67. *1821 martie 20.* Apelul lansat de Tudor Vladimirescu către locuitorii Bucureștiului, cerîndu-le să se ridice la luptă pentru cauza revoluției, explicînd motivele care au determinat această acțiune.

Arh. St. Buc., fond Muzeul Saint Georges, III/10, orig. Semnătura lui Tudor Vladimirescu.

68. *1840 aprilie.* Jalba clăcașilor din Cervena de Jos către domnitorul țării în care arată că la venirea arendașului erau pe acea moșie peste 100 de familii. Din cauza numeroaselor abuzuri, în trei ani, de cînd acesta exploata moșia au mai rămas în acest sat doar 28 de familii, cea mai mare parte a țăranilor fugind „care pe unde au văzut cu ochii".

Arh. St. Buc., fond Vornicia din Lăuntru, dosar 1608/1840, f. 4, orig. (fragment).

69. *1848 iunie 9, București.* Scrisoarea lui Nicolae Bălcescu adresată lui Costachi Negri, Vasile Alecsandri și ceilalți frați moldoveni prin care îl recomandă pe trimisul său Sanders.

Arh. St. Buc., colecția Achiziții Noi, MMMX/17, orig.

70. *1848 iulie.* Ordinul Guvernului provizoriu prin care îi încredințează lui Nicolae Bălcescu redacția revistei „Învățătorul satului".

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiiunii Publice, dosar 1454/1848, f. 25, orig.

71. *1848 iulie 17, Tîrgu Jiu.* Dispoziții date învățătorilor din sate pentru a explica cele 21 de articole din proclamația guvernului și a-i îndemna să le îndeplinească.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar nr. 1454/1848, f. 59 orig. (fragment).

72. 1849 decembrie 5/17, Brussa. Apelul revoluționarilor români emigrați la Brussa către revoluționarii români din Paris.

Arh. St. Buc., fond Muzeul Saint Georges, XIII/3, orig.

73. *1850 aprilie 19.* Ordinul comitelui suprem al comitatului Arad prin care dispune supravegherea lui Avram Iancu reîntors de la Viena.

Arh. St. Arad, fond Perfectura jud. Arad, Actele comitelui suprem, doc. 2109/1850, orig.

74. *1850 mai 31.* Raportul notarului din Cuvin către prim-pretorul plășii Arad, cu privire la vizita generalului Gheorghe Magheru.

Arh. St. Arad, fond Perfectura jud. Arad, actele comitelui suprem, doc. 3137/1850, orig.

75. *1851 iunie 27.* Jalba locuitorilor din satul Slăveşti, jud. Vîlcea prin care cer aprobarea să redeschidă şcoala la care învăţau 19 elevi din 9 sate. Obţin aprobarea de a ţine şcoală pe propriile cheltuieli.

Arh. St. Buc., fond Vornicia din Lăuntru, Ţara Românească, dosar 797 II/1847, f. 90, orig.

76. *1852 decembrie 13.* Raportul împuternicitului cezaro-crăiesc din Arad, cu privire la contactul existent între românii din Arad şi împrejurimi, cu cei din Ţara Românească şi Moldova, în scopul creării unei ţări daco-române.

Arh. St. Arad, fond Prefectura jud. Arad, actele împuternicitului cezaro-crăiesc, doc. 9293/1852, f. 2, orig., lb. maghiară (fragment).

77. *1853 iunie 4, Iaşi.* Raportul comisiei însărcinate cu tipărirea „Cronicii" lui Gh. Şincai prin care se aduce la cunoştinţă domnitorului Gr. Al. Ghica terminarea tipăririi primelor două volume.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor şi Instruc ţiunii Publice al Moldovei, dosar nr. 256/1852, f. 69—70, orig.

78. *1857 septembrie 11.* Administraţia districtului Olt anunţă Ministerului de Interne alegerea lui Tănase Constantin ca delegat al ţăranilor din plasa Şerbăneşti.

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Interne, Div. Adm., dosar 2323/103, 1857, f.1143 orig.

79. *1857 octombrie 9/21.* Cele cinci puncte votate de Adunarea ad-hoc referitoare la organizarea viitoare a Principatelor Unite.

Arh. St. Buc., fond Adunarea ad-hoc, Ţara Românească, dosar 5/1857, f. 20, orig.

80. *1859 ianuarie 24.* Telegrama adresată domnului Alexandru Ioan Cuza prin care Adunarea Electivă a Ţării Româneşti îi vesteşte alegerea ca domn al acestei ţări.

Arh. St. Buc., fond Adunarea Electivă a Ţării Româneşti, dosar 6/1853, f. 6, concept.

81. *1859 mai 8.* Raportul ministrului din Năuntru înaintat domnitorului Alexandru Ioan Cuza prin care solicită aprobarea jurnalului încheiat în Consiliul Administrativ, la 13 aprilie, referitor la măsurile necesare pentru concentrarea în lagăr a dorobanţilor şi grănicerilor.

Rezoluţia lui Alexandru Ioan Cuza: „Se încuviinţează cheltuielile încît priveşte dorobanţii, iar cît pentru grăniceri rămîne la sosirea noastră a se lua dispoziţia definitivă".

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Interne, Direcţia Rurală comunală, dosar 64/1859, f. 95, orig.

82. *1860 februarie 24.* Adresa Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice din Ţara Românească prin care înaintează ministerului omolog din Moldova cererea epitropilor bisericii şi şcolii ortodoxe din Şcheii Braşovului referitoare la ajutorul necesar susţinerii activităţii acestor instituţii româneşti. Rezoluţia favorabilă al lui Vasile Alecsandri, în calitate de ministru al Instrucţiunii publice din Moldova.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice din Moldova, dosar 833/1860, f. 1, orig.

83. *1861 noiembrie 24, Iaşi.* Scrisoarea lui Al. I. Cuza către Dimitrie Ghica despre recunoaşterea unirii.

Arh. St. Buc., fond Al. I. Cuza, 35, orig., lb. franceză.

84. *1861 decembrie 3.* Mesajul domnitorului Alexandru Ioan Cuza adresat deputaţilor cu prilejul deschiderii sesiunii Adunării Ţării Româneşti pe anii 1861—1862. Se fac referiri la activitatea desfăşurată pentru consolidarea actului Unirii şi recunoaşterea acestuia de către puterile garante.

Arh. St. Buc., fond Obişnuita Obştească Adunare, dosar 24/1861, f. 12—13, orig.

85. *1861 decembrie — 1862 ianuarie.* Firmanul sultanului Abdul Aziz, prin care recunoaşte Unirea Principatelor sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza.

Arh. St. Buc., colecţia Documente turceşti, 1629, orig., perg., lb. turcă.

86. *1864 ianuarie 24.* Omagiu unui locuitor din oraşul Bîrlad care neputînd lua parte la manifestările zilei de 24 ianuarie adresează felicitări guvernului.

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Interne, Divizia comunală, dosar 1/1864, f. 50, orig.

87. *1869.* Raportul lui V.A. Urechia în urma inspecţiei făcute la şcoala primară Trei Ierarhi prin care elogiază metodele folosite de către institutorul clasei a I-a Ion Creangă.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Instrucţiunii Publice şi Cultelor, dosar 116/1869, f. 18, 19, 96, orig.

88. *1876 mai 26, Iaşi.* Referatul întocmit de M. Eminescu, revizor şcolar, asupra cărţii „Povăţuitorul la citire prin scriere" lucrare elaborată de Ion Creangă şi Gheorghe Ienăchescu. Cu acest prilej se relevă calităţile pedagogice ale cărţii şi se recomandă cu entuziasm folosirea ei în şcoli.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Instrucţiunii Publice şi Cultelor, dosar 3040/1876, f. 146, 171, orig.

89. *1873 aprilie 6.* Memoriul românilor din comunele Mîndruloc şi Cicir, comitatul Arad, către Ministerul de Interne, prin care cer recunoaşterea dreptului de folosire a limbii române în administraţia comunală.

Arh. St. Arad, fond Prefectura jud. Arad, actele administrative, doc 3339/1873, f. 34—37, orig.

90. *1877 august 25, Poradim.* Raport referitor la desfăşurarea acţiunii de intrare în poziţie de luptă, a armatei române, în faţa redutei Griviţa.

Arh. St. Buc., fond Casa Regală, dosar 18/1877, f. 288, orig.

91. *1877, septembrie 2.* Dispoziţiile date de comandantul armatei române, generalul Al. Cernat, comandantului Diviziei a III-a, referitor la amplasamentul unităţilor acestor divizii, şi la misiunile de luptă după evenimentele de la 30 august.

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Război, Marele Stat Major, dosar 432/1877, f. 225, orig.

92. Generalul Alexandru Cernat, fotografie.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii. I,3481.

93. *1877 octombrie 17.* Raportul comandantului Brigăzii a doua, colonelul A. Gramont, inaintat comandantului Diviziei a III-a activă, prin care aduce la cunoştinţă faptele de eroism ale unor ofiţeri şi subofiţeri din subordinea sa, propunînd recompensarea lor.

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Război, Marele Stat Major, dosar 432/1877, f. 266—264, 266 bis, orig.

94. ⟨*1877.*⟩ Carte poştală ilustrată reprezentînd lupta din şanţurile redutei Griviţa între armatele română şi otomană.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii, I, 4866.

95. ⟨*1877—1878*⟩. Doi dorobanţi cu echipamentul de companie avînd la căciulă pana de curcan. Fotografie sepia.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii, II, 20.

96. ⟨*1877*⟩. Carte poştală ilustrată reprezentînd episodul luării drapelului otoman de pe reduta Griviţa de către un ostaş român.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii, I, 17.

97. ⟨*1877*⟩. Carte poştală ilustrată reprezentînd luptele de la 30 august 1877 de lîngă Plevna.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii, I, 956.

98. ⟨*1877—1878*⟩. Carte poştală ilustrată redînd un monument dedicat eroismului dorobanţilor în campania din 1877—1878.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii, I, 20.

99. *1881 martie 10.* Jalba unui grup de ţărani adresată domnitorului Carol prin care arată că deşi au fost împropietăriţi după legea din 1864 în comuna Coloneşti, jud. Fălciu au fost îndepărtaţi de pe pămînturile lor prin abuzul autorităţilor.

Arh. St. Buc., fond Ministerul de Interne, Divizia Comunală, dosar 119/1881, f. 6, orig.

100. ⟨*1894*⟩. Fotografie, reprezentînd grupul memorandiştilor condamnaţi pentru ideile susţinute în apărarea drepturilor naţionale ale românilor transilvăneni.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, A, III, 224.

101. ⟨*1894*⟩. Fotografie redînd grupul memorandiştilor transilvăneni.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, A, III, 129.

102. ⟨*1896*⟩ *februarie 25, Paris.* Scrisoarea adresată de Gh. Marinescu, ministrului Cultelor şi Instrucţiunii publice Spiru Haret, în legătură cu activitatea sa ştiinţifică desfăşurată în străinătate.

Arh. St. Buc., fond Casa Şcoalelor, dosar 422/1897, f. 53 şi 70, orig. (fragment).

103. *1899 aprilie 13.* Scrisoarea lui Ion Luca Caragiale, însărcinat de Casa Şcoalelor cu redactarea „unor cărţi de lectură populară asupra istoriei românilor pentru bibliotecile săteşti", prin care solicită ministerului Cultelor şi Instrucţiunii publice Spiru Haret prelungirea termenului de predare a manuscrisului.

Arh. St. Buc., fond Casa Şcoalelor, dosar 3/1898, f. 2, orig.

104. *1907 februarie 6.* Raportul confidenţial al pretorului plăşii Creţeşti Sinteşti către prefectul judeţului Ilfov privind răspîndirea de manifeste socialiste şi a broşurii „Către săteni" în satele plăşii.

Arh. St. Buc., Filiala Ilfov, Prefectura judeţului Ilfov, dosar 33/1907, f. 1, orig.

105. *1907 iunie 13.* Act de acuzare a ţăranilor răsculaţi din comuna Ghimpaţi, judeţul Vlaşca.

Arh. St. Buc., Filiala Ilfov, fond Curtea cu juraţi a judeţului Vlaşca, dosar 2/1907, f. 4, orig.

106. *1908 ianuarie 26.* Scrisoarea scriitorului Emil Gîrleanu adresată ministrului Cultelor şi Instrucţiunii publice Spiru Haret, prin care oferă spre achiziţionare, pentru bibliotecile populare patronate de Casa Şcoalelor, volumele: „Bătrînii" şi „Cea dintîi durere".

Arh. St. Buc., fond Casa Şcoalelor, dosar 5/1908, f. 45, orig.

107. Detaliu. Pe contra pagină referatul întocmit de George Coşbuc, referent la Casa Şcoalelor.

108. *1908 ianuarie 26.* Referatul favorabil întocmit de Alexandru Vlahuţă, referent la Casa Şcoalelor, asupra ediţiilor pe anii 1907 şi 1908 ale „Calendarului Sătenilor", lucrare realizată de un grup de învăţători din judeţul Suceava.

Arh. S.t Buc., fond Casa Şcoalelor dosar 5/1908, f. 27, orig.

109. *1908 aprilie.* Adresa unor învăţători, autorii cărţii „Călăuza stuparului" prin care oferă spre achiziţionare Casei Şcoalelor, o parte din tirajul acesteia.

Arh. St. Buc., fond Casa Şcoalelor dosar 5/1908, f. 125, orig.

110. *Detaliu.* Referatul favorabil întocmit de Mihail Sadoveanu, referent la Casa Şcoalelor.

111 *1909, martie 31, Bucureşti.* Notă a Direcţiei Poliţiei şi Siguranţei Generale privitoare la şedinţa Comitetului cercului socialist „Viitorul", constituit din iniţiativa socialistului transilvănean Ion Creţu, cuprinzînd „români muncitori de peste munţi" la care s-a stabilit programul sărbătoririi zilei de 3 mai 1848.

Arh. St. Buc., fond Direcţia Poliţiei şi Siguranţei Generale dosar 153/1908, f. 26, orig. (fragment).

112. *1910 august 17.* Scrisoarea lui Aurel Vlaicu către Romulus Boca despre construcţia avionului său.

Arh. St. Buc., colecţia Achiziţii Noi, MMDCCCL/17, orig.

113. *1911 septembrie 8, Blaj.* Scrisoarea lui Iacob Mureşianu către I.St. Paulian, preşedintele Societăţii muzicale „Doina" din Turnu Severin „cea mai veche şi mai vrednică reuniune muzicală din România" cu prilejul alegerii sale ca membru de onoare al acestei societăţi.

Arh. St. Drobeta-Tr. Severin, fond Societatea muzicală „Doina" dosar 12/1911, f. 2, orig.

114. *1914 septembrie 26, Paris.* Scrisoare de condoleanţe a lui Octavian Goga către părinţii lui Aurel Vlaicu.

Arh. St. Buc., colecţia Achiziţii Noi, MMDCCCL/27, orig.

115. *1914.* Nicolae Iorga despre Mihail Eminescu.

Arh. St. Buc., colecţia M. Eminescu, II/95, orig.

116. *1917 iulie 11.* Evocare a luptelor de la Mărăşti, făcută de Silviu Mândăchescu, sublocotenent în Regimentul 2 Vînători, regiment participant la marea campanie din vara anului 1917.

Arh. St. Buc., fond Casa Regală, dosar 74/1917, f. 322, orig.

117. *1918 noiembrie 15, Arad.* Ordin circular al Consiliului Naţional Român Central, privind alegerea delegaţilor pentru adunarea naţională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918.

Arh. St. Buc., fond Consiliul Naţional Român, Caransebeş, dosar 4/1918, text tipărit.

118. *1918 noiembrie 27, Oradea.* Proclamaţia Consiliului Naţional Român din Oradea şi Bihor prin care cheamă pe români la acţiuni hotărîte pentru realizarea unirii.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, II 346.

119. *1918.* Fotografie reprezentînd delegaţia comunei Galţiu la Marea Adunare Naţională de la 1 decembrie 1918.

Arh. St. Buc., colecţia Fotografii.

120. *1921 aprilie.* Coperta broşurii „Comunismul" tipărită în Editura Partidului Socialist din România.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1501.

121. *1928 noiembrie 12, Iaşi.* Memoriul delegaţilor sindicatelor muncitoreşti unitare din Iaşi adresat Ministerului Justiţiei prin care cer stingerea procesului de dizolvare a sindicatelor muncitoreşti unitare din capitală.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Justiţiei, Direcţia judiciară, dosar 105/1928, f. 8, orig.

122. *1929 iulie 24.* Cererea Parchetului Tribunalului Mehedinţi către primul preşedinte al tribunalului judeţean pentru dizolvarea, lichidarea şi radierea „Casei

Poporului" din Turnu Severin care desfăşoară activităţi „ilicite, anticonstituţionale şi contrare siguranţei şi ordinei publice". Scopul şi acţiunea „Casei Poporului" este lupta de clasă, întregul statut este alcătuit în vederea atingerii numai a acestui ţel.

Arh. St. Drobeta-Turnu Severin, fond Tribunalul judeţului Mehedinţi, dosar 3869/1929, vol. I, f. 1, orig.

123. *1931.* Ilustraţie apărută pe coperta unei broşuri editate de Blocul Muncitoresc Ţărănesc cu prilejul campaniei electorale din ajunul alegerilor parlamentare.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1502.

124. *1934.* Jos Fascismul. Afiş editat de Comitetul Naţional Antifascist.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1504.

125. 1935. Linogravură publicată în revista antifascistă „Soarele".

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1503.

126. *1936.* Fotografie reprezentînd pe membri C.C. al U.T.C. şi activişti ai Partidului Comunist, judecaţi într-un proces public înscenat la Craiova.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1505.

127. *1939.* Axa Berlin-Roma-Desen.

Muzeul Arhivelor, colecţia Fotocopii, III, 1506.

128. *1944.* Afiş al Partidului Comunist Român.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Propagandei Naţionale, Presa internă, dosar 938, f.6.

129. *1944.* Apel al Comitetului patriotic al Întreprinderii S.E.T., către muncitori, prin care îi îndeamnă la luptă pentru înlăturarea guvernului Antonescu şi instaurarea unui guvern democratic.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Propagandei Naţionale, Presă internă, dosar 938, f.3.

130. *1944.* Manifest al Partidului Comunist Român prin care cheamă întregul popor să se unească în Frontul patriotic antihitlerist pentru salvarea ţării.

Arh. St. Buc., fond Ministerul Propagandei Naţionale — Presă internă, dosar 938, f. 15.

131. *1944 august 24*, Bucureşti. Nr. 11, an II, varianta a doua verso, a ziarului „România Liberă", aducînd la cunoştinţă evenimentul de la 23 August 1944 — răsturnarea regimului antonescian din România.

Arh. St. Buc., fond Mişcarea muncitorească, dosar 22/1944, f. 3.

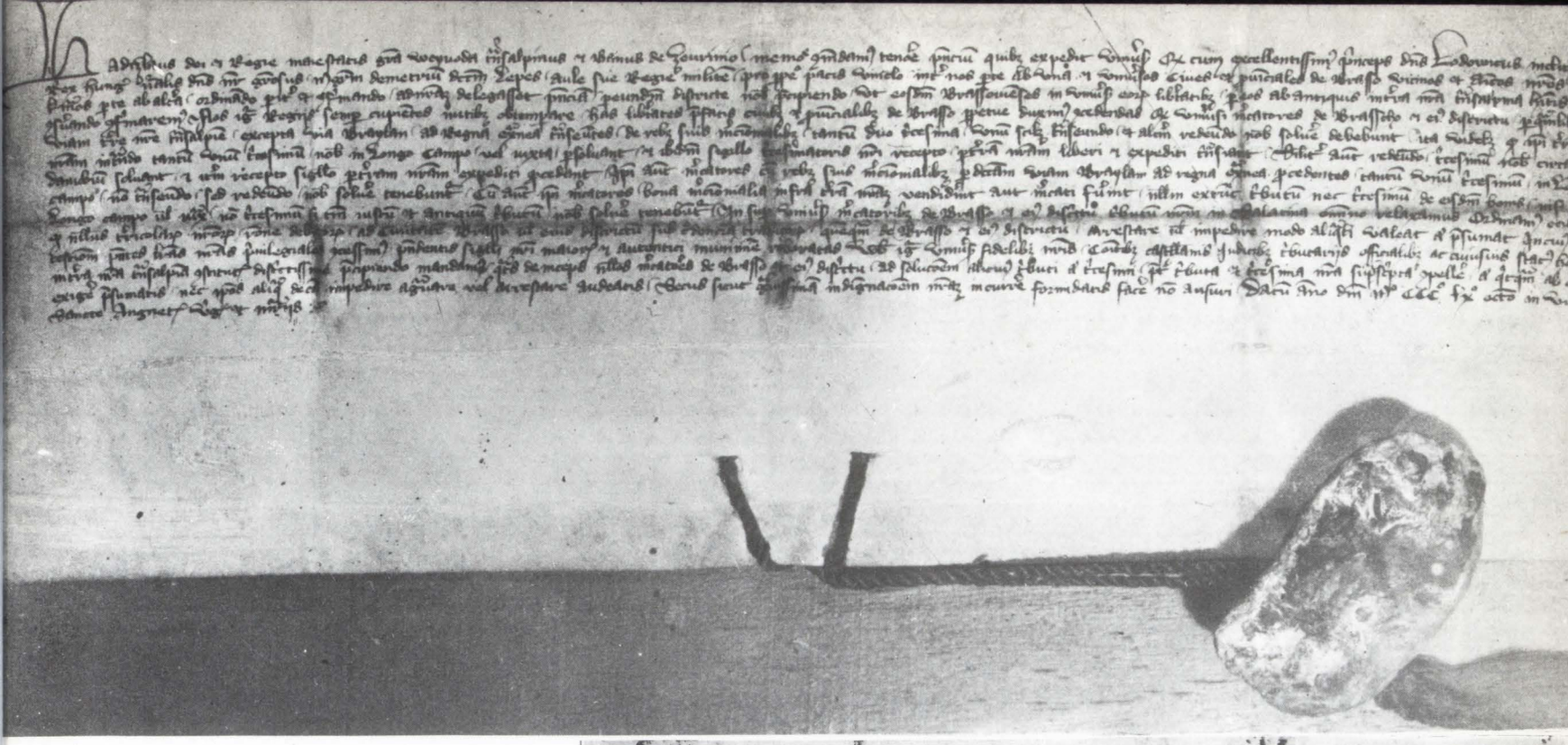

1

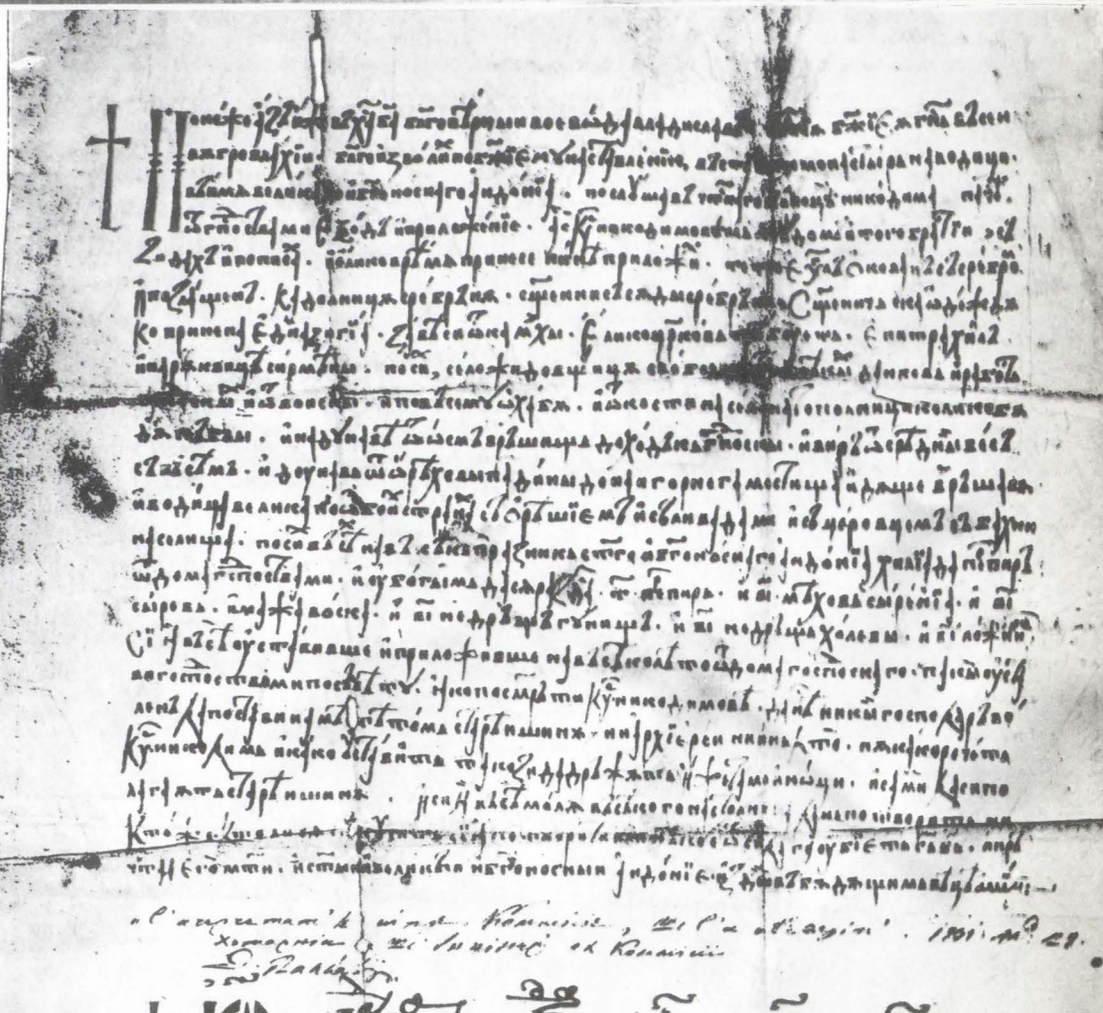

2

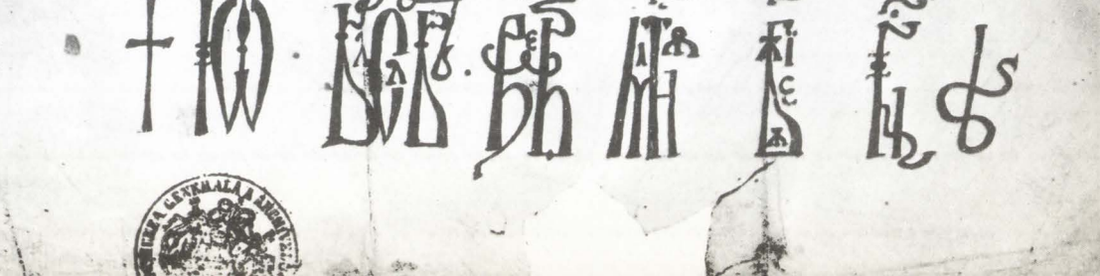

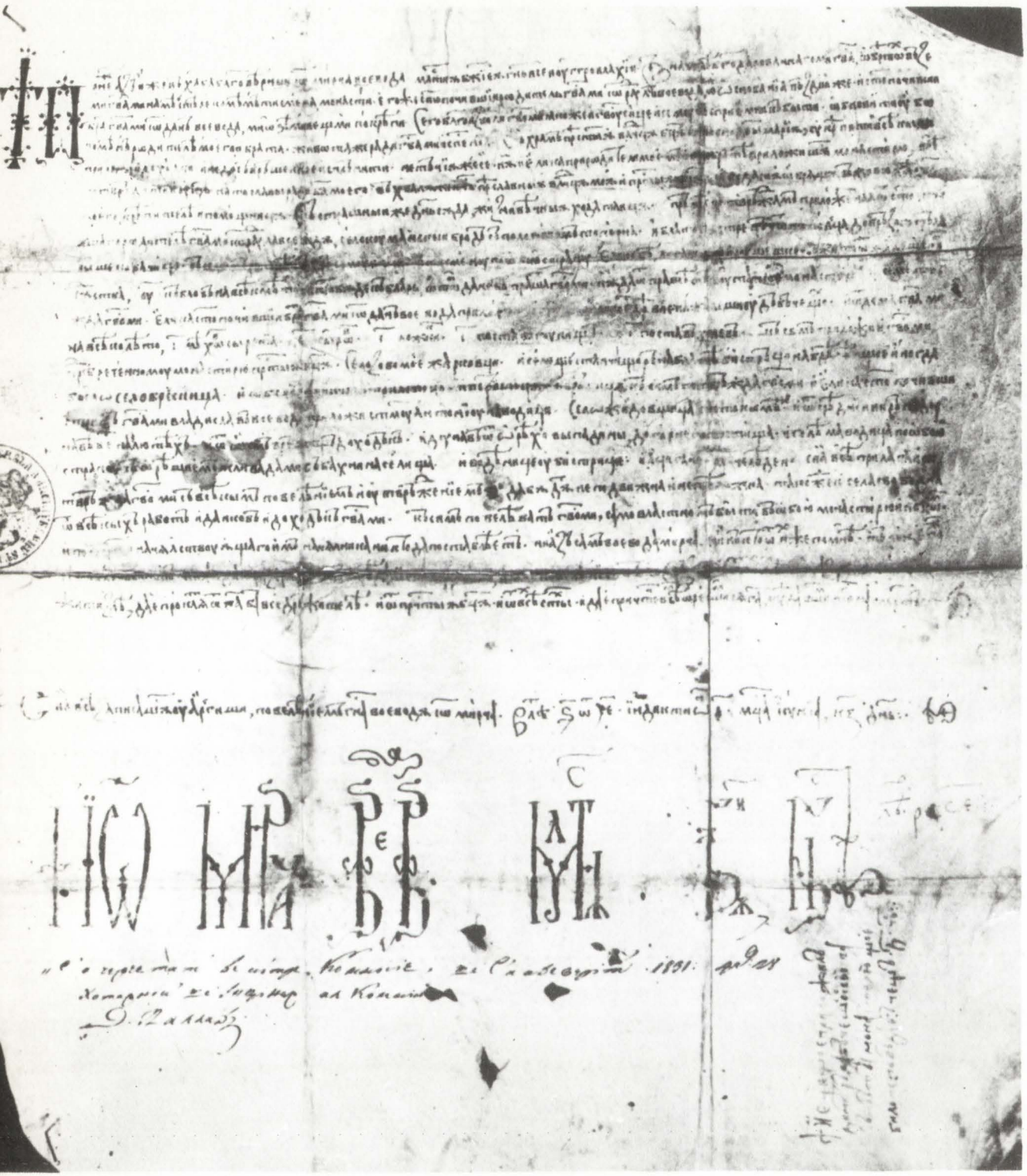

3

№ 11

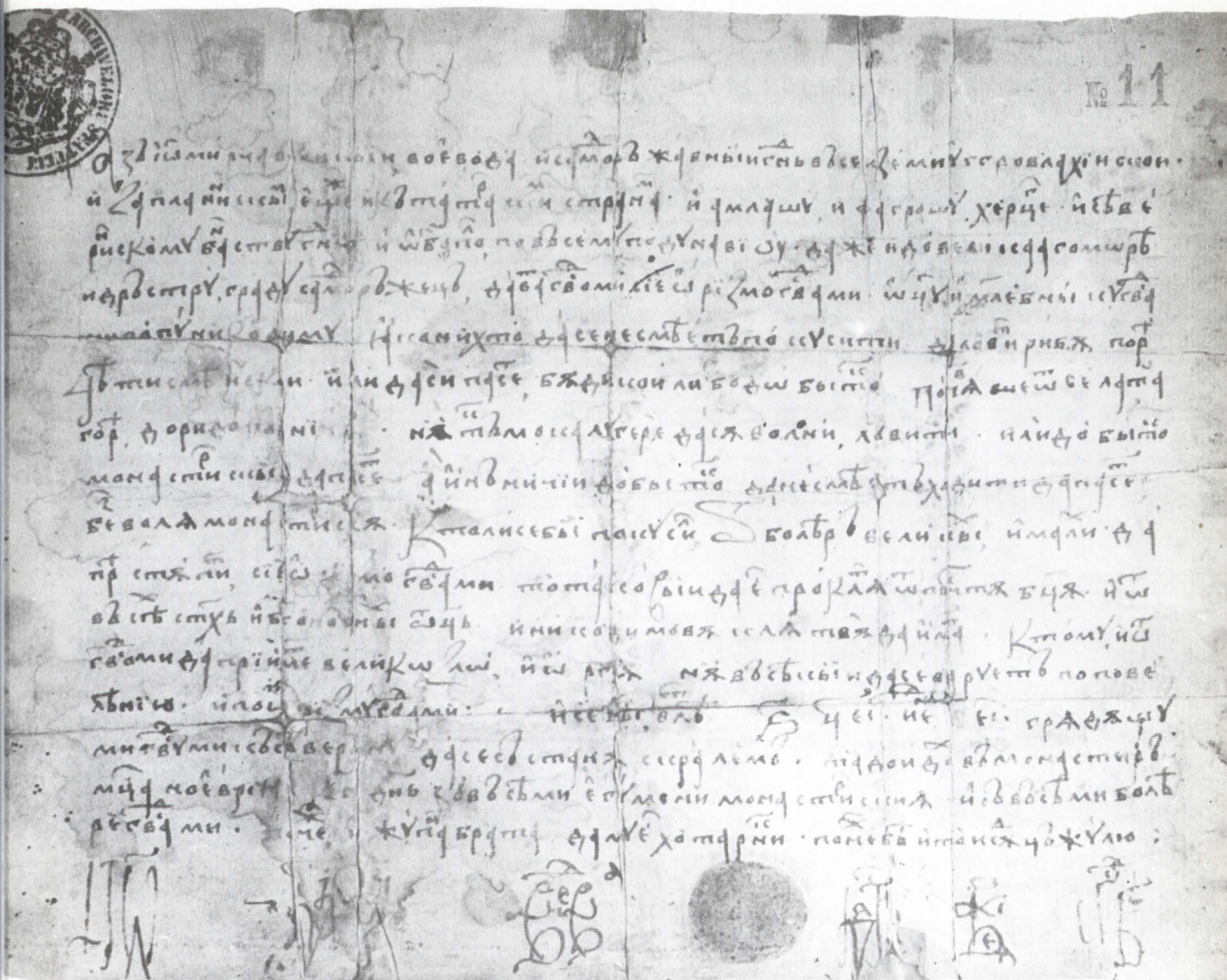

4

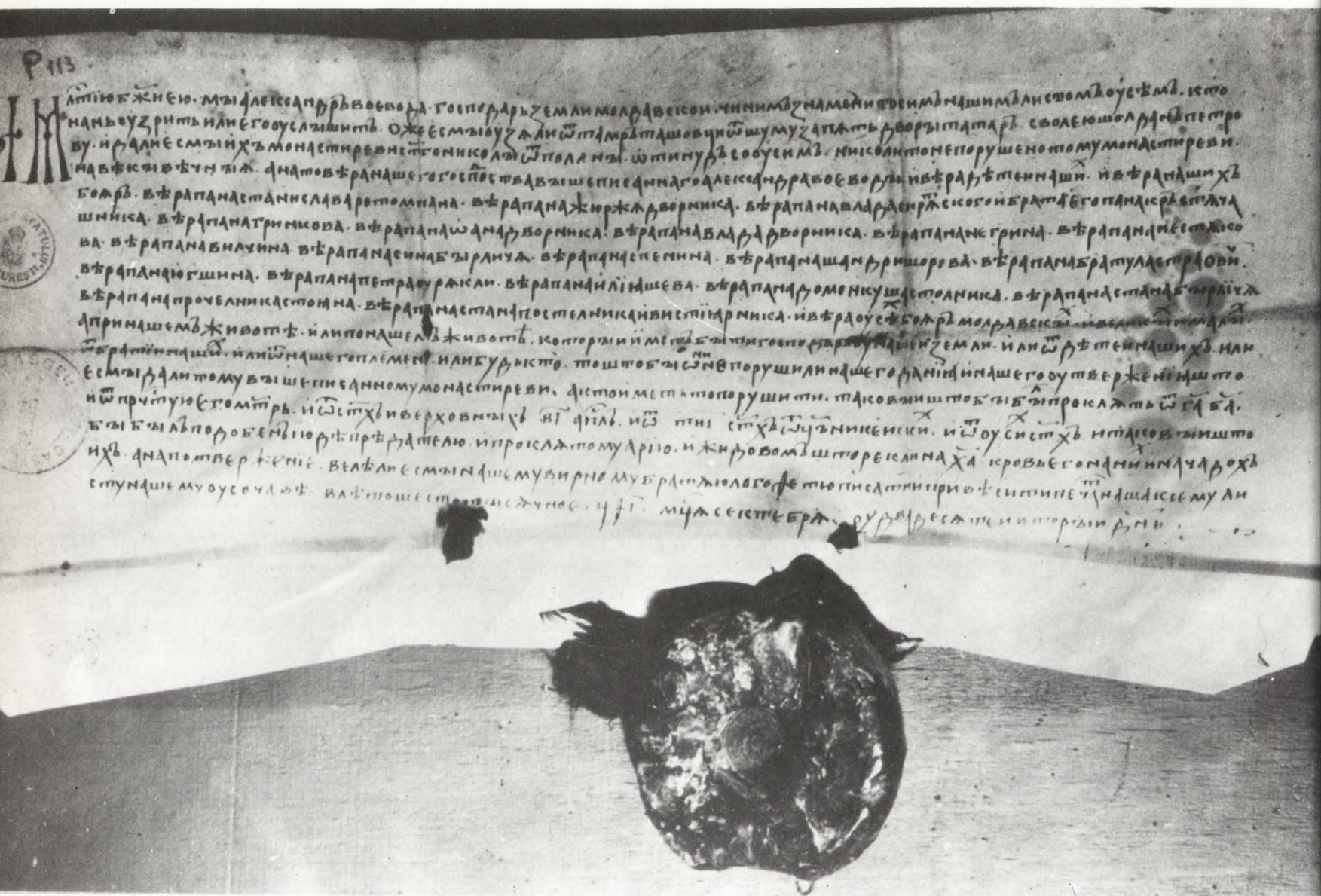

5

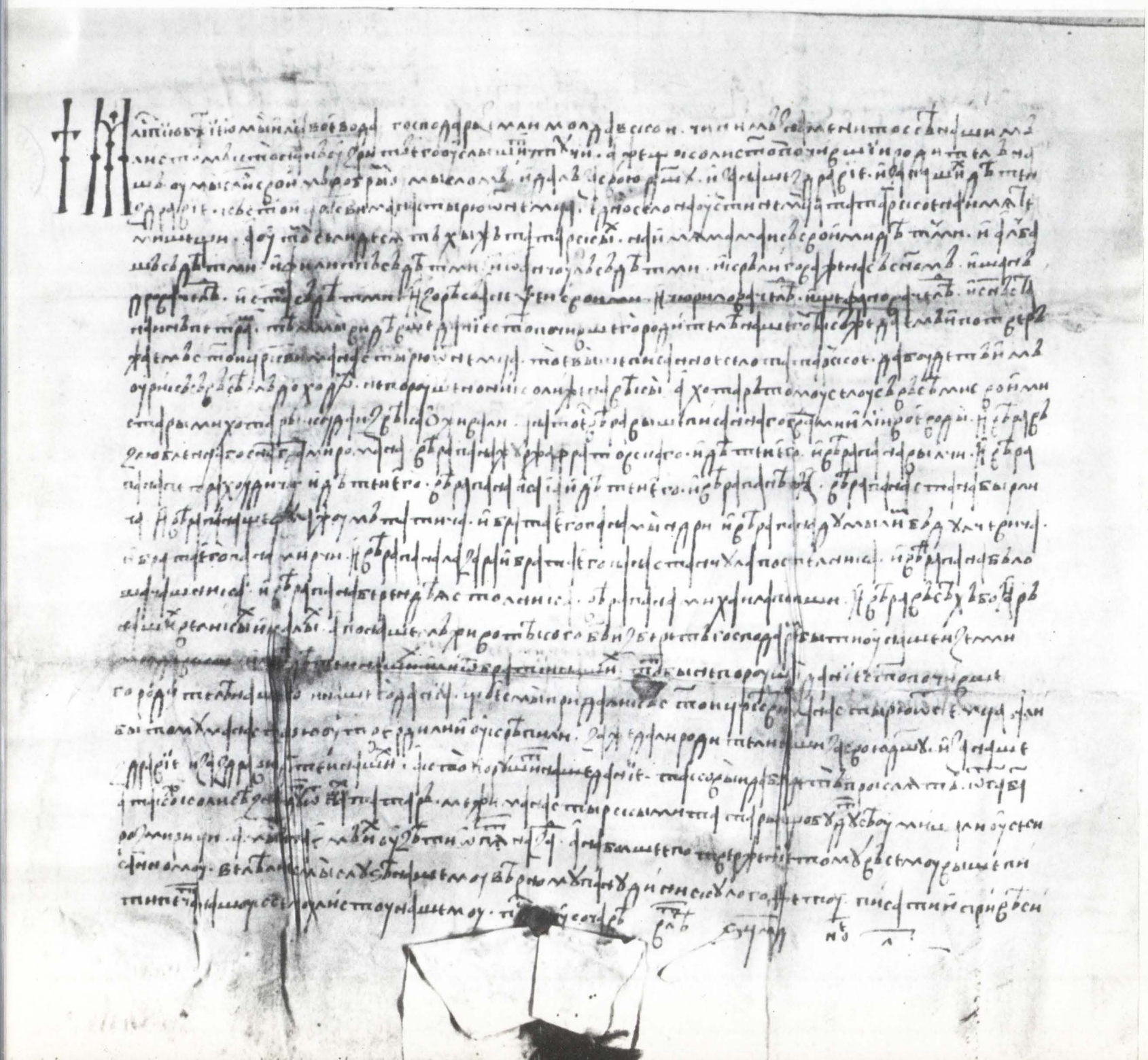

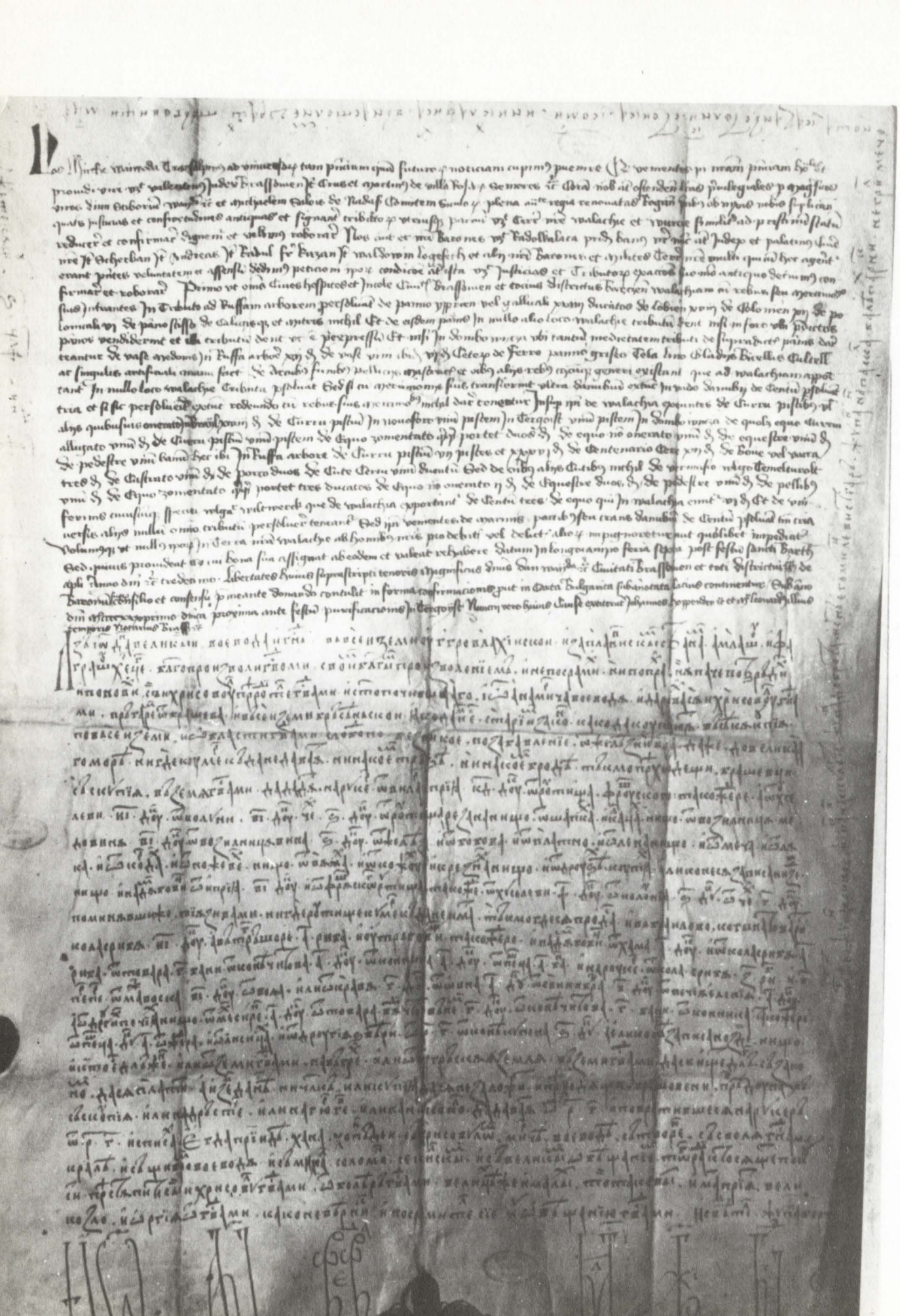

7

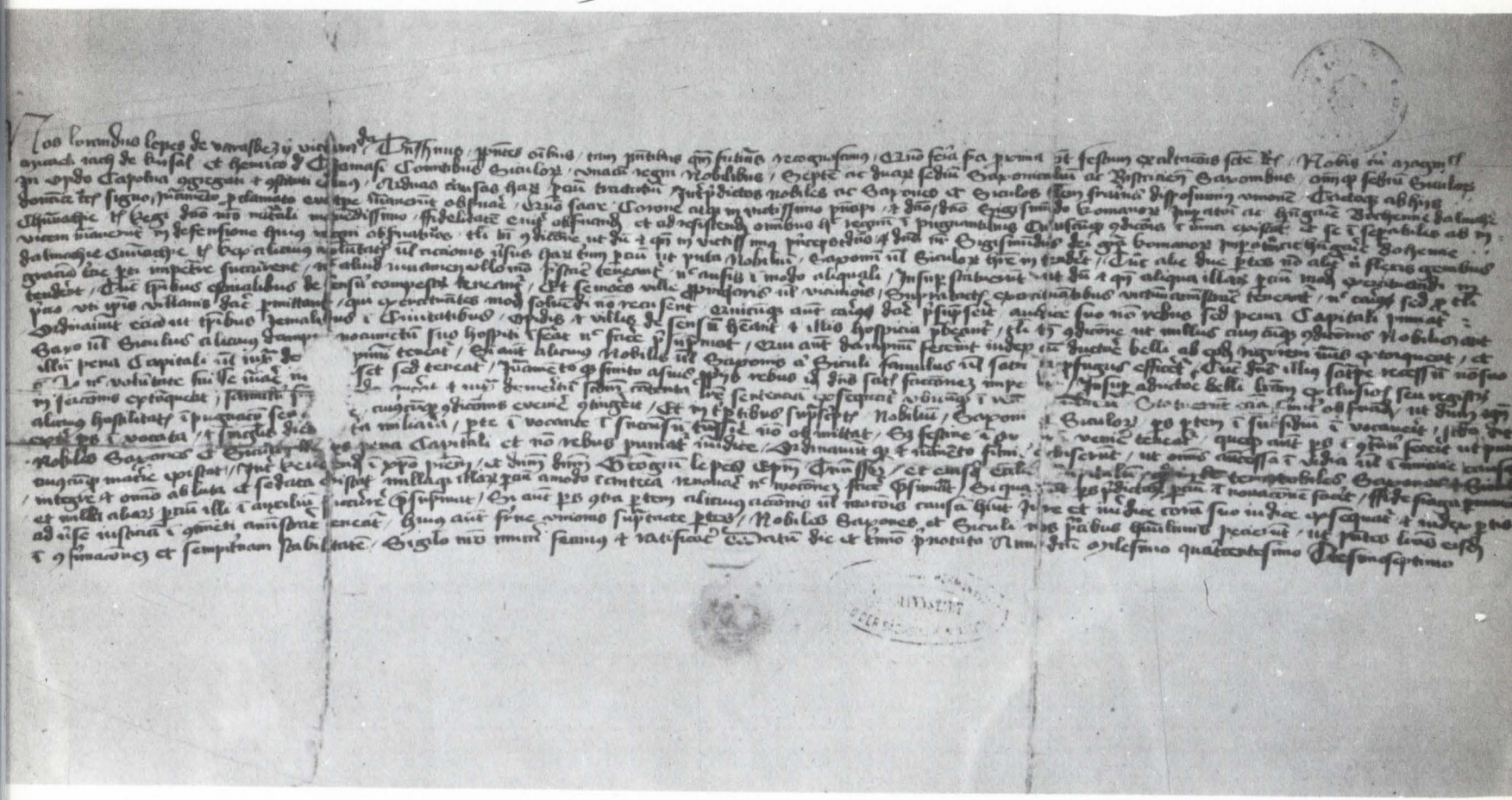

8

9

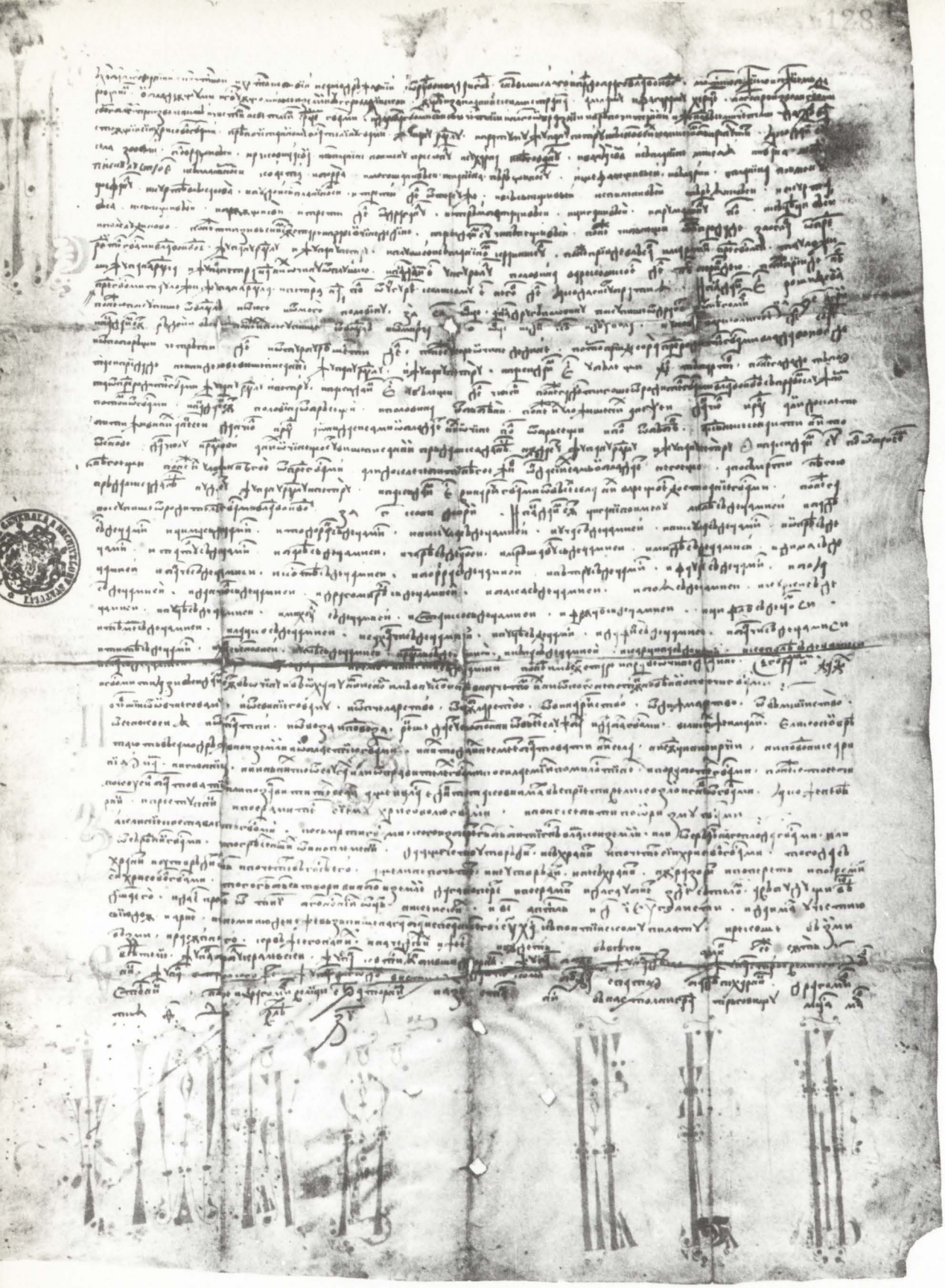

10

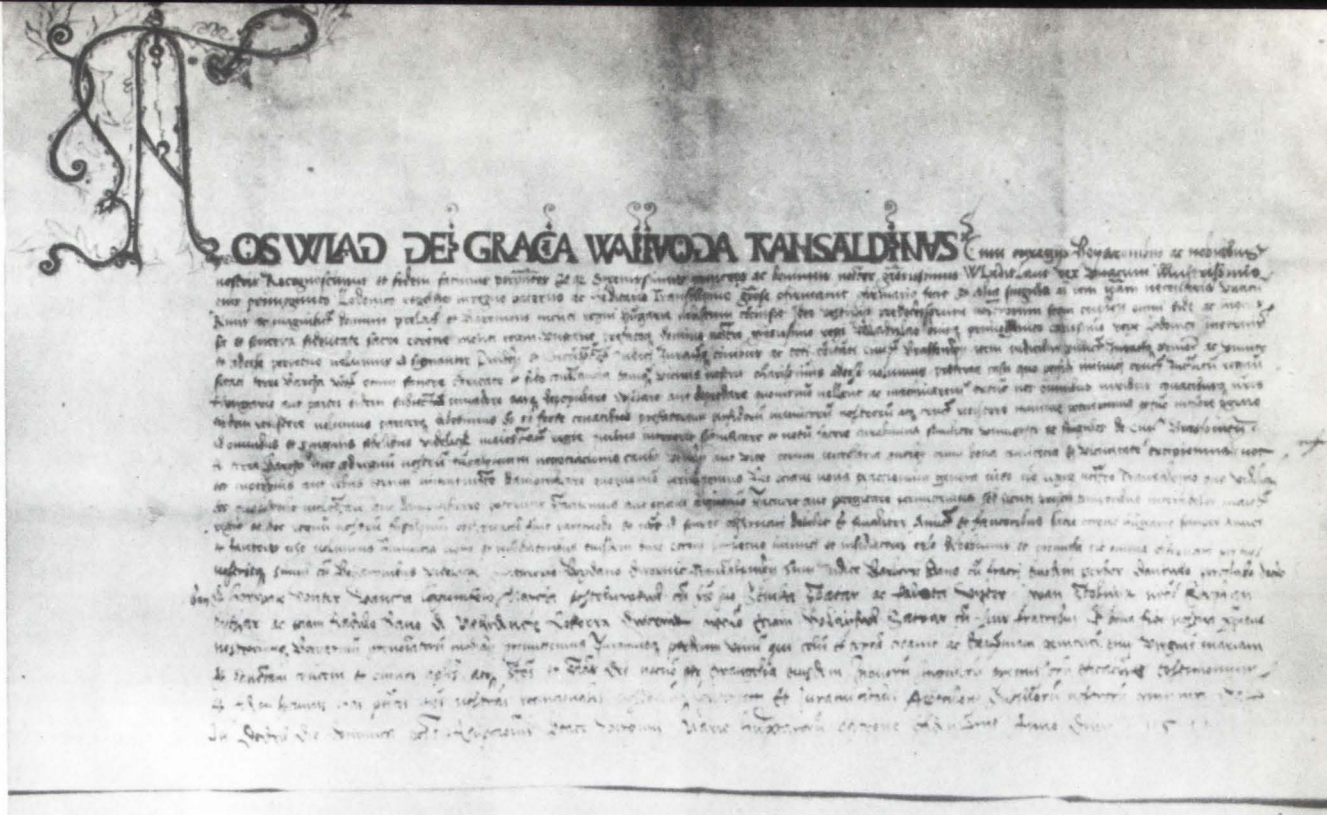
NOS WLAD DEI GRACIA WAIWODA TAHSALDIVS

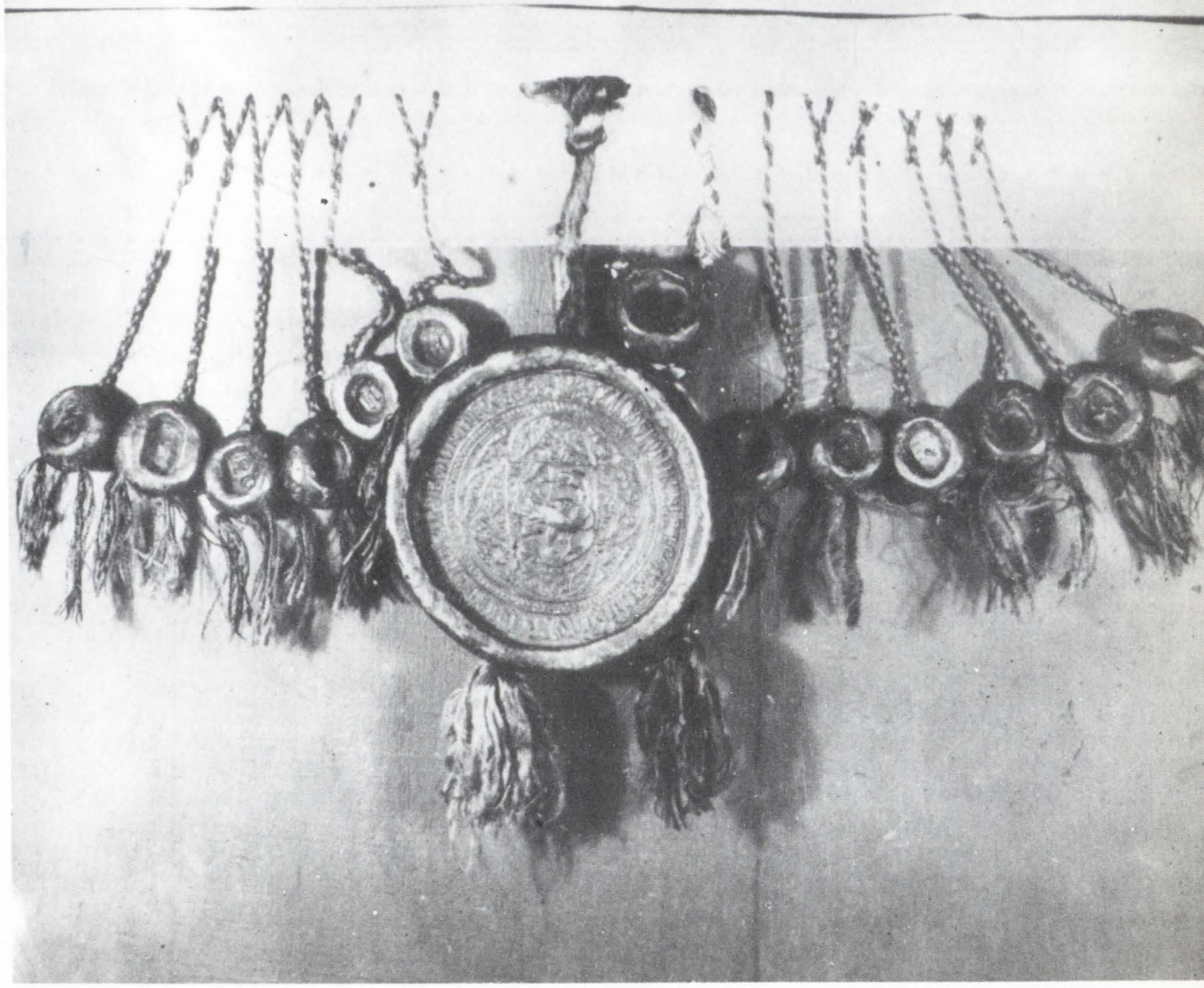

11

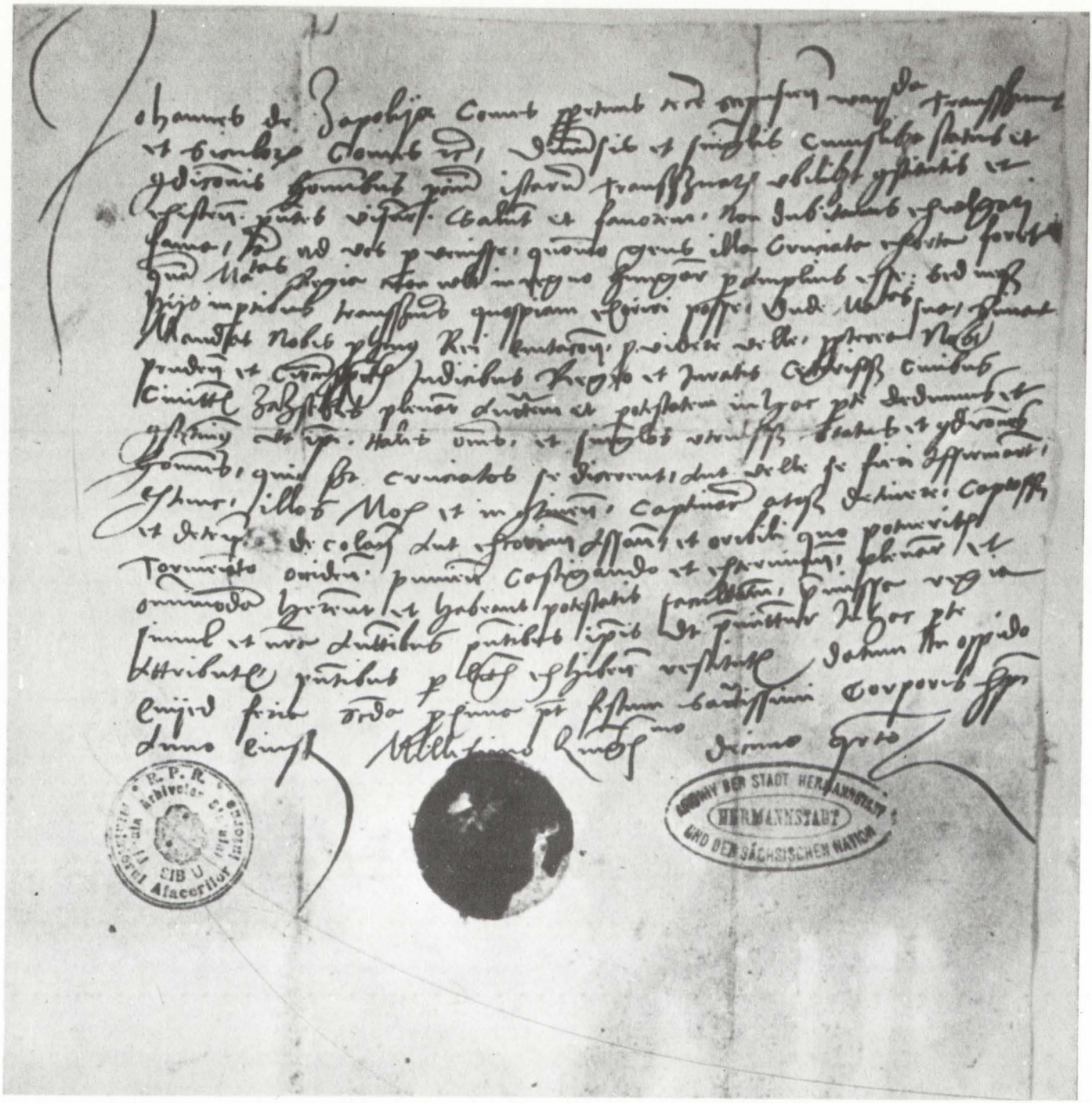
ARCHIV DER STADT HERMANNSTADT
UND DER SÄCHSISCHEN NATION
HERMANNSTADT

12

№890

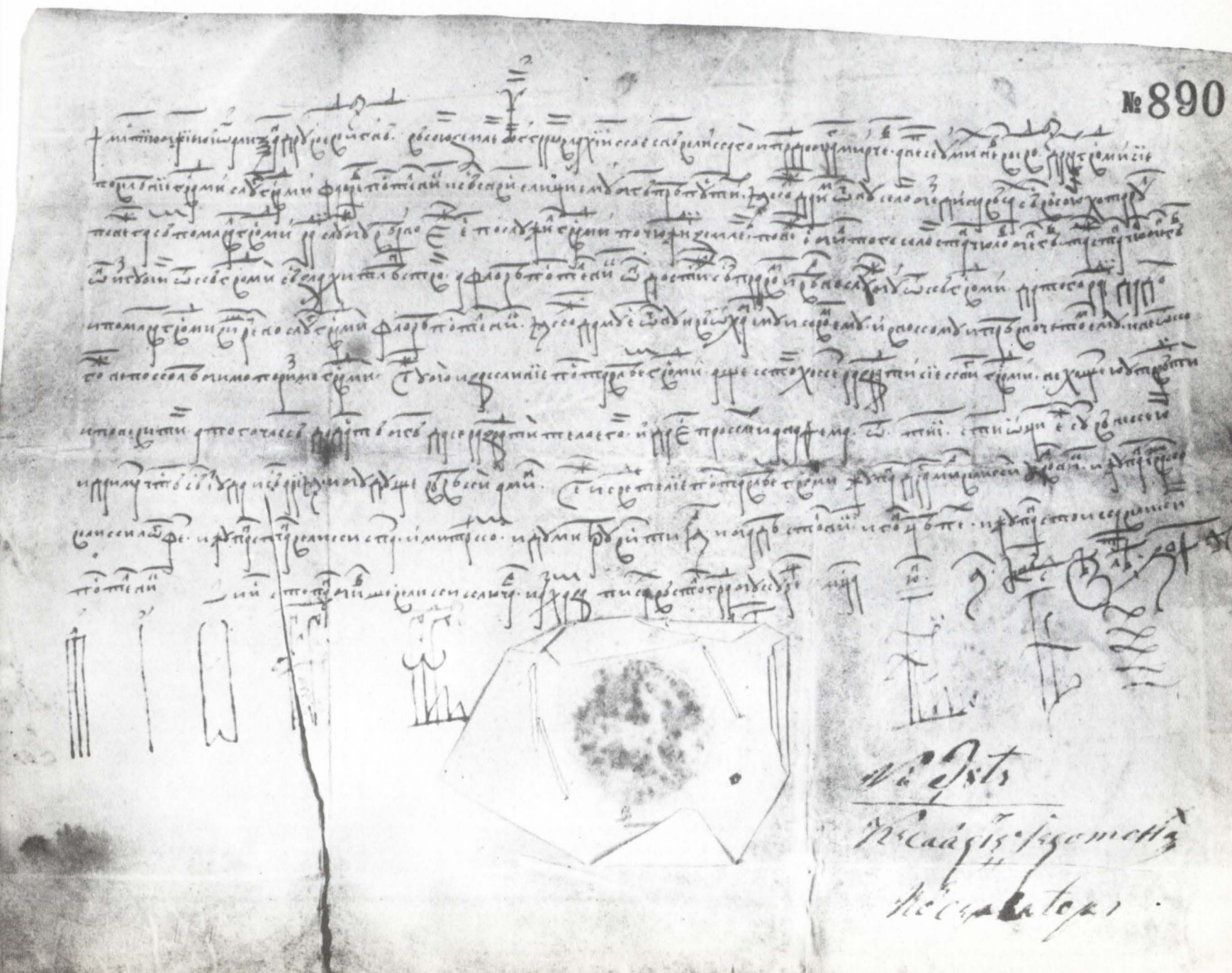

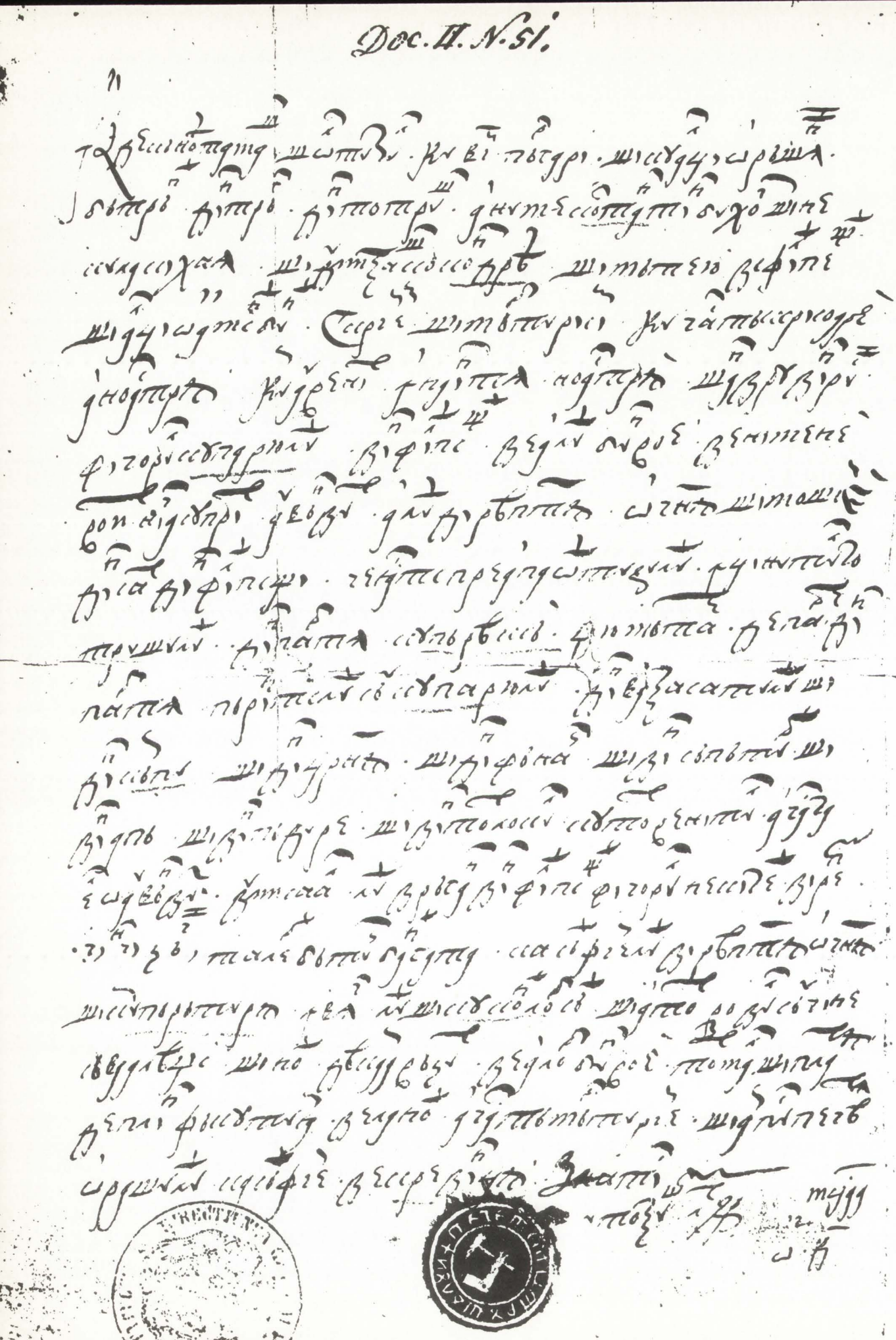

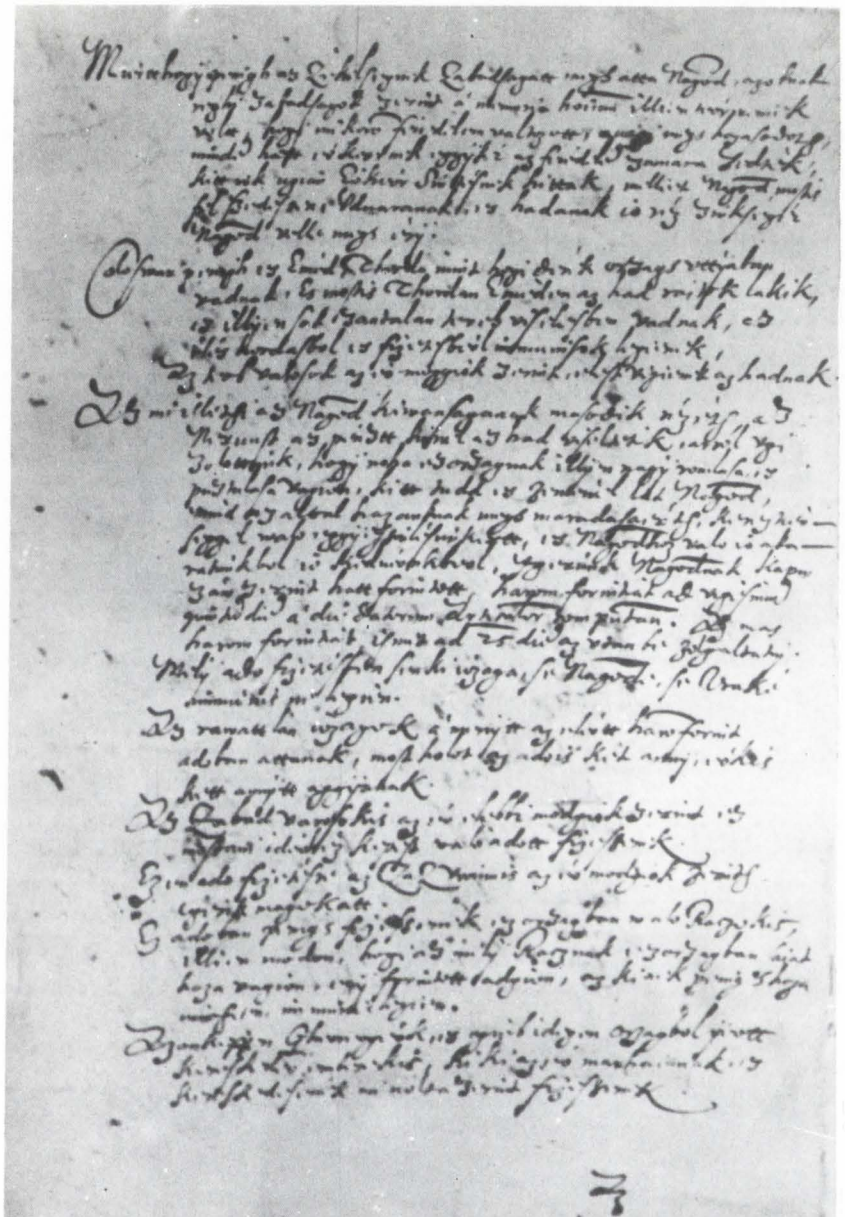

15

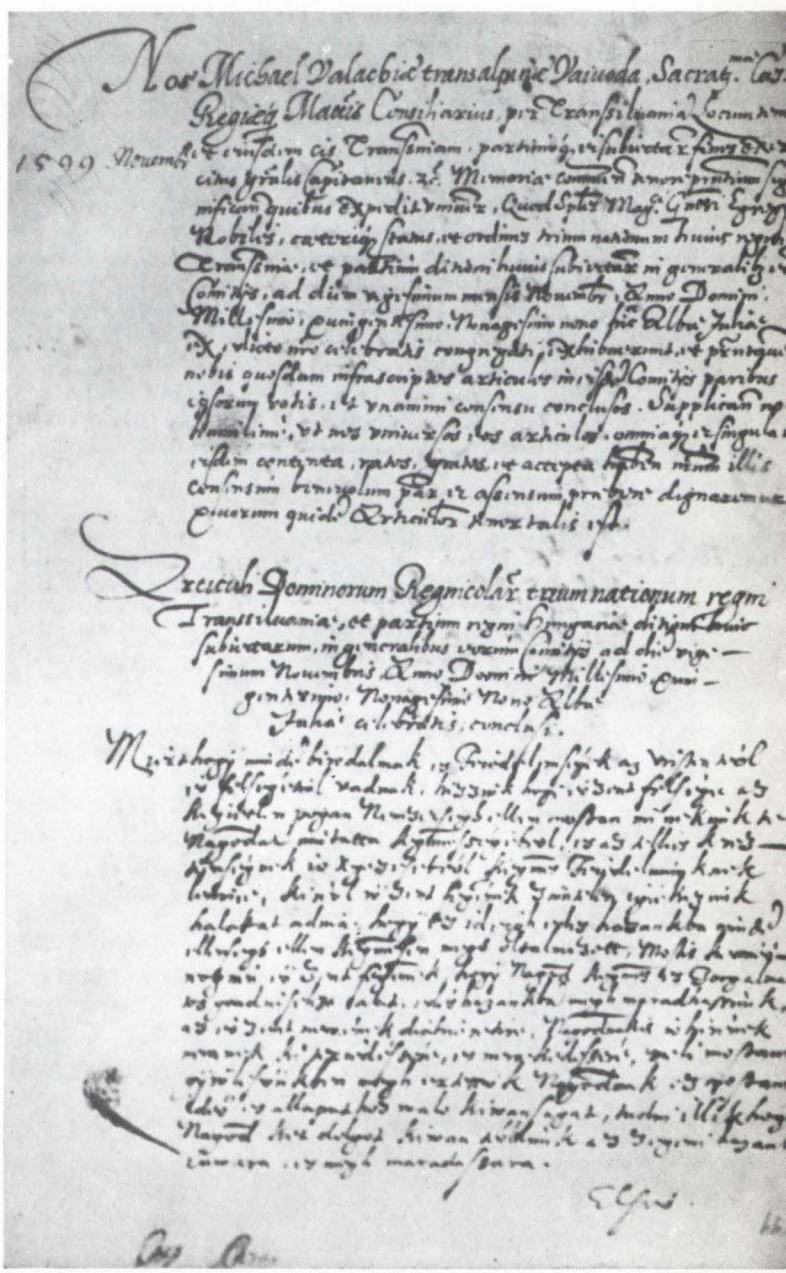

16

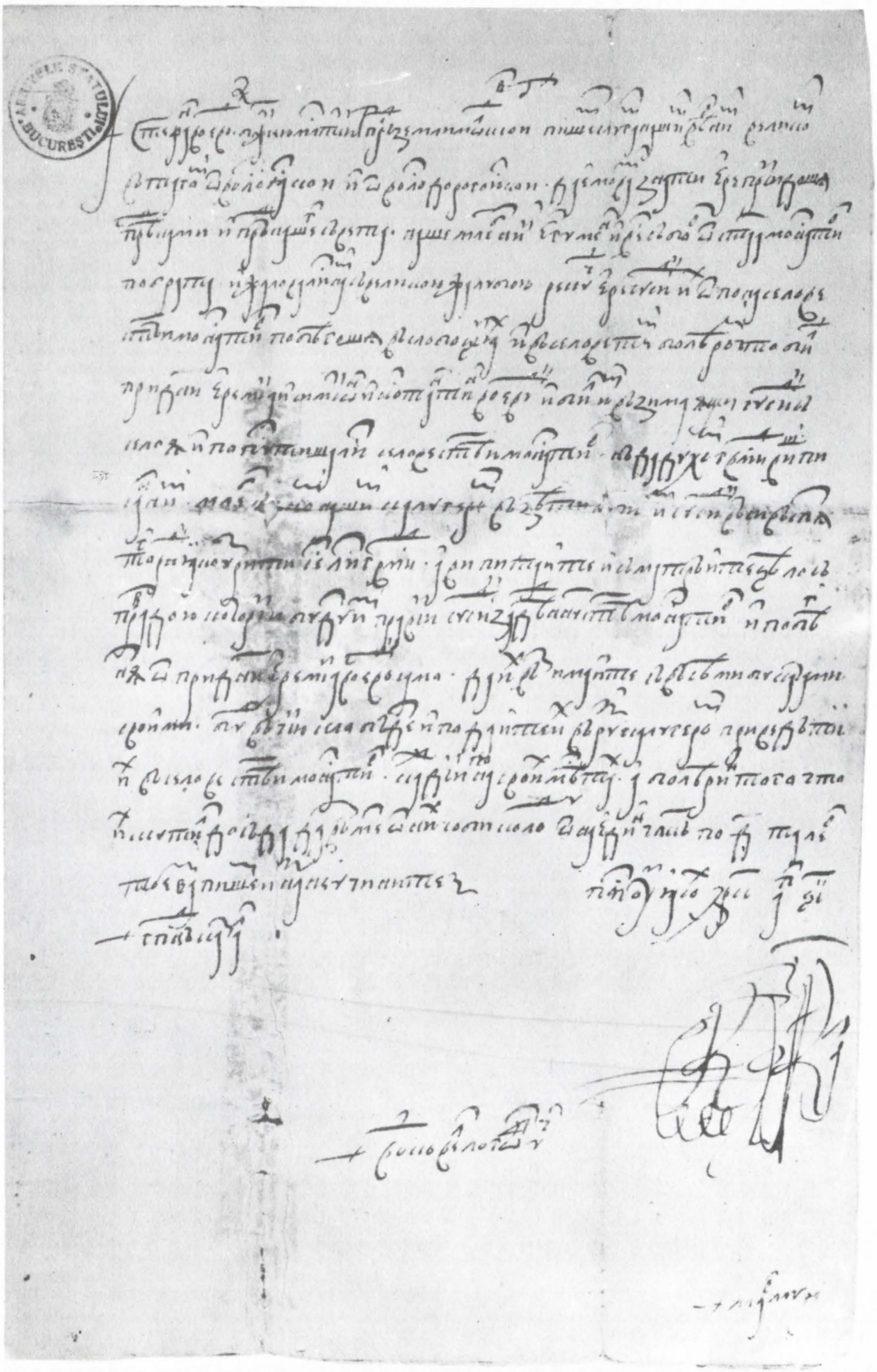

18

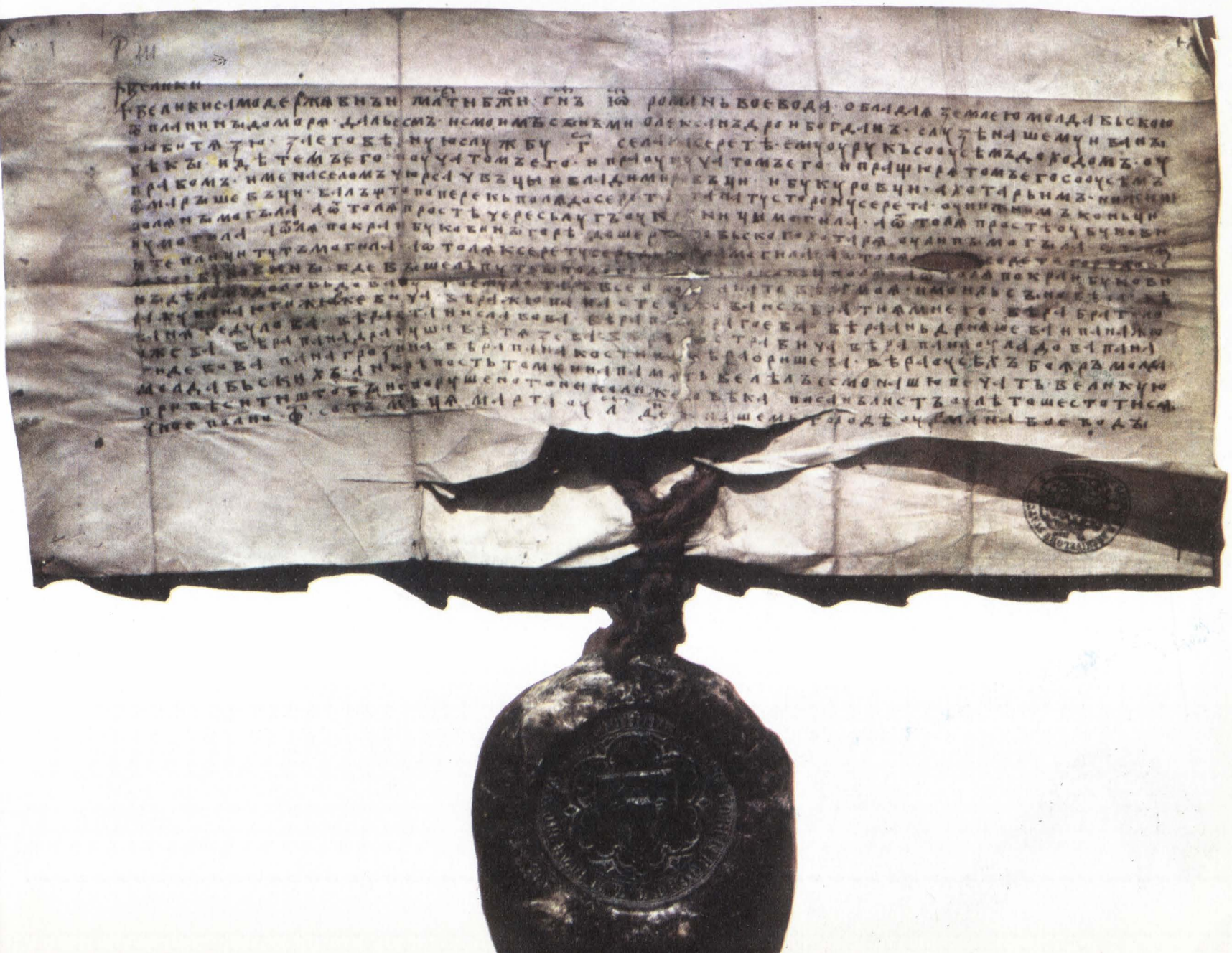

21

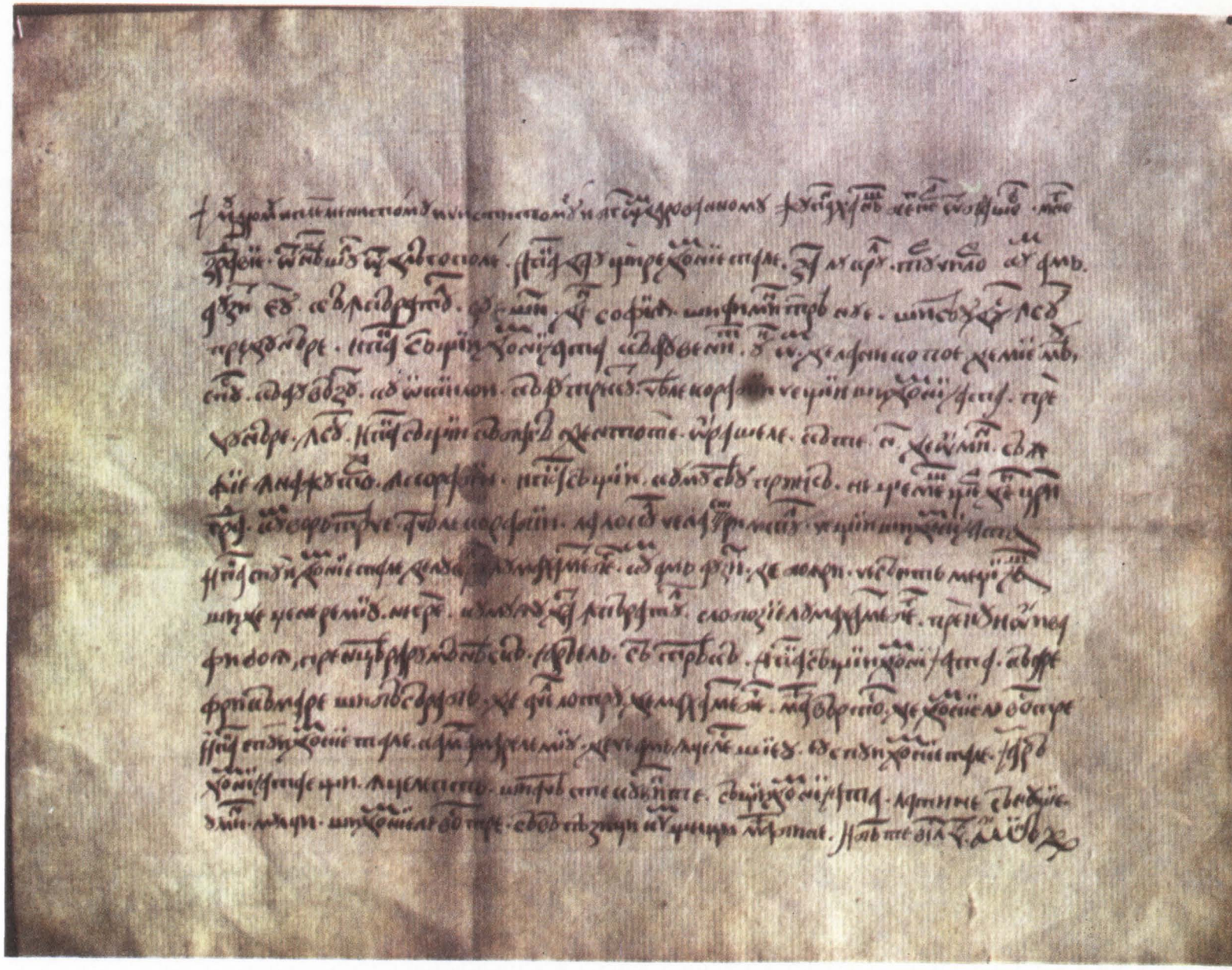

23

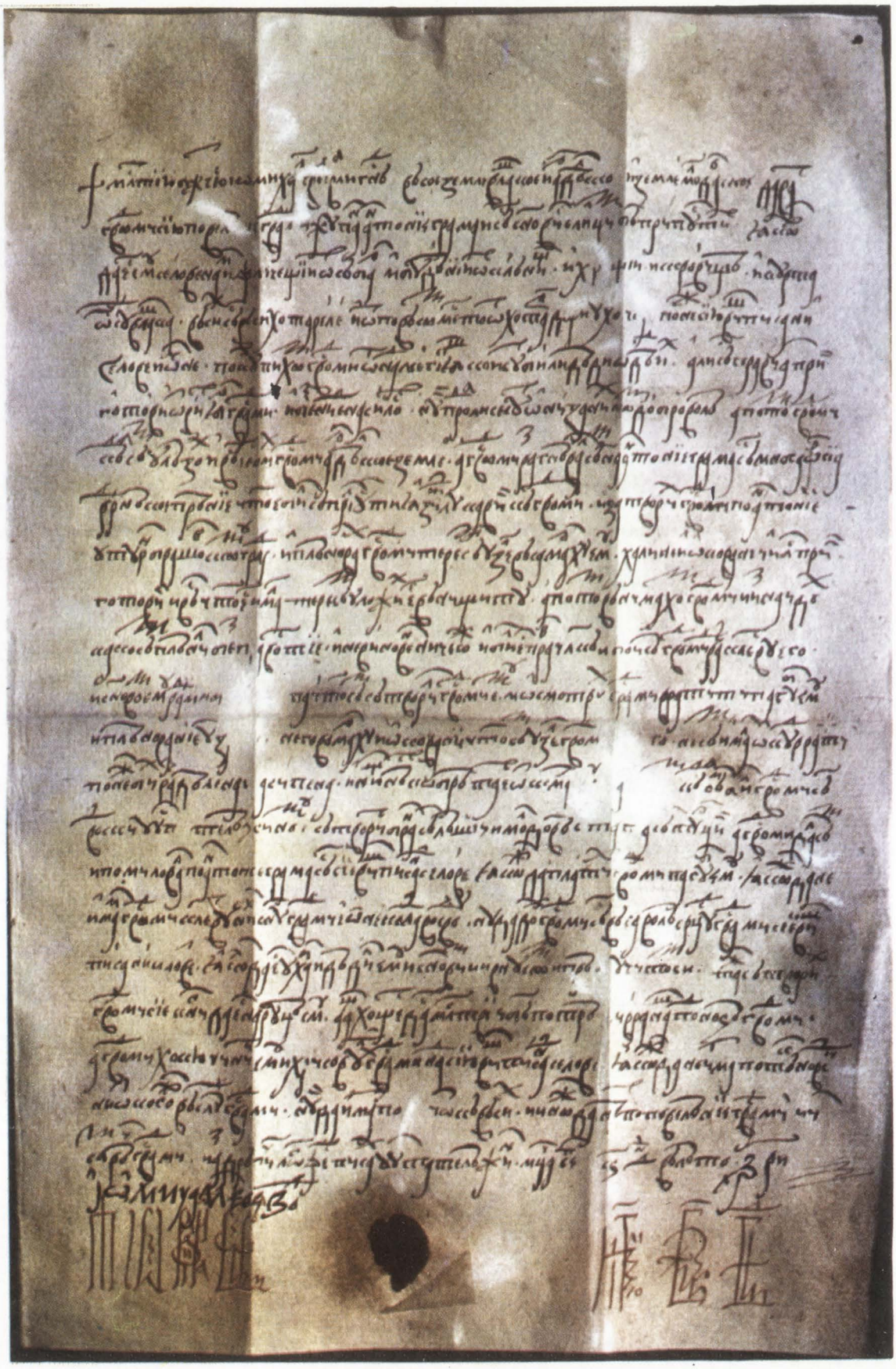

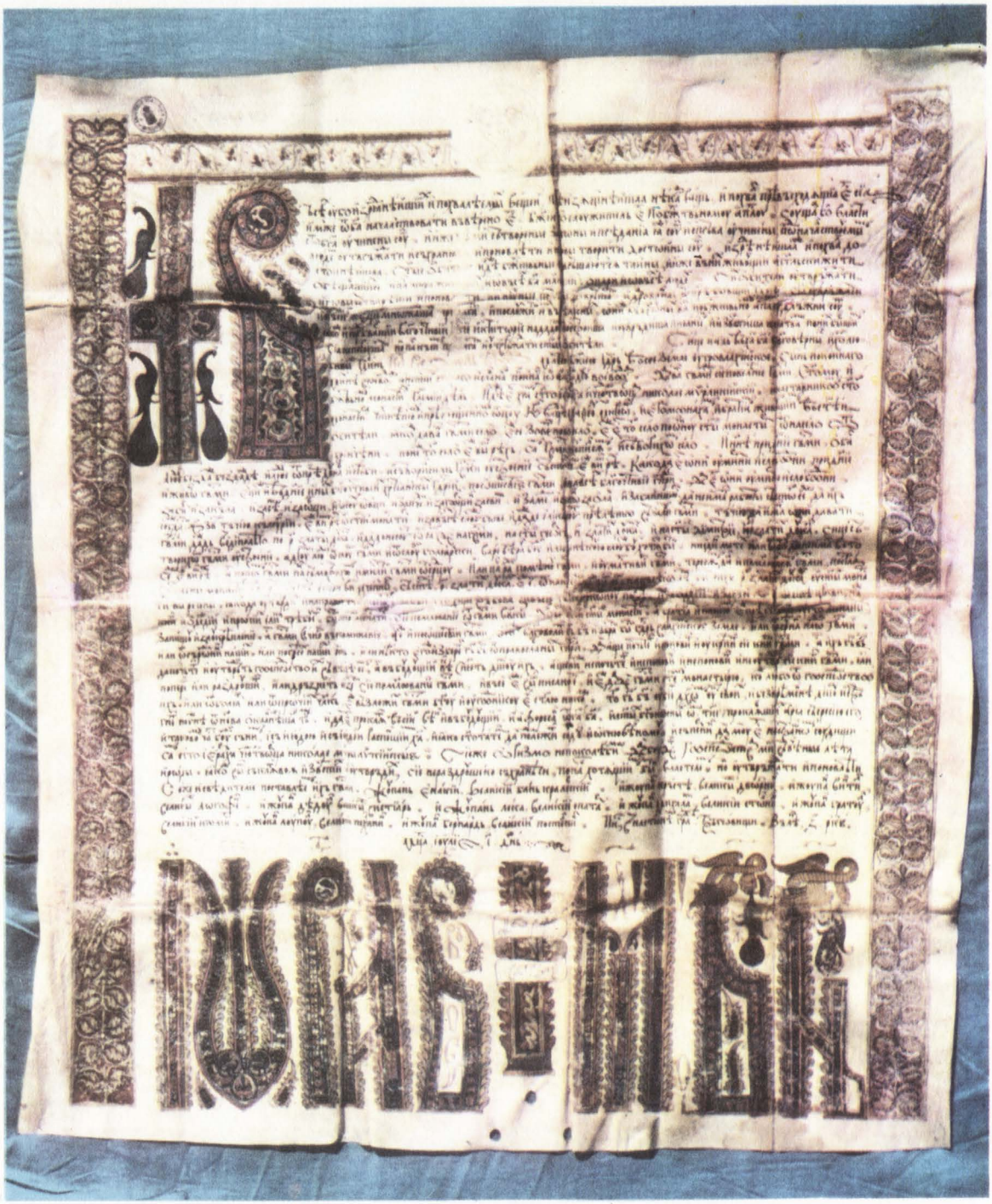

26

27

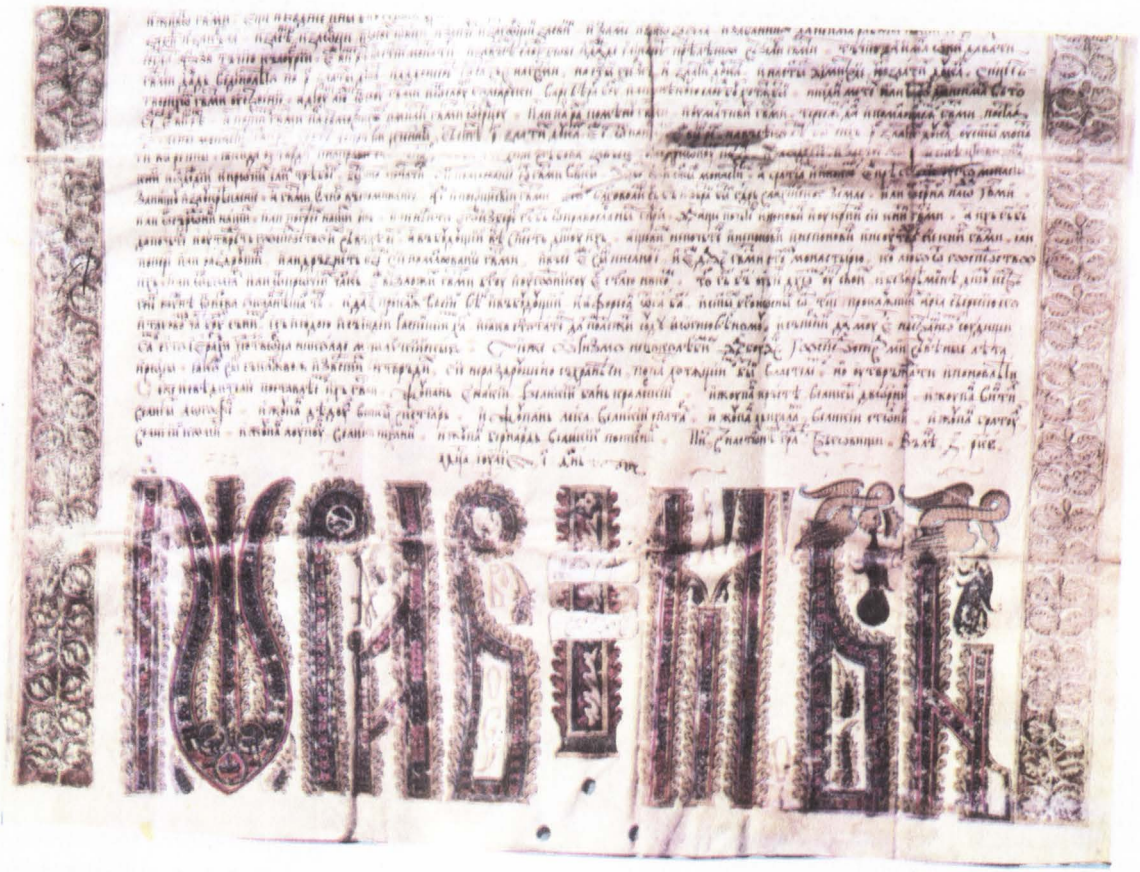

29

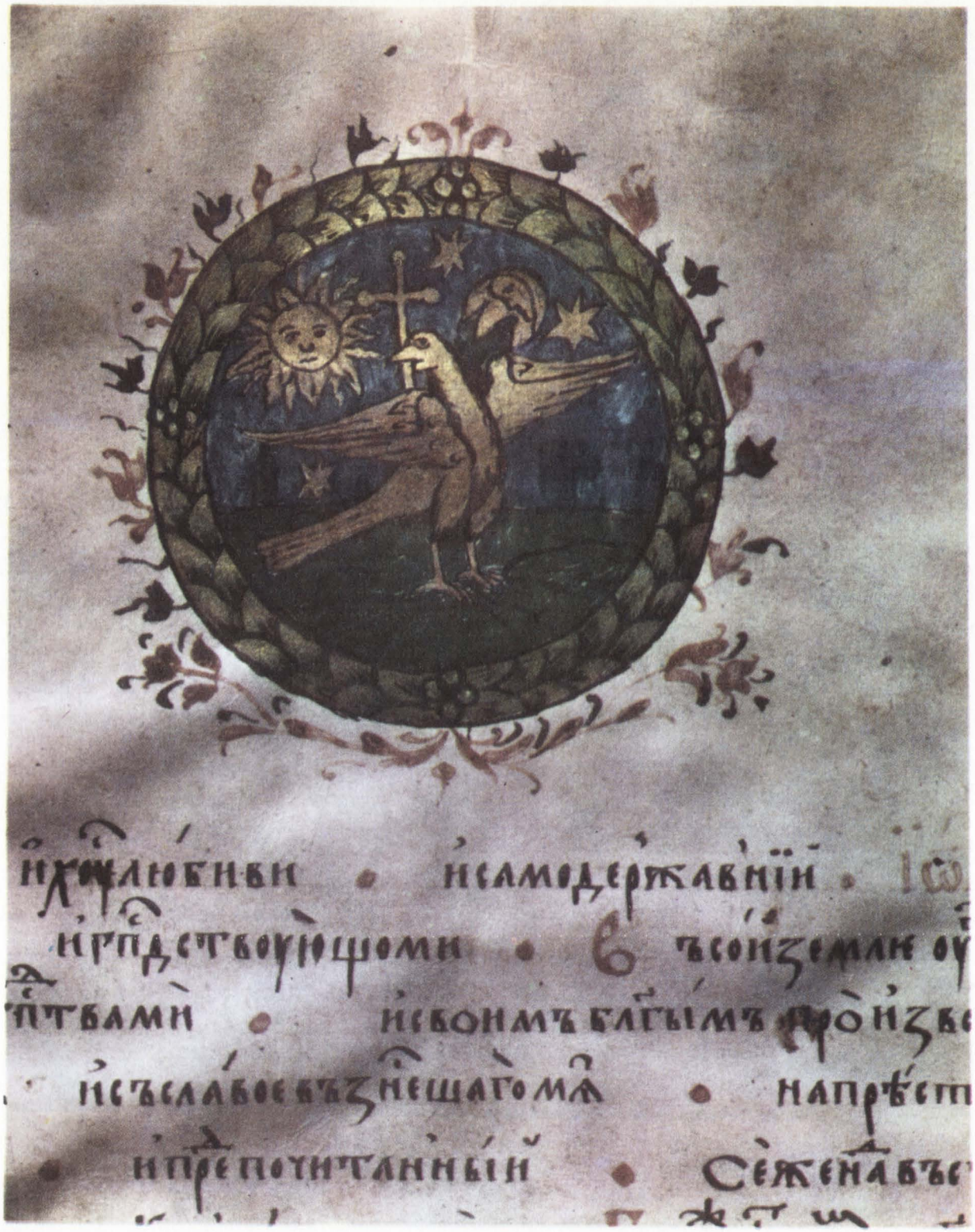

31

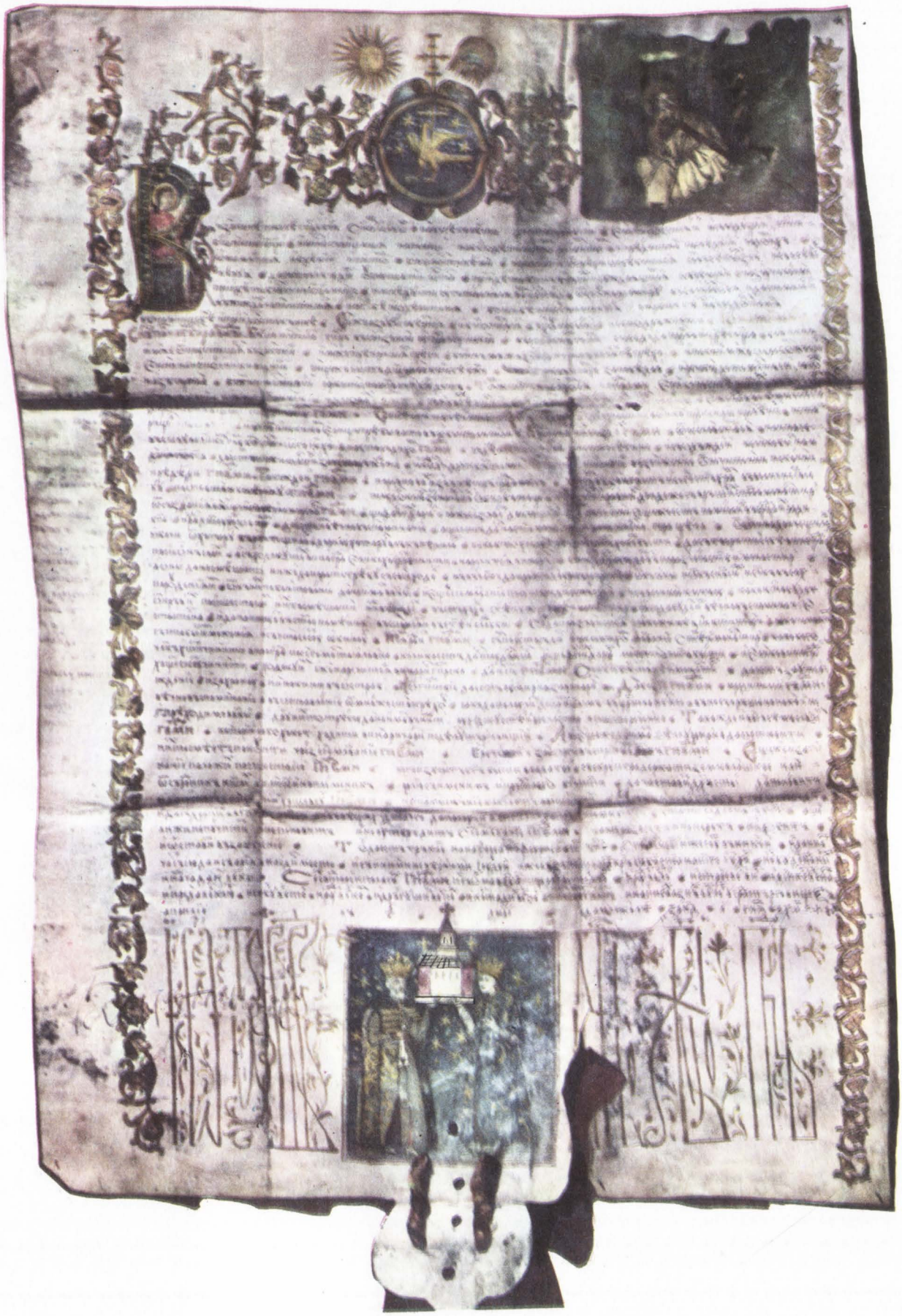

32

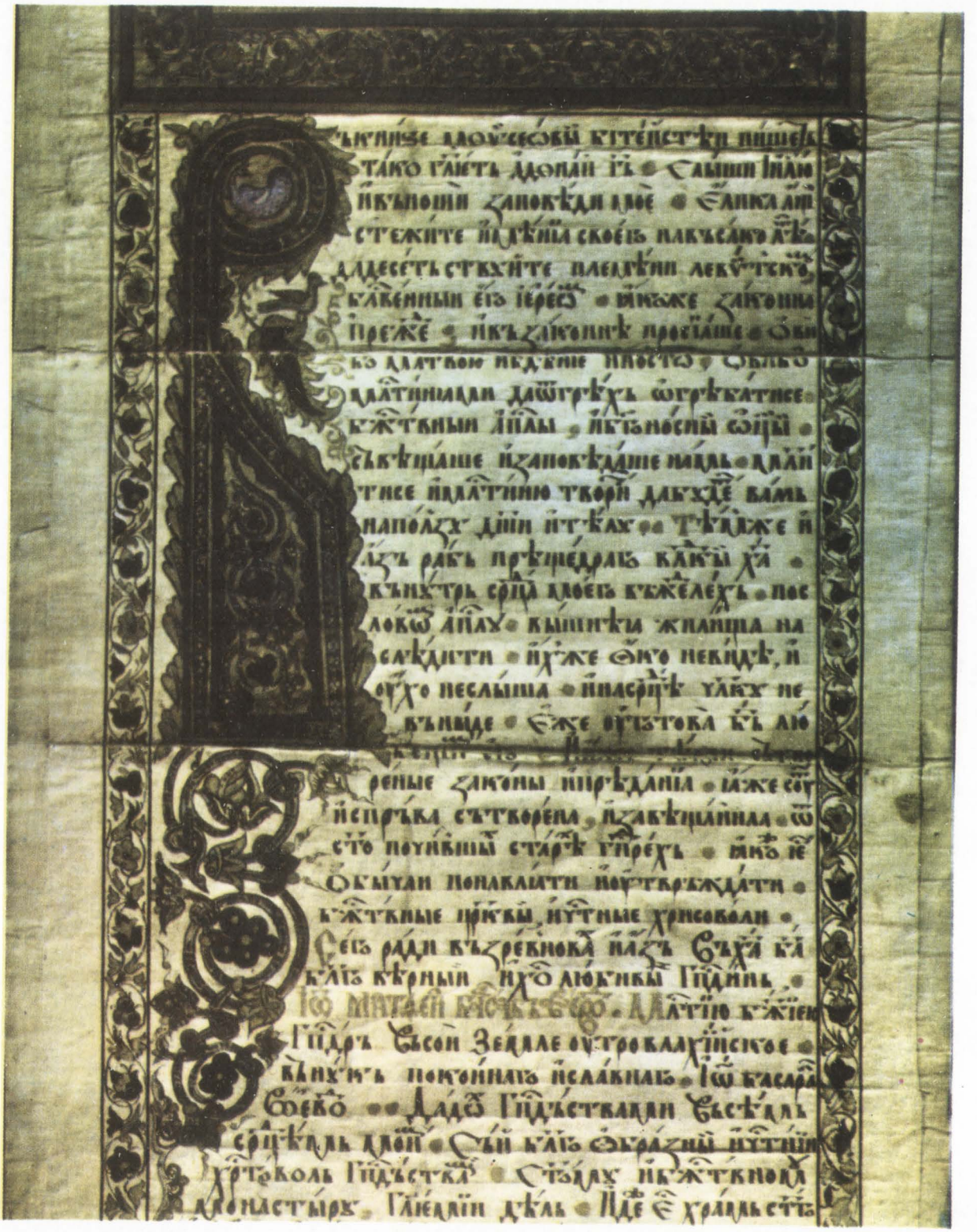

33

34

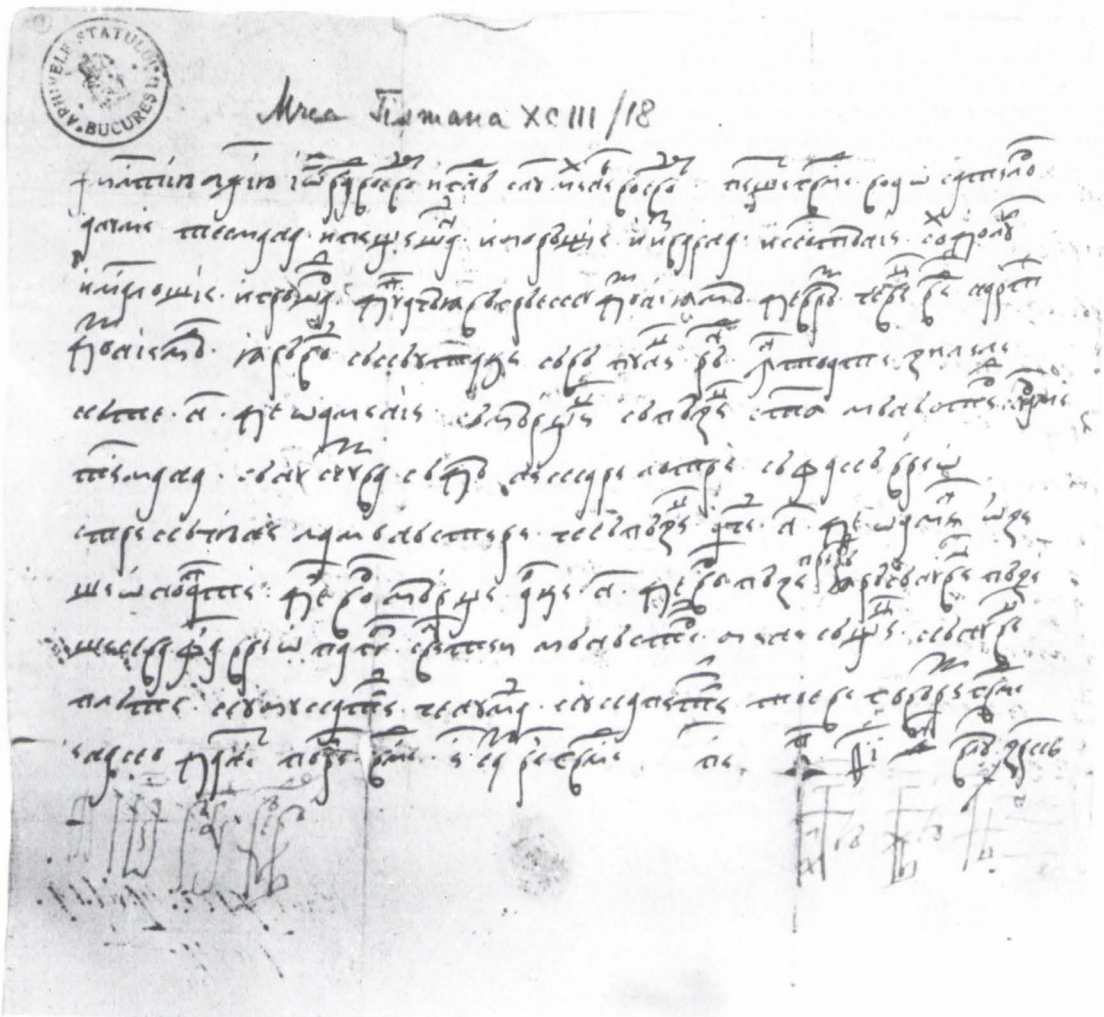

Mrea Romana XCIII/18

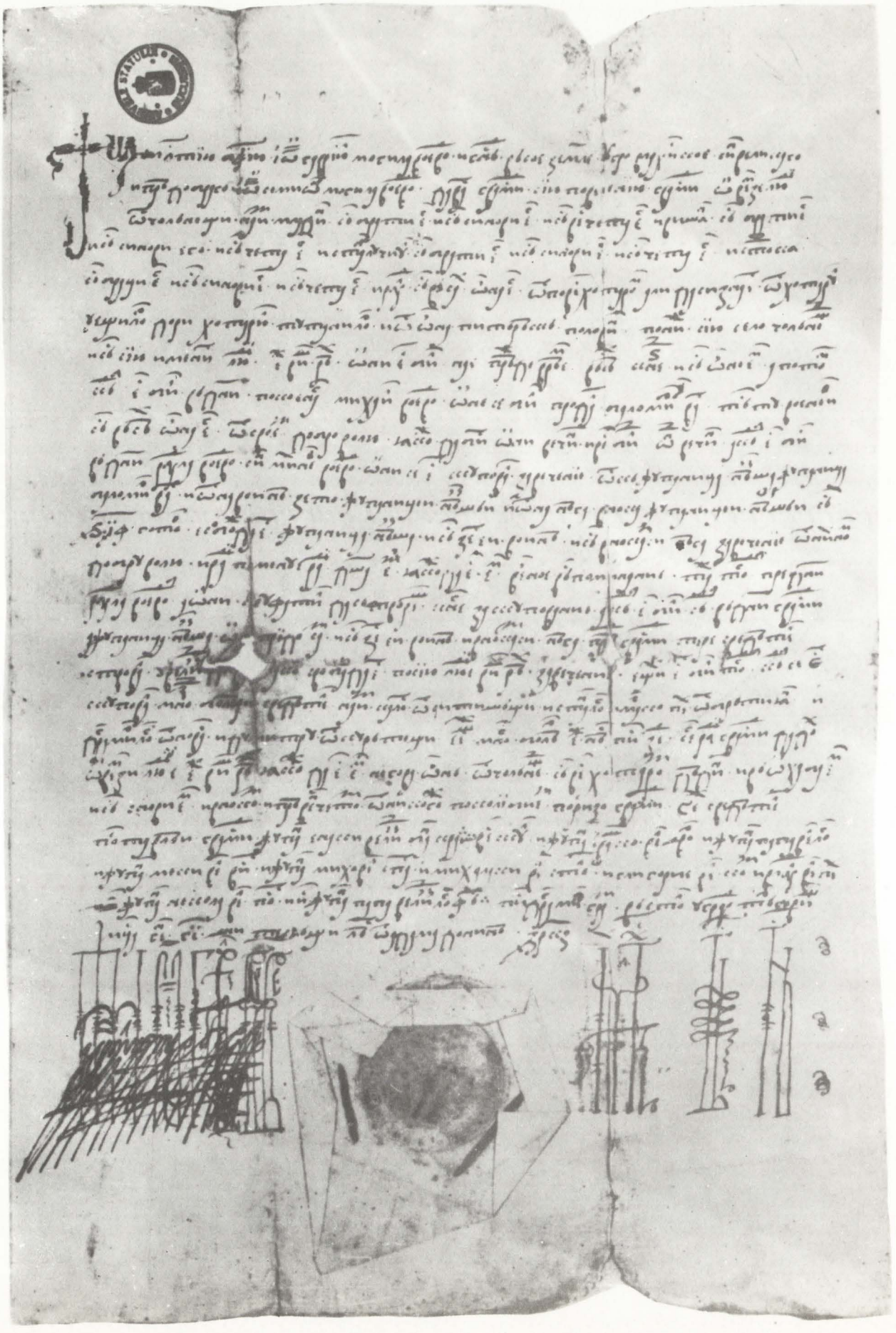

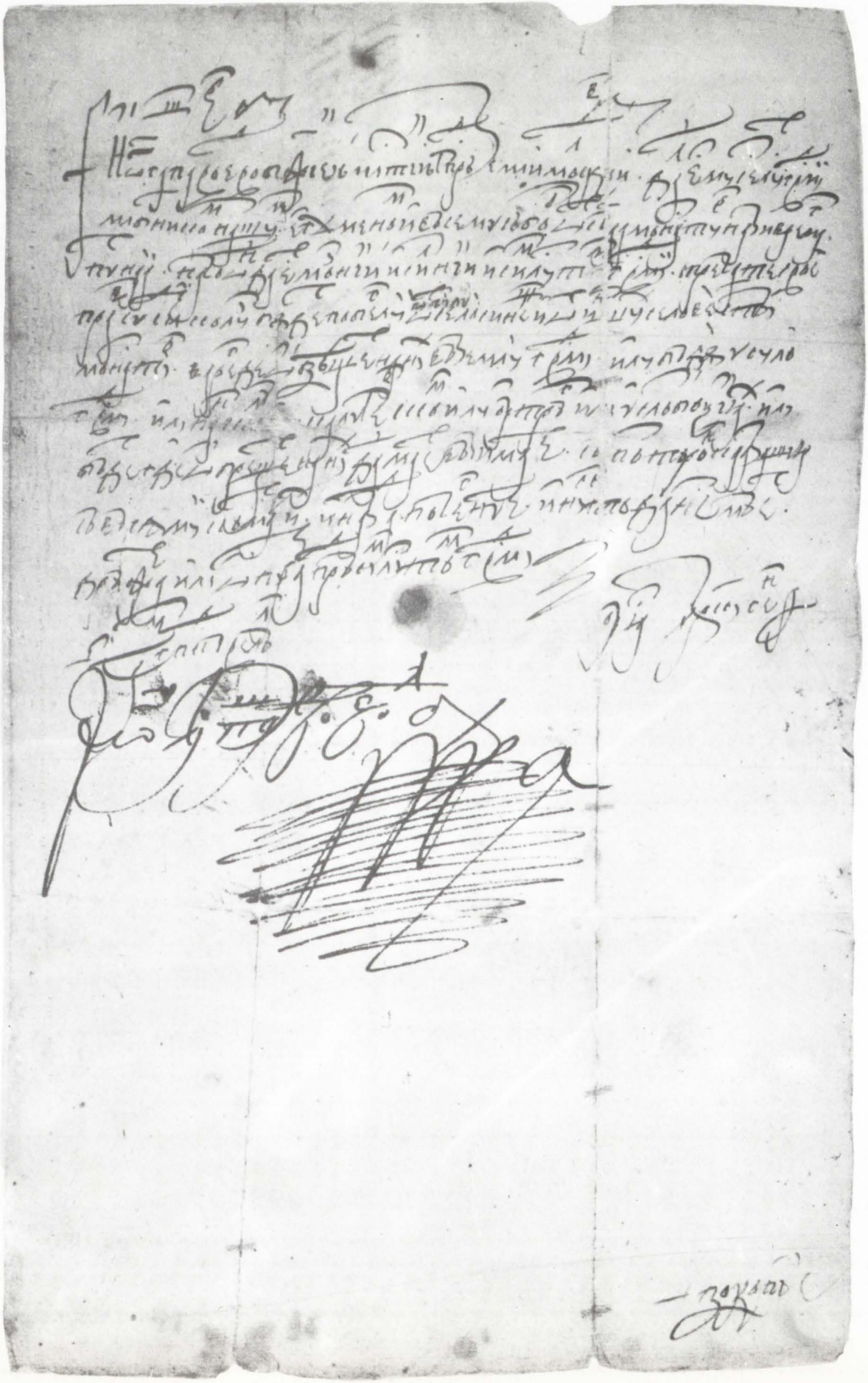

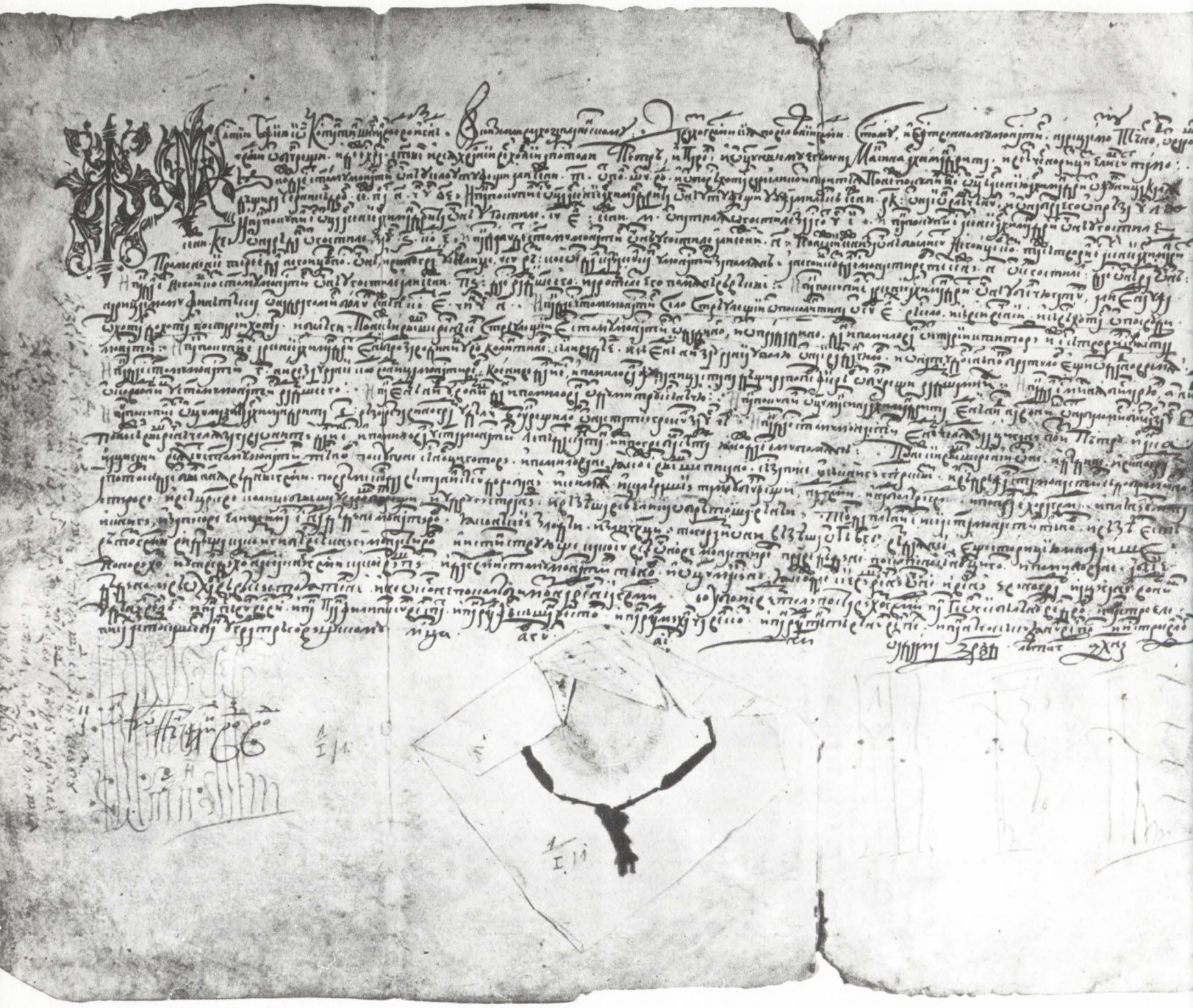

Адекъ еу Марѣ бн Бъжескꙋ. Скрїу ши мъртꙋрїсескꙋ. Кꙋ ачѣста а мїе
запис. касъ фїе стътътори. ши де бꙋнъ кредиинцъ. ла пресфънта мънъсти
ре. Козїа. ѹнде се лаудъ. ши се прослъвѣще. ши се чинстеще: нꙋ
меле ѹнїа. каре ѣсте недеспърцитъ. Ст[ъ] трица: ши пресфънта=
мънъстїре. Комѣна. ши ла мъна пърїнтелꙋ Варлаам; ермонах
архїемандрит. а сфинтеи лавре Козїа. ши ла мъна Егꙋменꙋлꙋ Ана=
нїа де ла Комѣна. ши а тꙋтꙋрор лъкꙋиторилор. а честоръ свѣте
Лавре. Кꙋсъ съ шїе кънд аꙋ фост а кꙋ. ѫ зилеле лꙋминеи Сале Домнꙋ
нострꙋ. Ιѡ Радꙋл Леон воевод. авънд сфънта мънъстїре. Козїа
ши Комѣна. о мошїе че о к[ема] Могошещїи. ... мꙋ; пре а па
рꙋ це шѣлꙋлꙋ. ѫсъ жꙋматате дѣса. Каре аꙋ фост. а мънъстїрїи Комѣ=
нїи. ѫпърцинд. кꙋ мънъстїрѣ ꙋмътатя ѫ доаъ; мънъстїрѣ. Комѣна жꙋ
матате десатъ. ши ꙋмътатя иаръ жꙋматате дѣса, ши фїинд ꙋлеаф а лъсте ѫ
мошїе престе мънъ. де партѣ де мънъстїре. ши низавъинд а тъта фолос
спре храна мънъстїрїи. фъкꙋтам токмѣлъ. ши Съкꙋбꙋ. кꙋ сфънта мънъ
стїре Козїа. ши Комѣна. демїад ла партеа Мошїе Могошещїи: жꙋ
матате Деса. Де къпꙋ. Де падꙋре. Де апъ. Де сѣлище сатꙋлꙋ. ши де=
престе тот хотарꙋл. прекꙋсеꙋ ѫ шъ ѫтра мижлокꙋ. Мошїе. афлъдꙋ
стъ: ти: ѫсъ нꙋмай мошїе стѣрпъ фъръ де рꙋмъни. иаръ ѹлѣдъ. мо
шїе. пентрꙋ мошїе. лънгъ хотарꙋл мошїей. Мънъстїрїи Комѣнїи
анꙋ ла Грошани. Съ. арце: Де несꙋ де кътръ хотарꙋл. Мънъстїрїи: ѫ
ѫсъ де нꙋ кꙋ аꙋ фост пиертѣ мънъстїрїи. ла Могошещїи; Стъ, ти.; иаръ еꙋ
лѣдъ а маи мꙋлт. Стъ; ...: ши лѣ майда. ши Д: ръзоаре. де вїе. ден
Сїнле ... ; иаръ де ла Грошани: Касъ ... ѹнде се помѣнъ: ѫсъ шїе
лѣдъ а мош[ї]... фъръ де рꙋмъни: ши де ... [illegible] ... бꙋне. ши
кꙋ щїрѣ ... ; ши а тꙋтꙋрор. Архїереи ... Църъи: Касъ фїе ла
Мошїе. Сф... мънъстїри стътолре; ши Охаба ... ; А ши ждери
Ши Мошїа, ... лаꙋдъ, иаръ съ хїе Стътътоаре ши ... рабникъ ѫ вѣкꙋ: Ши=
Мъртꙋрїе архїе[реи]... църъи: ши коконїи. Карїи вор пꙋ... не съ ла ꙋтꙋрѣ май мареко;
ши пентрꙋ маи адеверинцъ кредиинцъ. пꙋсꙋмиа печѣт ... ши ... ра май
жос. касъ съ кредъ. Не писах аз Радꙋл Георгїев ... в Бꙋкꙋрещи: апри
л зрог

ARHIVELE STATULUI
BUCUREȘTI

ARHIVELE STATULUI
BUCUREȘTI

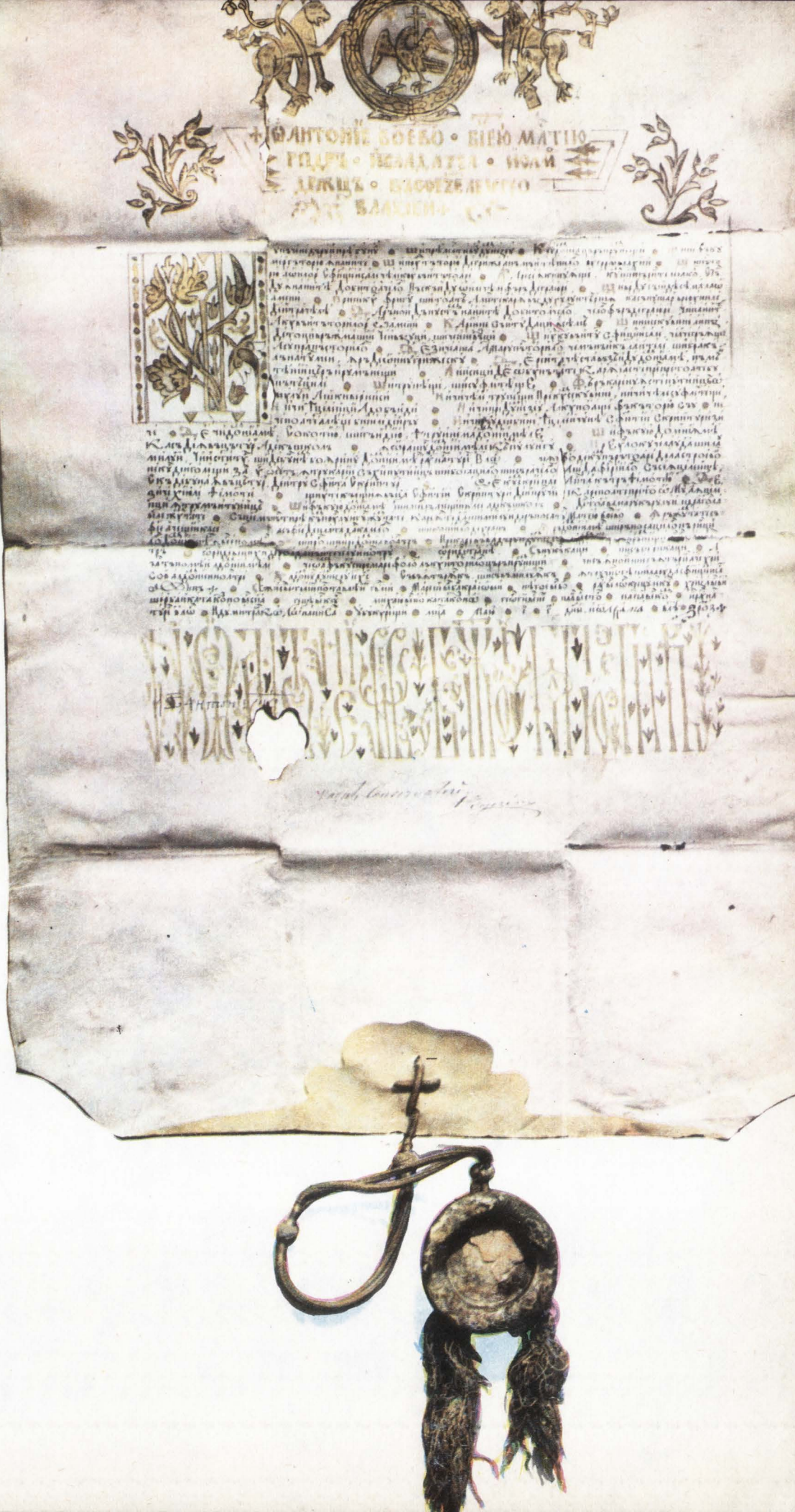

44

+ ІѠ АНТОНІЕ ВОЕВО • БІЕЮ МЛТІЮ
ГДРЪ • ИОБЛАДАТЕЛ • ИСЛИ
ДЕЖЩЪ • ВЪСОФЕZЕЛЕУГІО
БЛАХІЕИ

45

46

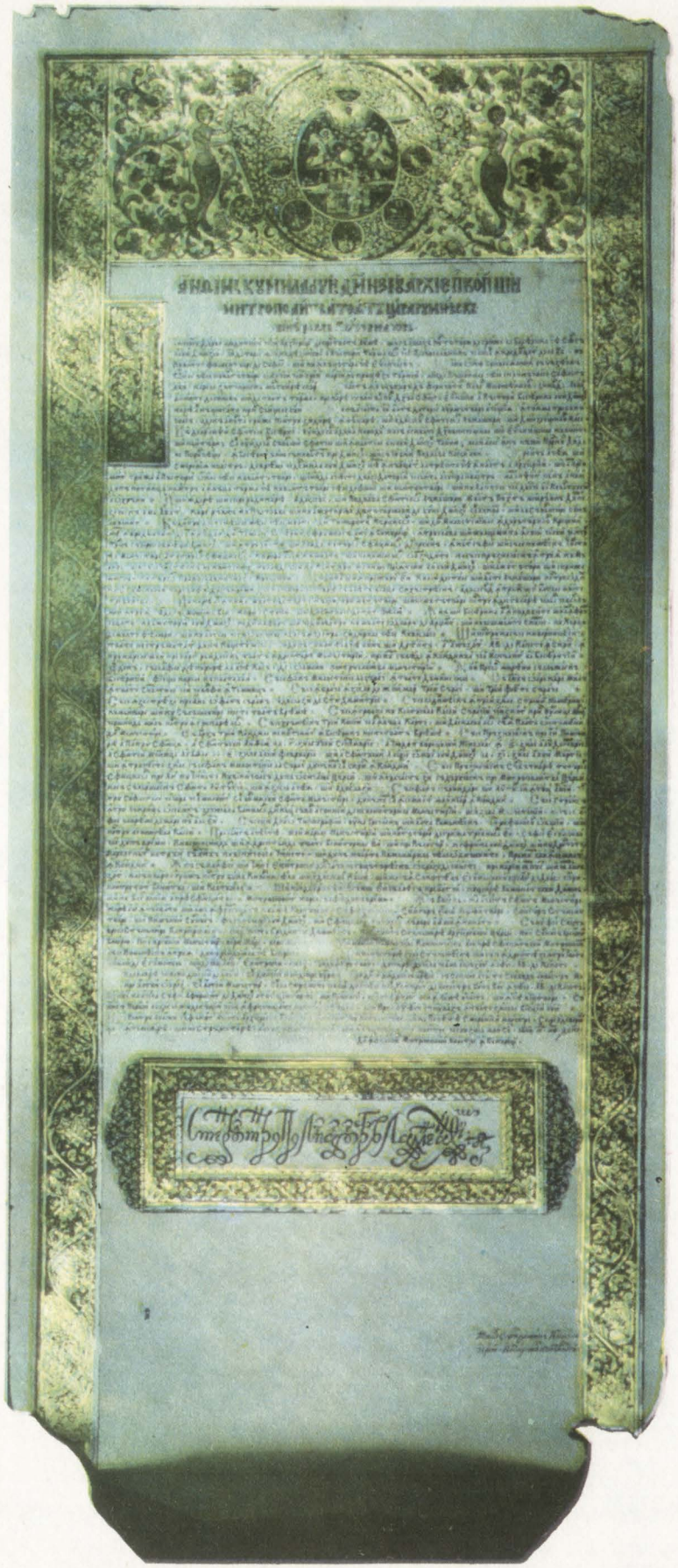

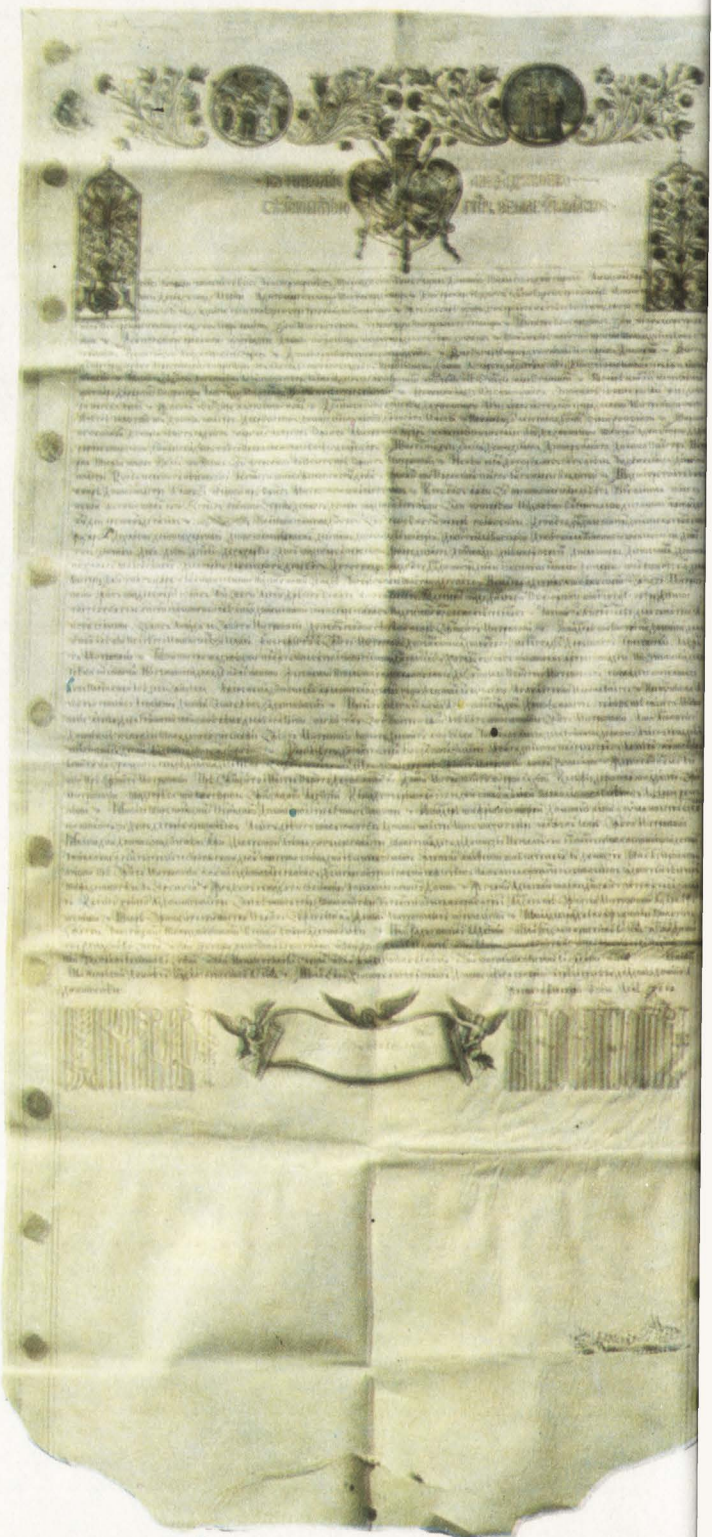

50

51

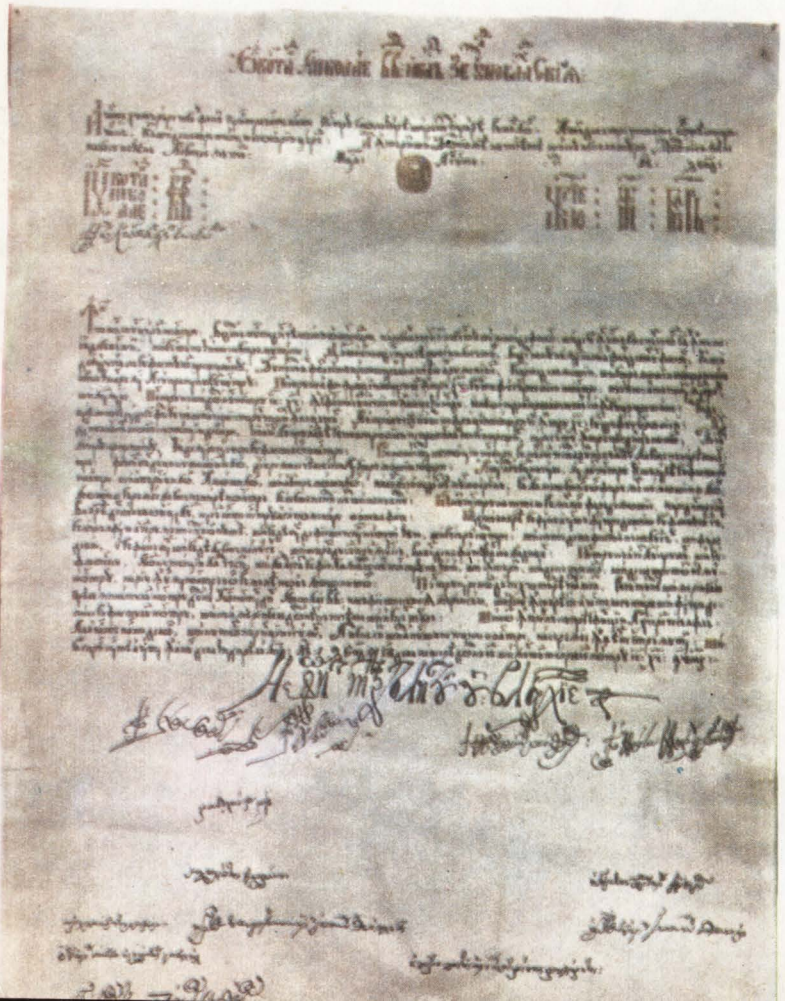

52

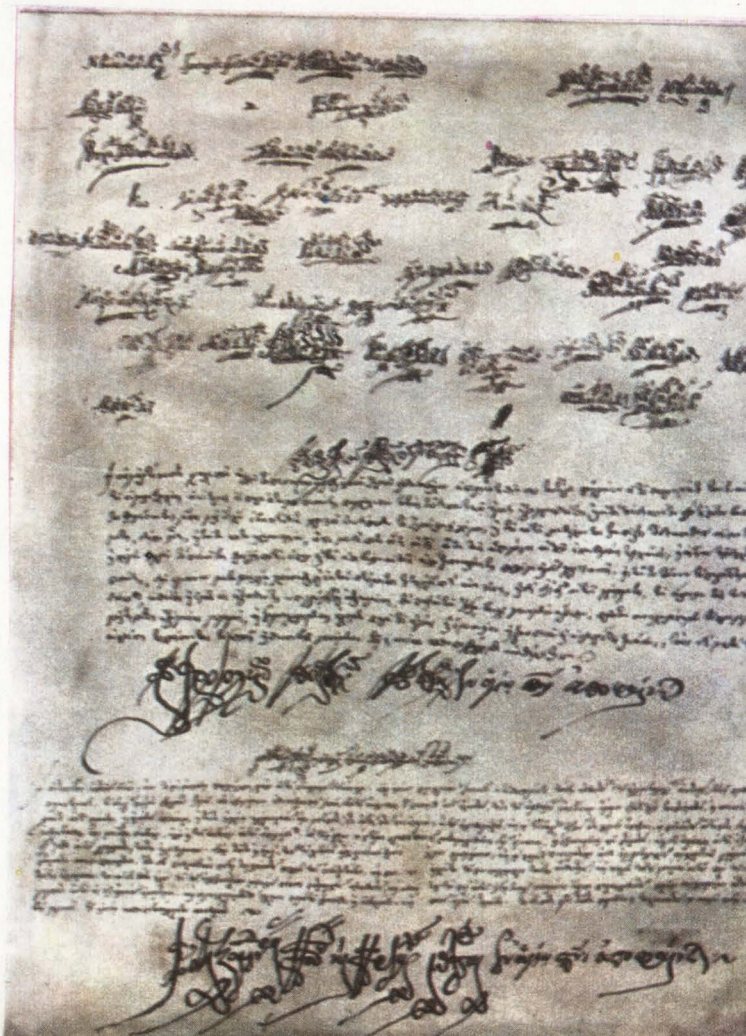

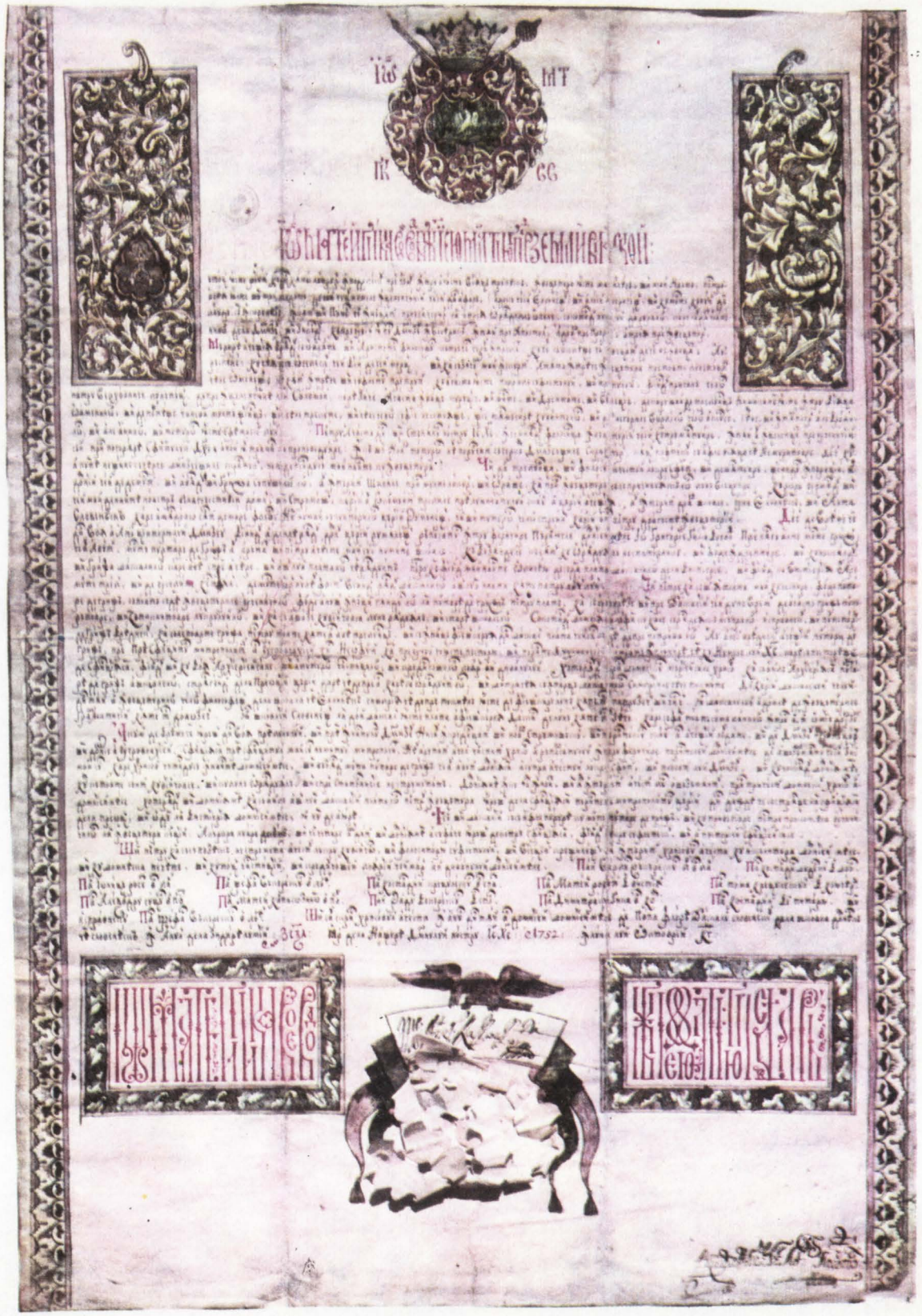

53

54

55

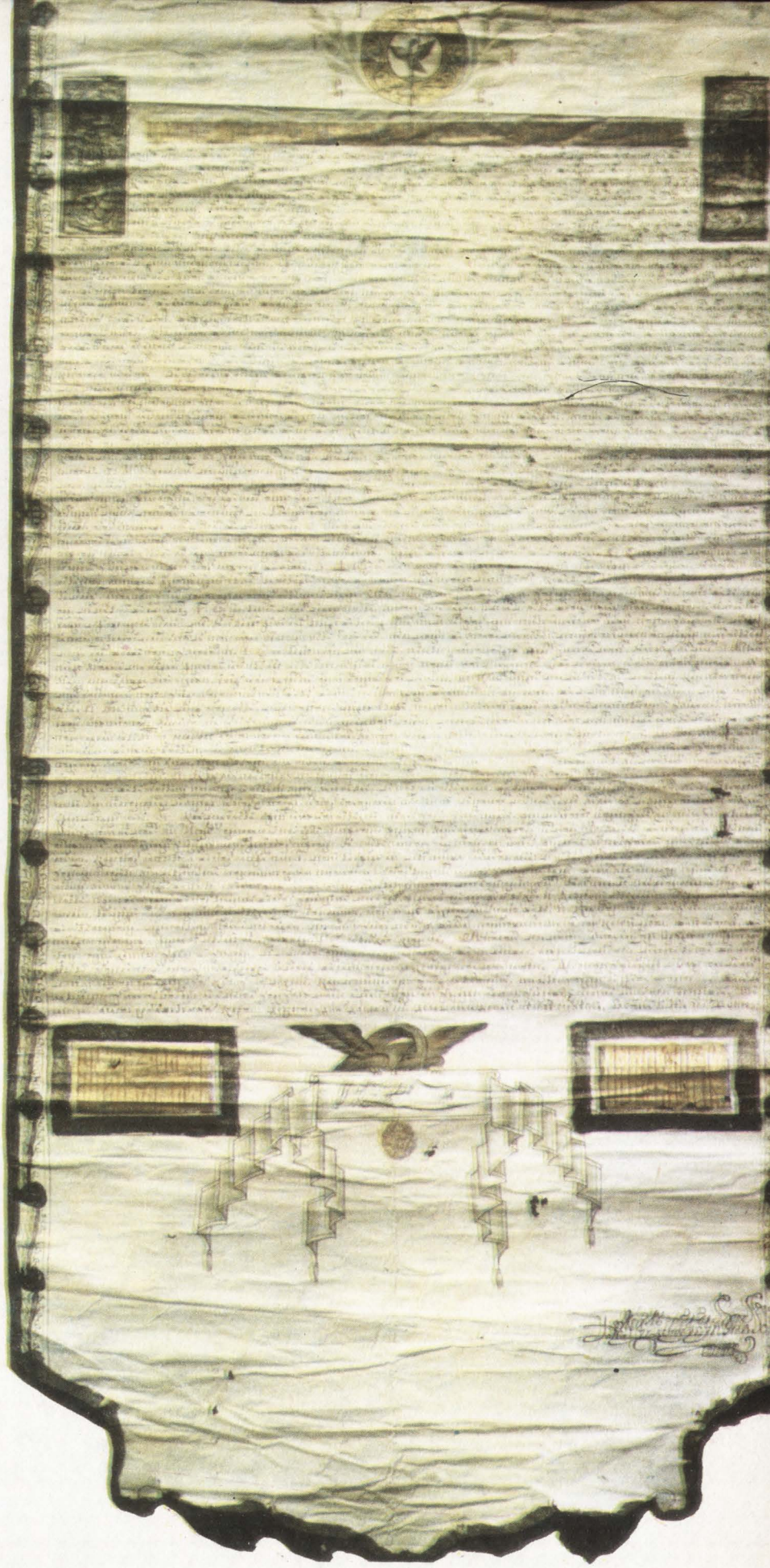

56

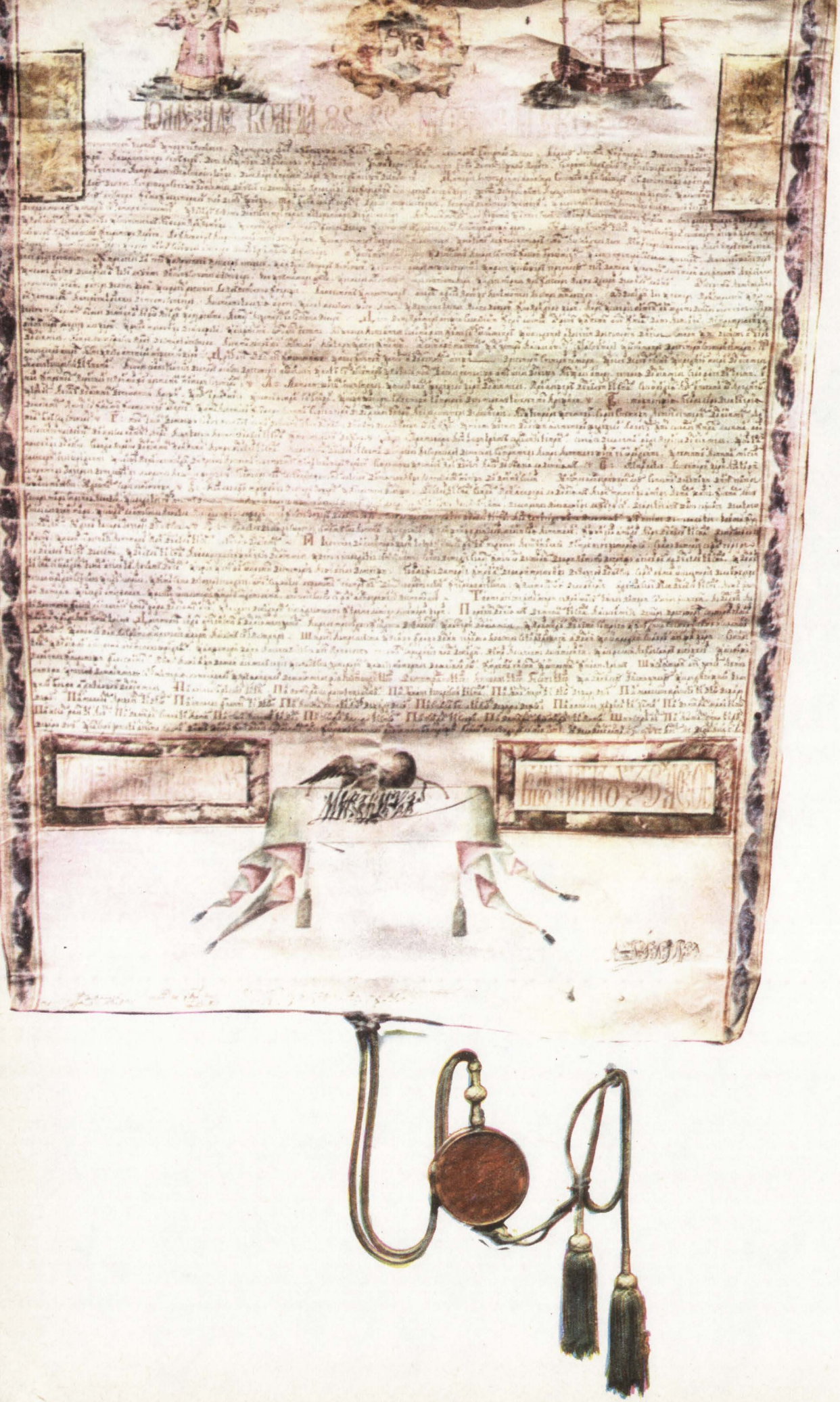

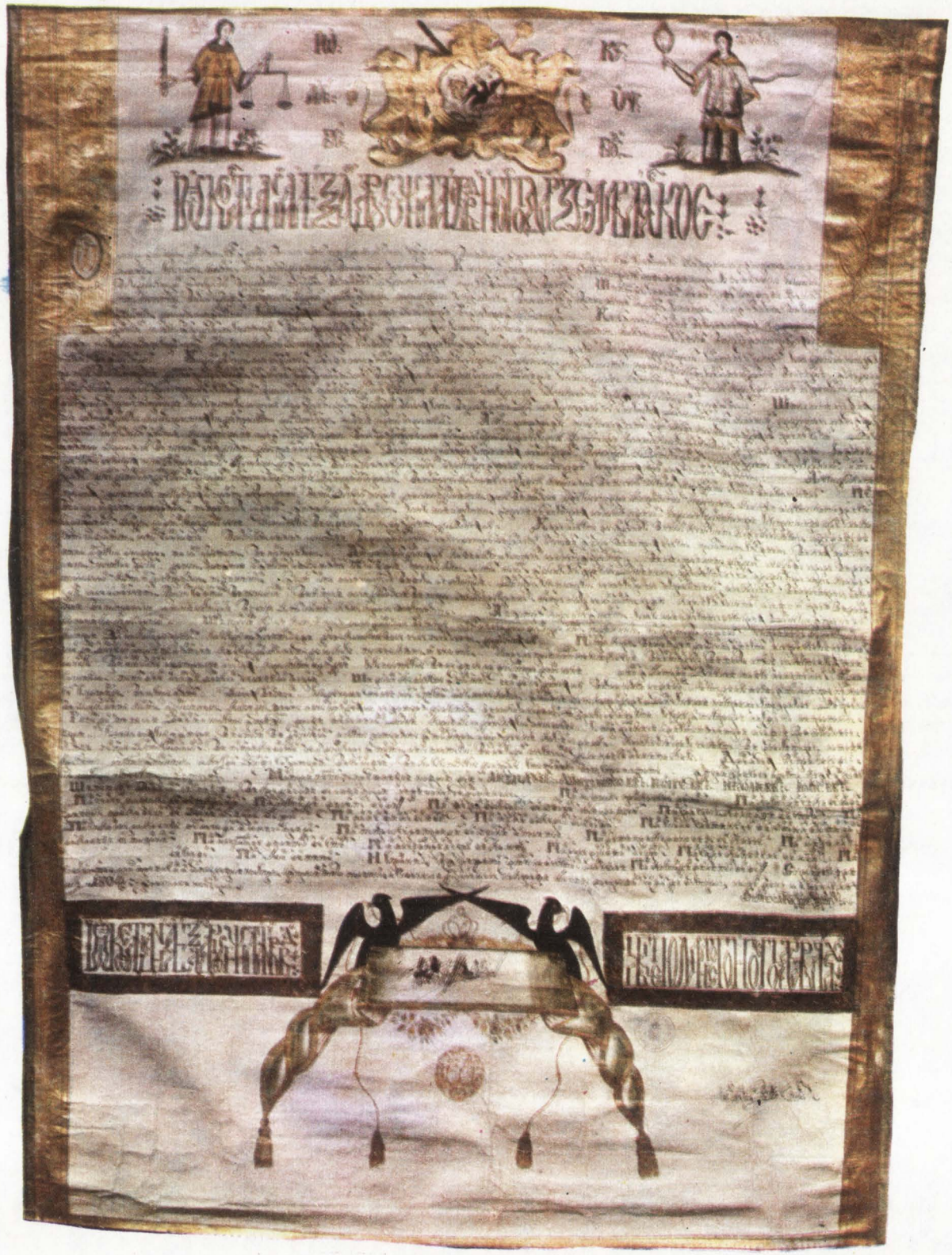

58

59

ХРИСОВУЛ
Д.Е. І. КИНАРЪ МИТИРІЙ ЛА СФЕТА ГОРА.

ШЕРБАН КАНТАКОЗИНЪ БАСАРАБ ВОЕВОД. № 1.
ШИ ДОМНЪ АТОАТ ЪЦАРА РЪМЪНЕСК. НЕПОТЪЛ
МАРЕЛЪЛ ШИПРЪ БЪНЪЛЪЙ БЪТРЪНЪЛЪЛ РЪПОЛЪ.
ТЪ ШЕРБАН БАСАРАБ ВОЕВОД. И ПРОЧІЛ.

КЪМ ТОАТЕ КЪТЕ БЪНТЪ

Кътъ съхарисеск ши сълъ дин Дъмнезеяска прономіе. Ши Іесъ Хс. ши тоате Скрипторіле Сфинте пъзеще. Шенъ пасте нъпъ ъпъ, нъпъ дин тоате бъзате, нъпъ дин тоате не бъзате, каре нъпъ аъ проворъ дъ. нъ съ ъпъ. Ши кътъ трей гръдъ. шенъ Ѳ Маре сънт. ши кътъ сътъне Зиле Дътъторъ проворъще порънкъ тесте. Ачеа да тоцъ сътъне пъзъторъ. шъ тоате разъ. Ъпъ Мърънтеле пъмънтеск. Ълуи Сътъпъ Мъкаръ. шъ ълуи Ѳ. нъ пъ ъпъ пъ ъпъ Хс. ши трей. шъ Дъ. ъ тоате съ пъмънтеск. Пръбъсте ши Пъи Коронъ съ пъ. Дъпъ Зиле Поронъ Дъ. Къ ъпъ Дъ пъмънтеск Мънъ. стръ Іесъ пъ. ъпъ съ Сътъне. Дъпъ Зиле

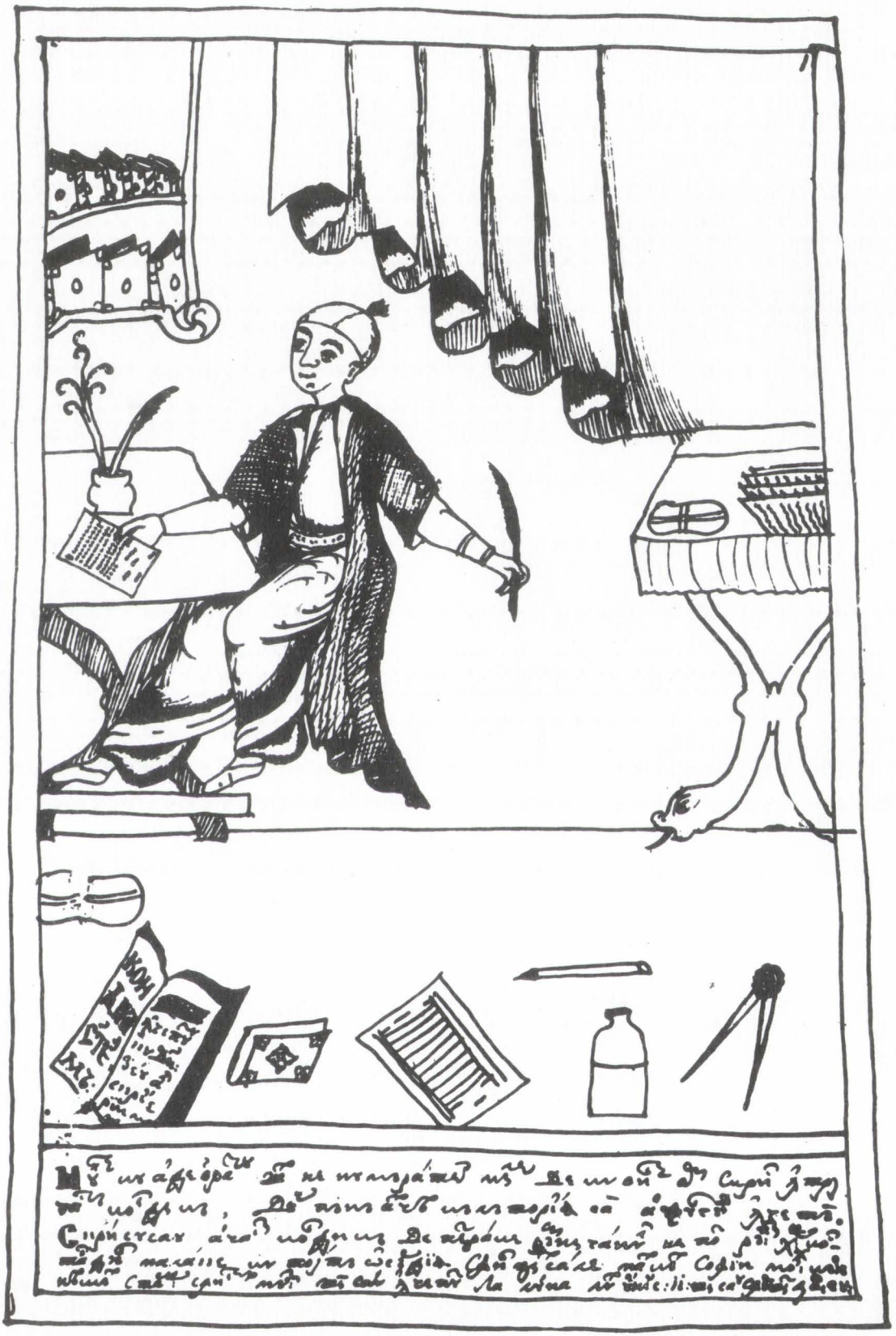

62

Amplissime Magistratus,

Domini, Fratres, et Amici nobis Coledissimi!

Tristes sunt Nuncii, qui de ejusdem, tumultuantibus in S. Cottu Albenyadrensi cum Zaraddiensi unito, et atrocissimas Nras petentibus plebis Vallachicæ violentiis, ad nos quotidie deferuntur, eoque tristiores: quod vix credibile videbatur, in media pace, et ipsis quasi Principatûs hujus visceribus tantam malitiam concipi potuisse. Hujus seditionis, ubi primum ad nos fama delata fuisset, eadem velut mali tam propinqui, tamque magni, et miserabilis quasi periculi species omnium simul corda animosque perstrinxerat, Nunciebatur enim profligatissimorum hominum non numerabilem multitudinem Duodecim incirca Millia adventare, qui in proximis habitarent, se tamdiu nusquam ad quietem componendi, donec omnes Hungari Nobiles per ipsos violenta morte exstincti non fuissent. Factis subinde per C. R. Gubernium, et S. Sup. Armor. Prædecturam necessariis dispositionibus, quibus effrenis hæc perditissimorum hominum audacia reprimeretur, Militiaque in hoc Principatu acubante, tam limitanea quam regulata, ipsis undequaquam ubiam esse, sperebamus repentinum hunc tumultum mox sedari posse, eo magis, cum seditiosi hi tumultuarii magnam ad Oppidum Déva stragem fecerint, rerum tantum abfuit, ut se ad quietem componerent, ut potius ipsi ibidem fugati, constitutis sibi Capitaneis, sub Principali regimine Popæ cujusdam Hora nuncupati, qui se Regem Daciæ profitebatur, rursus in tres easdem Cohortes erint, quarum una quidem, prout refertur, se dedidit, al-

Déva

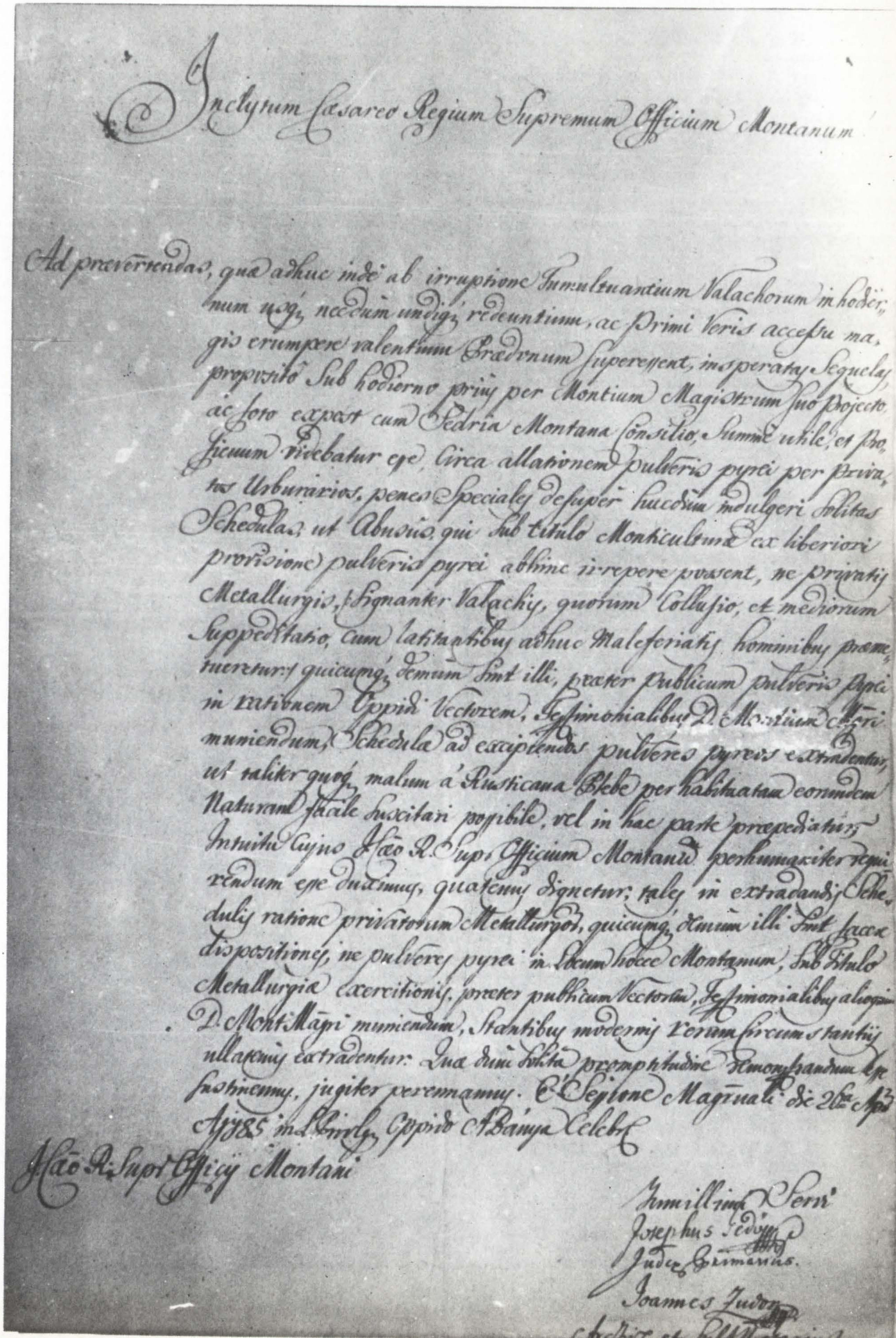

Inclytum Caesareo Regium Supremum Officium Montanum

Ad praevertendas, quae adhuc inde ab irruptione Tumultuantium Valachorum in hodier-
num usque, necdum undique redeuntium, ac Primi Veris accessu ma-
gis erumpere valentium Praedonum superessent, insperatas Sequelas
proposito Sub hodierno prius per Montium Magistrum suo Projecto,
ac foro expost cum Sedria Montana Consilio, Summe utile, et pro-
ficuum videbatur esse, circa allationem pulveris pyrei per Priva-
tos Urburarios, penes Speciales desuper hucdum indulgeri solitas
Schedulas; ut Abusus, qui sub titulo Monticulturae ex liberiori
provisione pulveris pyrei abhinc irrepere possent, ne privatis
Metallurgis, signanter Valachis, quorum Collusio, et mediorum
Suppeditatio, cum latitantibus adhuc Maleferiatis hominibus prome-
reretur; quicunque demum sint illi, praeter publicum pulveris pyrei
in rationem Oppidi Vectorem, Testimonialibus D. Montium Magistri
muniendum, Schedula ad excipiendos pulveres pyreos extradentur,
ut taliter quoque malum a Rusticana Plebe per habituatam eorundem
Naturam facile suscitari possibile, vel in hac parte praepediatur;
Intuitu cujus Inclytum Caes. R. Sup. Officium Montanum perhumaniter requi-
rendum esse duximus, quatenus dignetur, tales in extradandis Sche-
dulis ratione privatorum Metallurgorum, quicunque demum illi sint facere
dispositiones, ne pulveres pyrei in Locum hocce Montanum, sub titulo
Metallurgiae exercitionis, praeter publicum Vectorem, Testimonialibus alioquin
D. Mont. Magistri muniendum, Stantibus modernis rerum circumstantiis
ullatenus extradentur. Quae dum debita promptitudine demonstrandum esse
sustinemus, jugiter perennamus. Ex Sessione Magistratuali die 26ta Apri-
lis 1785 in L. Regio Oppido Abanya Celebrata

I. Caeo R. Supr. Officii Montani

Humillimi Servi
Josephus Sedony
Judex Primarius
Joannes Judon
[illegible]

64

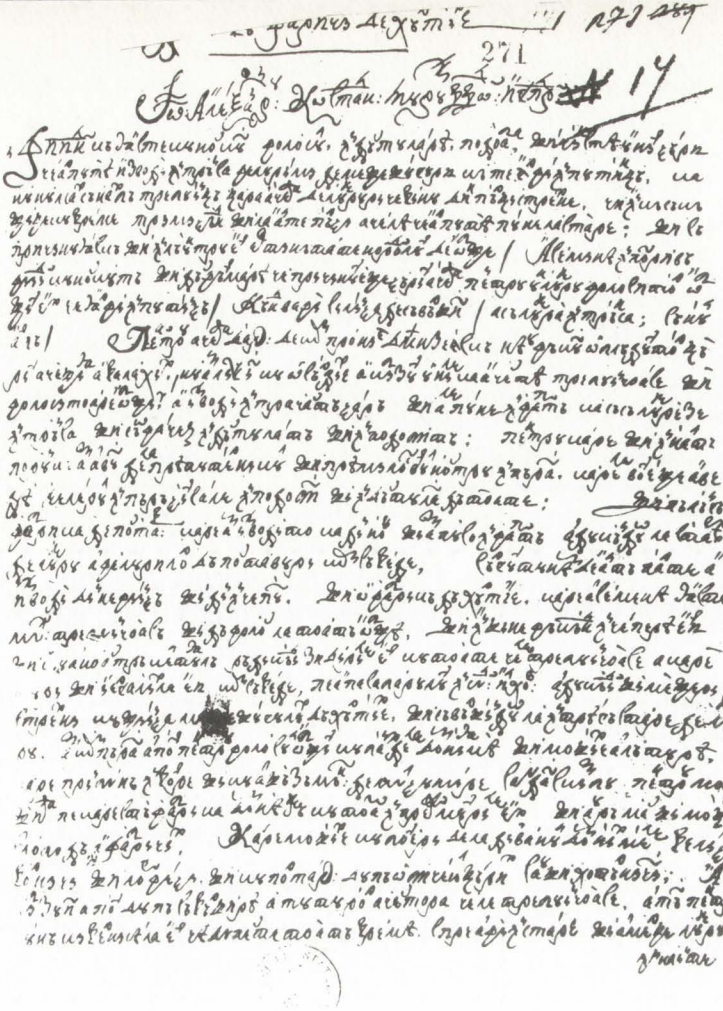

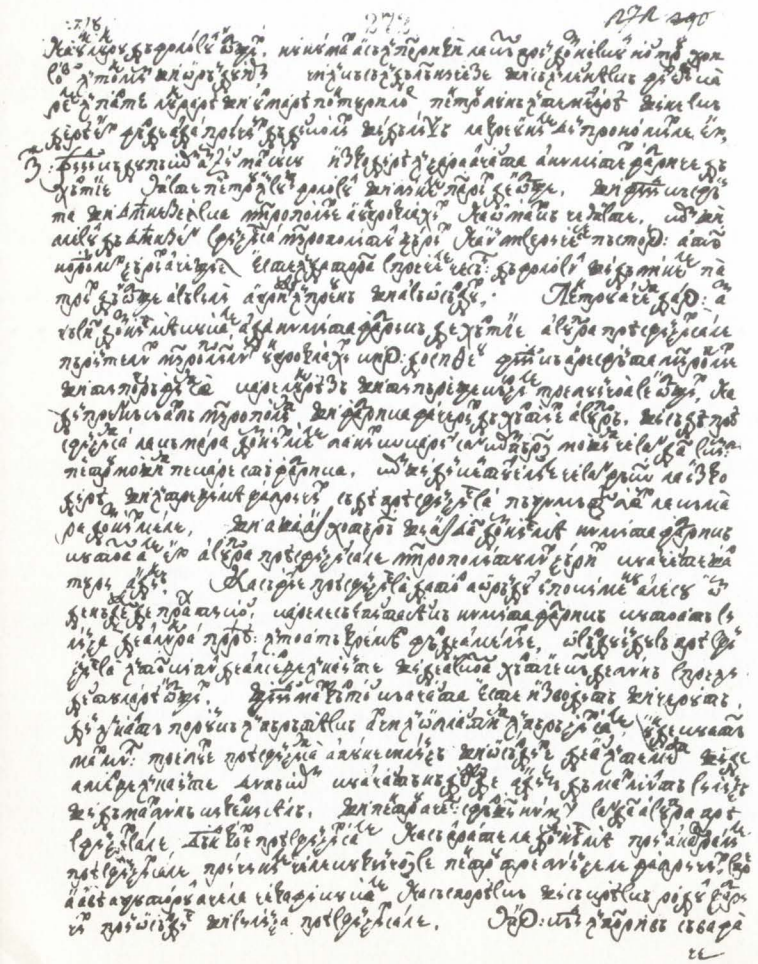

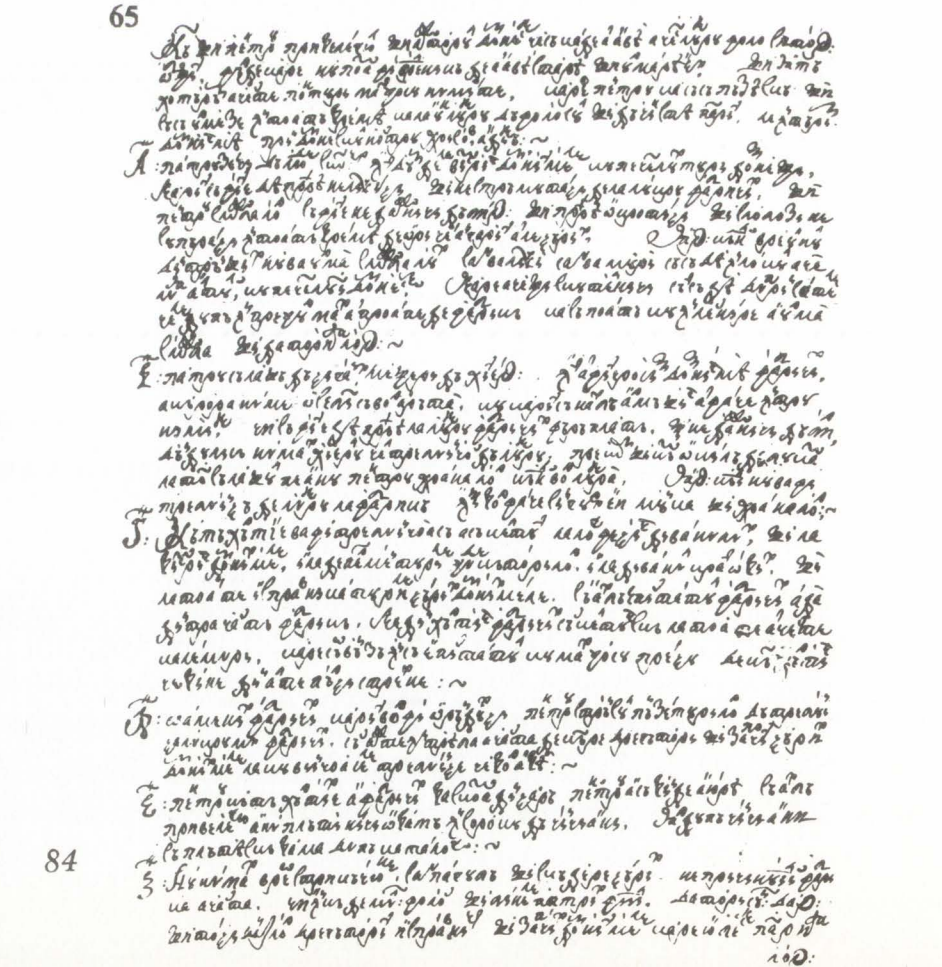

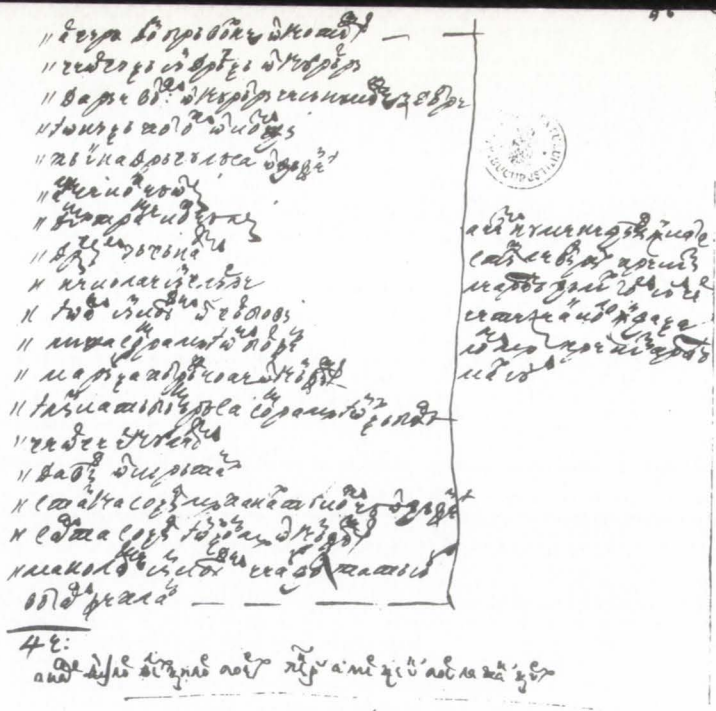

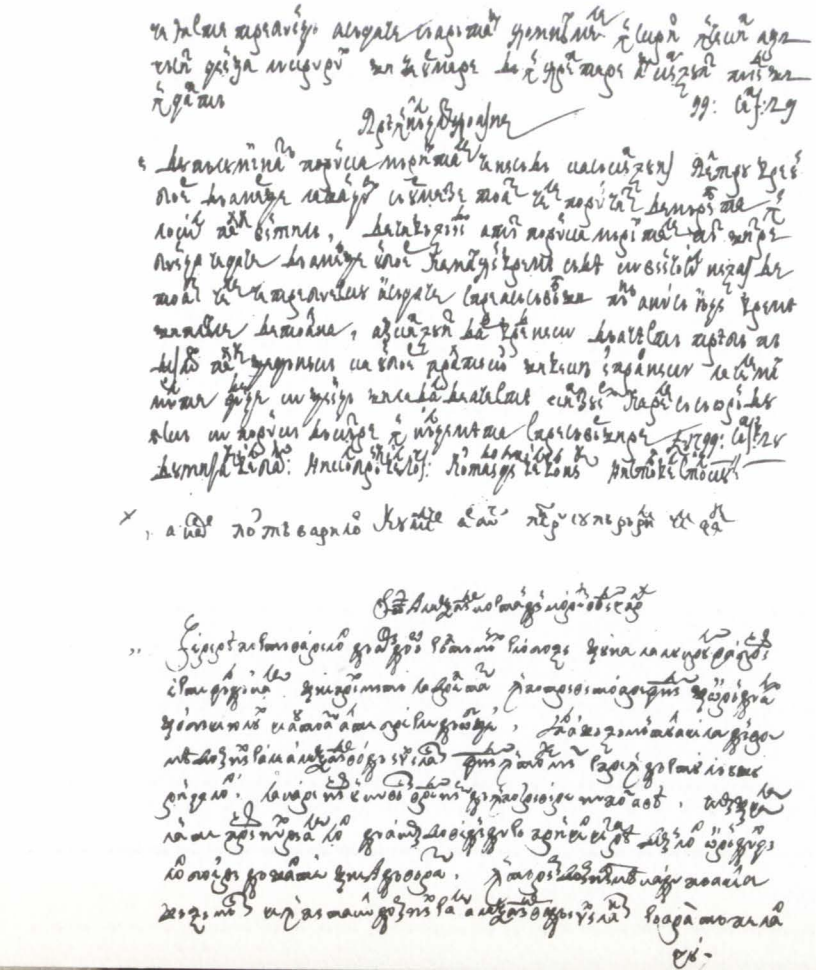

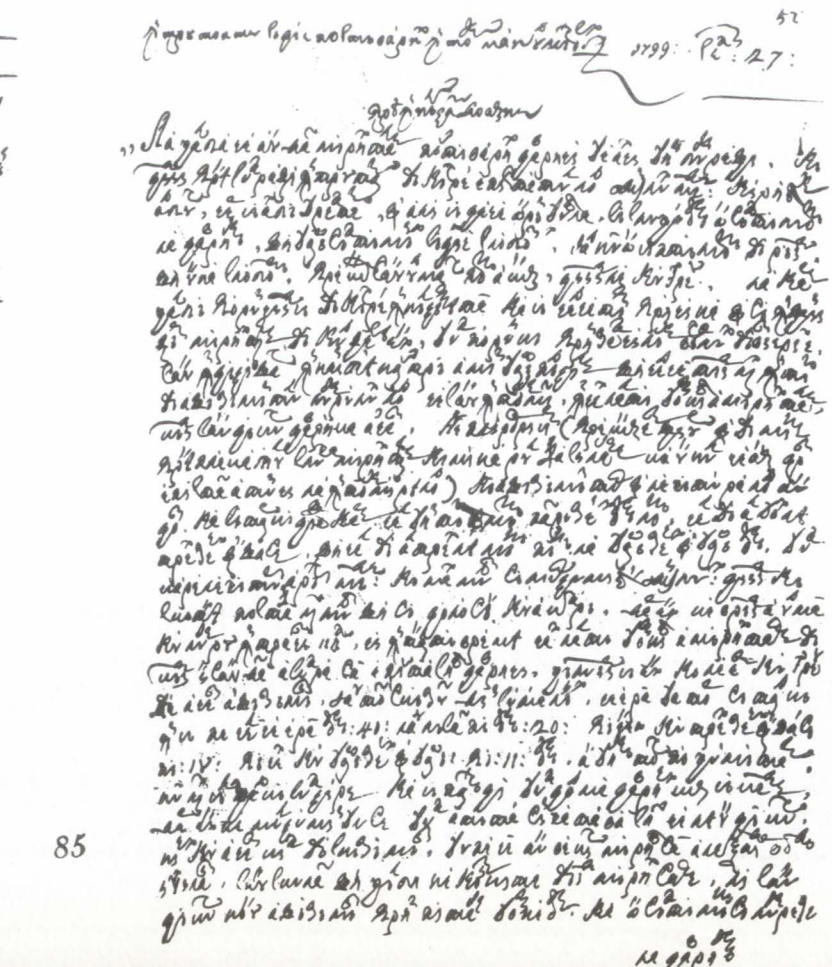

SANCT-GEORGEUM
Manuscripta

67

446

68

Bucureşti 9 Iulie 1848

Domnule Negri, îţi recomand pe

[illegible] toţi fraţii Moldoveni-

[illegible] în Bucureşti

[illegible] din partea noastră [illegible]

[illegible] şi frăţie. Aceşti

[illegible] în administraţie

D. Sanders — care are să vă

spue ceva din partea mi.

Salutare şi frăţie

N. Bălcescu

Dreptate frăție.

În numele Poporului Român.

Guvernul Provisoriu.

Domnule Ministru.

Cunoscându-se neapărata trebuință ca fóia periódică Învățătorul Satelui, să se o direcție mai cuvenită missiei sale, Guvernul înredințédă redacția aceleiași D-lui secretarului său D. Nicolae Bălcescul care va îngriji a-și găsi pentru aceasta colaboratorii trebuincioși, rămâind această fóie cu totul sub însărcinarea D-lui.

Salutare și frăție.

Membrii Guvernului

Ștefan Golescu N. Bălcescu

№ 269.

1848. Iulie 14. D-lui Ministrul instrucției publice.

Bucuresci.

70

Kolli
ìntikmai ëru ypi
yinàk. ks Ënkmijpea për
kypzi apliteh.

53

Ëlu 21 ë aplikoh un ah kypi kmis esh e se fakr konstitutzia adiht kyun.
Apuvika sur Parlamentar Uzypii : kapi aplikoli s'aï obuziuz apin Gjekhia
mapia ar inkmoguinkapia mintsilorapi a Ikbynzlsi e Gjenkiepiz
mëa akinmiyni ti i ahkrtsilt Di kile ea ekpusz ein Pomini adkoprahzi, kapi
sind asui aprmuhnimuz üne si inkapi apin Obuziaska Adunapi konsti
tutzia sar aprarilia nu Domnsh Uzypii, ui kapi konstitutzii s'aï obuzul
in loati Uzapia un in Pyrs-Mürksi s'a nilianasli apokhamapi ...
trilorapi Ei D. Üypmrikypr ha 26 Iunie, in lyps kr mapi rinsh.

Innsmike Stoukshsi Pomini.
Opeulale. Prezhie.

1lu Indeuendentza Uzypii Administrative ui Legislative, ue kmeish Gjek-
tutkupi tsi ettipea ui Sultanul Ve Ule maneslik ah nise suni ustypi
ëin apiupr in sihi ëin nsentpr a li Uzypii. —

Dishmuijpe : Kontinuarea a toati kapia Pomineaske in kymeipea ui kizuë
ipracsa, ue bemuirh im... hikopi hri Mipcea ui Bikao ah Vlu Domnii
Uzypii kr necapla sar Imnoprtzia Tyrceaske ui si nr ssfopr niri o
uhte artypu stpeina a si amestka in hezuëzipike az Uzubili Uzypii
ëin nrsntps, kri nrapu hr ahla niri sn fih Di imne oipe unlpr aziäs.

2lu Kahiliuka Gpiutspikopr Adekilir. —

Dishmuijpe : Sr aibr lotzi hrksilopii Gpeutl Di o uelpier ha hezuizipikr apa
eikii ui ha skeyb in Uzapr.

3lu Liberalshie Ulnupalr. —

Deshmuijpe : Sr dea lotzi lipo, aprouietapi, nrrslopi, nuspiauui ui ulsra
pi ghipi niri e ossikipi, ui api ri sr upr uulpr Uzapr.

4lu Adsnupia Ulnupalr kemussr Di Reprezentatzi ai tutziror soziatatzii.

Dishmuijpe : Obuziaska Adsnupi esr pir ahhrtsilr Di aumui ëin toati khas-
silr, ksm: ëin apouietapi, nrrslopi, nuspiauui, militapi uedin uhrrä.

5lu Domnsh Rrsuonsabil : ahsurs uni ui krsläl in toati stspilr soziatatzii. —

Dishmuijpe : Domnsh Uzypii si ui ëra sokotuha ha Obuziaska Adsnupi Di toati
kili a lrtkpal, ui Di a hrtkpal ësur apuvika Uzypii in ahhrisipeasa, ui
srsi karli in toati khassli ësur apeëmirie ui ëlpeiha.

6lu Imarzimapia kislä limlu, apöikupia Di api sr mjtuch Di kopppaiuhi. —

Deshmuijpe : Imarzinapea hepihop mapi ui tutirlihopr Deosebilr. Ësziinkea
pea lrtrprpr niltsipihopr ui e api-si npar-spu pihr in sotzialale.

Dreptate Fratiă

Fratilorŭ Expatriati si Emigrati!

Suffrintele quelle mari alle Populului Românu, demoralisarea intro-
dusă in tote clasele societătii prin despotismul Regulamentului şi corruptiunea
Guvernului, tristul rolu que juca Principii noştri sub influenţia imensă in
numele nationei Române, si in fine precipitiul que sta deschisu inainte-ne
qua să ne inghitiă etc. ne facia qua să cerimu cu toţii din inimă reforme ra-
dicale. Pe lângă aquestea, popolii quarii suspinau după libertate n'avură
nici odată occasiune mai favorabilă, mai frumoasă de a scutura jugul des-
potismului qua in anul 1848, quându totă Europa cultă, toti popolii
quarii intielegeau si appretiau libertatea qua binele supremu, allungau
despotismul şi in triumful loru se constituau pe principii, basi democratice,
proclamându Dreptatea si Fratia ca devisă intre d'însii si quelli-l-alti popoli.

Astfelu, popolul Românu, condusu de unele quelle sacrificie alle Patriei,
incuragiatu de exemplele attâtu de mari attâtu de frumose si basatu pe Autono-
mia Patriei, cu o strigare a fost datul qua să dărâme despotismul adusu prin
Regulamentu, si să fundeze libertatea prin constitutiune. Popolul Românu
in sinceritatea sa spre a asecura pe Inalta Portă de devotamentul seu
si de legalitatea sentimentelor salle, a recursu la Augustul seu Suzeranu
a'i intări constitutiunea proclamată, protestându attâtu inaintea Inaltei
Porti quâtu si in facia Europei in contra usurpării abusului ...
litătii Protectoratului rusescu.

Chii bini quâtu durà Revolutiunea noastră, pe basele constitutiunii
in armonia cu dorinţa politică a I. Porti popolul Românu, de si ad-
ministratiunea sa interioară n'avuse timpu să'şi ia cursul seu regulatu,
de si unele legi nu se sanctionase prin Adunarea Constituantă şi
nu luasera puterea şi activitatea loru, totuşi a datu probe de matuitate,
seriositate şi moralitate, şi căderea Constitutiunii noastre, nu e căşiunată
de precocitatea reformelor proclamate — de abusul unei libertati ne-
intielesă — ci numai de preponderantia spiritului reactionaru, que începuse
de atunci a domni in politica Europei. — Argumentele contrarii
libertatii Patriei, alle inimicilor ei interiori şi exteriori sunt curate calomnii.

Tote aquestea, Fratilor, legitimă Revolutiunea nostră şi nu fără dorin-
ta Constitutiunea proclamată; însă nu se cuvine a ne mărgini aquí şi
să stămu cu mânele in sînu, asceptându, după cumu dice proverbul, pera
pară să ne cadă ..., ci să propăşimu cu demnitate pe callea que ne amu
preinsemnata, pentru que nu scimu quându va suna ora salvării patrii nostre;
In timpuri bune şi favorabile fie cui i e datu de a lucra bine; dar in quelle gra-
le şi adverse numai quellor cu principii, tărie şi inimă mare.

Să lăsămu acumu, Fratilor, la o parte ori-que simtiri particulari
ori-que passiuni personale que adducu demoralisarea, şi arredicându-ne
mai presusu de noi înşine, să examinămu o căutătură asupra posit...

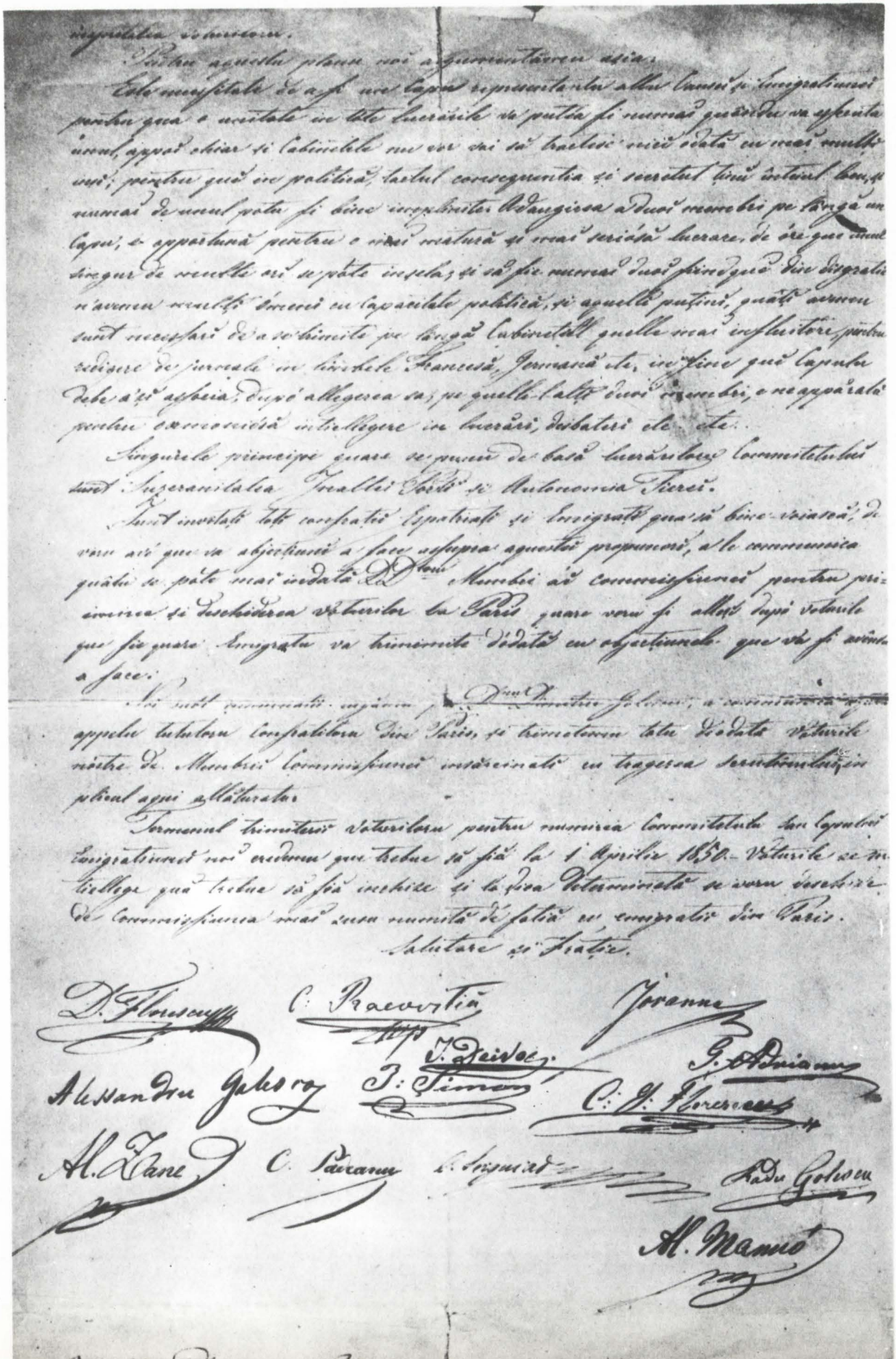

72 A

2109/850.

Megyei cs. k. kormánybiztostól

Kovács József szolga-bíró urnak

Aradon April 19én 850

Minthogy Dancs Urnak nem régiben Bécsből vissza-tértekor, ezen megyén keresztül átutazása közben itt ott a nép által különféle feltűnő-séggel tett fogadásáról igen különös hírek keringenek, jelesen hogy a nép azonnal össze-csődülne, és irándi [illegible] különös jeleit nyilvánítaná, [illegible] még kezeit és csókolná ezen hírek valóságának minden-kérdésből meggyőződni kívánván Szolgabíró urnak ezennel meg-hagyom, nyomozná a nélkül hogy az e részbeni tudakozódá-sának célja észrevétessék, minden legkisebb feltűnés nélkül a leg nagyobb titoktartással járjon el annak kipuhatolásában, mennyiben valók ezen fennemlített fogadá-si körülmények? milyen viselet-e magára a fen nevezett egyén tartózkodás helyén?[1] és egyáltalában ezen egyén iránt a nép között miféle beszédek vannak keringésben? és a tapasztaltakról tegye je-lentését.

Meghagyom Önnek továbbá azt is: hogy ezen egyénnek ha ismét Aradon átutazni találna, viseletét minden fel-tűnés nélkül mindig figyelem-mel kísérje, és annak irányá-ban minden tapasztaltakról

[1] vagy más államokban

Tekintetes Főszolgabíró úr!

Bátorkodom tudtául venni azt; miként egynap délután Kuvinba
Eö Méltósága Püspök úrnál Magiero nevezetű
kir. szerémi oláh országi tábornok, jelenleg Dés-
be lakozó mint menekült, Popovics János Popo-
vics Gergely és Dr. Sándorral, mindegyből – ke-
kerestek meg. Kuvin máj. 31. 850

Kész szolgálója.
Szarosan János
jegyző

№ 371 61 ~~170~~ 1851 ... 5198

[illegible]

Прѣ Лꙋмїнате Доамне

Сꙋбскрїшїї проприетарї дїн тѣргꙋл Слобозїеї Мꙋзѫлꙋї Бѣкъї,
кꙋ адѫнкꙋ жълꙋїм Лꙋмїнъцїеї-Воастре, кꙋ дꙋпъ ѫнчетарѣ ачес-
телор дїн прїчїна ненорочїтелор ѫнтѫмплърї дїн анꙋл 1848,
ꙋзїнд къ не рꙋмѫн коаїї фъръ кꙋноштїнцъ де карте, шї авѫнд
ѫн тѣргꙋл ностꙋ ꙋн тѫнър крестїн анꙋме Їоан Мїхаїлеску,
кꙋноскꙋт де ноі ѫн тоатъ време кꙋ бꙋне пꙋртърї шї кꙋ щїїнцъ,
л-ам поофтїт шї л-ам токмїт съ не ѫнвеце коаїї: а чїтї, скрїере,
граматїка шї арїтметїка ѫнтр-о касъ а ноастръ; ѫнчепѫнд кꙋ ѫнвъ-
цътꙋра дела ѫнтѫї Декемврїе анꙋл ѫнчетат 1850; шї ас ꙋрмат
кꙋ мꙋлцꙋмїрѣ ноастръ пѫнъ акꙋм.

Акꙋм ла сфѫршїтꙋл трекꙋтеї лꙋнї Маїꙋ неам помєнїт,
къ Д[лꙋї] Съ-Кѫрмꙋїторꙋл локꙋлꙋї ал акестїї Ѡкоблъгїї-де-ес, дїн
порꙋнка Ч. Кѫрмꙋїрїї а Жꙋдецꙋлꙋї, не ас ѫнкїс каса ѫн каре
ѫнвъца коаїї, зїкѫнд-не къ дꙋпъ порꙋнчїле Ч. Департамент нꙋ
маї есте пермїс скоалъ а шї ѫнвъца коаїї ѫн асемене прївате,
фъръ ѫсъкꙋрарѣ ѫналтеї Стъпѫнїрї. — Аша ноі не
авѫнд нїчї о щїїнцъ деспре асеменеа порꙋнчї, касъ фїм ꙋрмат
маї ѫнтѫї аша;

Не рꙋгъм акꙋм кꙋ чеа маї адѫнкъ смїренїе Лꙋмїнъцїеї
Воастре каса Съ мїлостївеще асꙋпра-не, шї съ бїне-воеще а сло-
бозї оꙋмїнатъ порꙋнкъ вечїе съ се аꙋ крꙋнї, спре а пꙋтѣ да воїе,
съ не авем ноі аїчї ѫн тѣргꙋл ностꙋ, асемене прївате ѫнвъцътоарї
кꙋ аноастръ келтꙋїалъ; фїїнд къ сѫнтем ѫнтр-ꙋн лок депъртат
де капїтала Жꙋдецꙋлꙋї, шї не есте кꙋ грꙋ а ѫнтрецїне депарате де
ноі пꙋнꙋ коаїї ѫнкъ не скꙋпенїцї. — Дꙋпъ че не авем не
маї есте пꙋмїтъ тїмп, ꙋн де ѫнвъцътор пе сама ноастръ,
деспре акꙋрїа мораліталъ шї бꙋне пꙋртърї кꙋ зъшꙋїм ноі.

прѣ плекаці

Варлаѕ Пенцїанꙋ	Георге Слобоѕеску
Костандїн Слобоѕеску	Дїмїтрїе Їоан Бурдеску
Дїмїтрїе Їоан Слобоѕеску	Костандїн П. Слобоѕеску
Їоан Аѳтонанꙋ	Радꙋ Мазїлꙋ Слобоѕеску
Попа Георгїе Слобоѕеску	Радꙋ Їесїанꙋ
Мїхаї [illegible]	

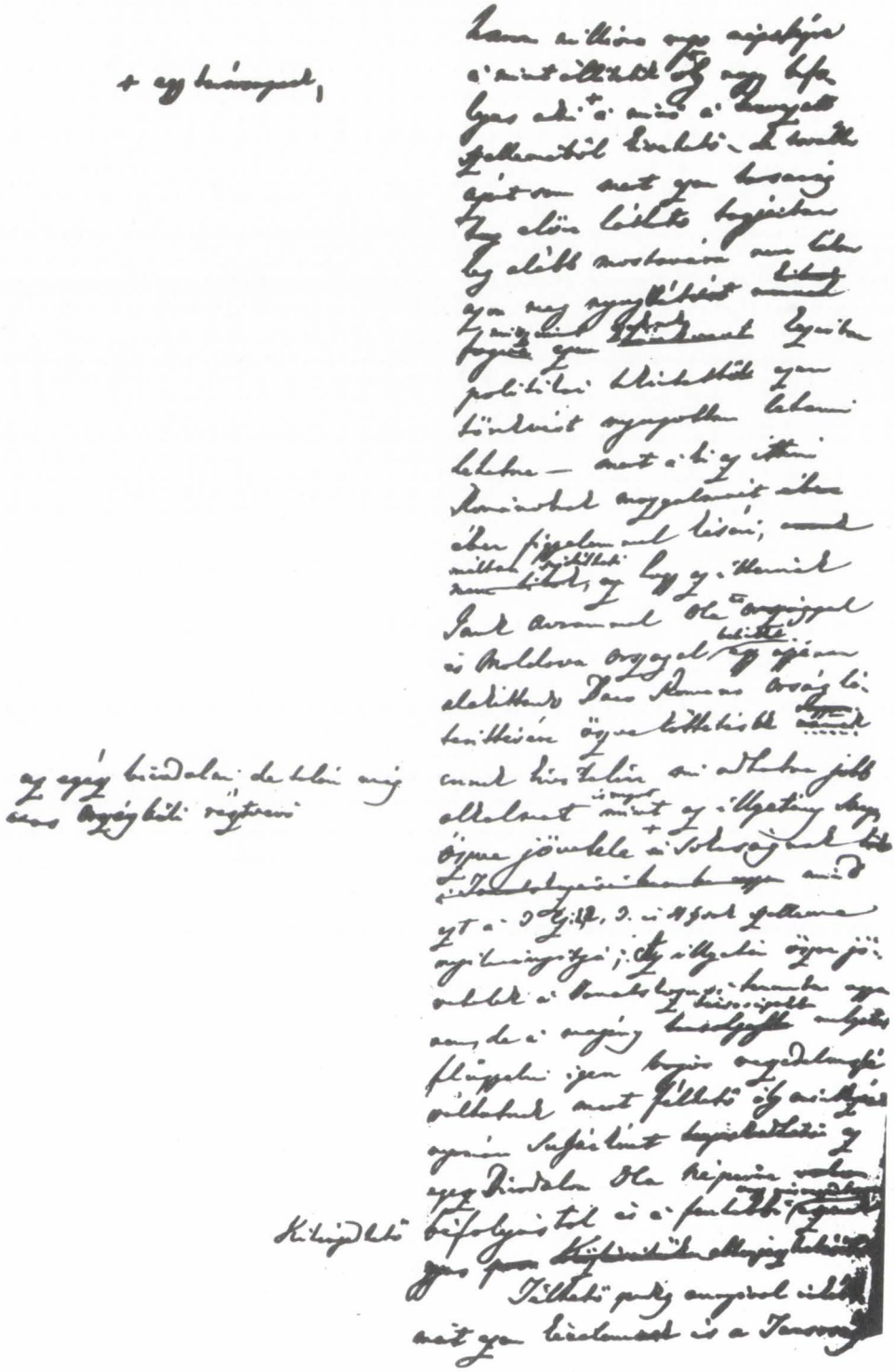

Către Onorata Eforie!

Titlul cel mare al Cronicii lui Şincai, este cu întregi scoase din nenu-
mărate izvoare originale. De aceea cu drept cuvânt s'au zis că fără timpul acea-
stă preţioasă scriere nu va fi publicată, Românii n'ar avea istorie. Întradevăr lite-
ratura noastră n'are altă carte care să cuprindă atâte mii de documente necunoscu-
te, atâte fapte interesante pentru întâiaşi dată scoase la lumină; şi care să ne des-
chidă un orizon aşa de larg în câmpul istoriei naţionale, ca Colecţia lui Şincai.

Din nenorocire însă, această capo-d'opera al erudiţiei [illegible] de [illegible]
şi când au ieşit din acea [illegible] istorie, [illegible] în două singure manuscripte,
din care unul al Episcopiei din Oradia-Mare la episcopul Tabor din Arad, şi altul cum-
părat de Arhimandritul German din Iaşi la licitaţie în Viena: şi episcopul Tabor
şi [illegible] arhimandrit s'au fost împotrivit în anii trecuţi a da la lumină podoaba
[illegible] de ani de muncă al lui Şincai, dar [illegible] cererile [illegible] Românilor, cu
tot sacrificiul [illegible] de istorie, manuscriptul din Oradia nu s'au [illegible] în
tipografia Universităţii din Pesta decât numai la anul 1843 al lui Hristos; iar cel din
Iaşi [illegible] Mitropoliei Moldovei n'au fost ieşit decât numai la anul 1850.
Editorii au fost [illegible] mai mare decât [illegible] şi [illegible] publicului [illegible]
[illegible] de cât [illegible] şi [illegible].

[illegible] ce a [illegible] o [illegible] de [illegible] literatura istorică
a Românilor [illegible] Înălţimei Voastre, [illegible] din [illegible] Voastră
[illegible] originalul manuscris de la Arhimandritul German, şi [illegible]
să se dea la lumină [illegible] Departamentului [illegible]

tipărirea [illegible] folositoare, [illegible] de [illegible] aceea ce aşa
de bine [illegible]: « [illegible] de a [illegible] original [illegible]
din [illegible] să-i [illegible] insuşi [illegible]; ce mai [illegible]
intelectuale. »

Prin această Înălţimea Voastră nu [illegible] mai [illegible] pentru Istoria Români-
lor în general, decât aceea ce au făcut pentru Istoria Moldovei în special [illegible]
[illegible] Vostru străbun Grigorie Ghica VV. care la anul 1730 [illegible] au [illegible]
[illegible] o singură colecţie Cronicile Moldovei, românele şi [illegible], dar [illegible] au [illegible]
[illegible] din ele şi o traducţie grecească *) şi [illegible] această s'au [illegible]
[illegible] analelor ţării sale. –

Mos Istoliţia(?), [illegible] cu recunoştinţă; [illegible] dar luminatul Vostru
Ofis din 4 Iunie 1852. Nr. [illegible] [illegible] se [illegible] comisia s'au [illegible] a [illegible]
[illegible] la onorabila [illegible] faptă [illegible] mai [illegible] la lumină
o scriere care [illegible] patriotice se [illegible] de Înălţimea Voastră [illegible]
Românimea. –

Deci [illegible] materiale, [illegible] mai [illegible] tipografiilor din
Iaşi, [illegible] o publicaţie atât de importantă, [illegible]
[illegible] Înălţimei Voastre [illegible] două tomuri ale Cronicii lui Şin-
cai, [illegible] tipografiei Franceze-Române, care au [illegible] condiţiile
cele mai [illegible] pentru fondul [illegible]; [illegible] această ediţie [illegible]
[illegible] de [illegible] galbeni [illegible]; [illegible]
[illegible] Generalul [illegible] A Treboniu Laurian, [illegible]
care [illegible] Ofisul Vostru din 28 Iunie 1852 Nr. 3257 [illegible] membru al Co-
misiei, şi [illegible] ediţiei şi au [illegible] manuscri-
ptului. –

*) Manuscriptul grecesc [illegible] de [illegible] Alexandru [illegible] în Biblioteca
Imperială din Paris, [illegible] de Mr. de Peyssonel [illegible] i s'au [illegible]
Domnul Grigorie Ghica [illegible] Moldova [illegible]
[illegible] al XV [illegible] Comentariul [illegible] –

Comisia, [illegible] Înălţimei Voastre şi [illegible] de [illegible]
[illegible] pentru [illegible] intelectuale a [illegible] istoriei, [illegible] de [illegible]
a [illegible] de textul original, modificându-l s'au [illegible] în [illegible]
această ediţie dar, [illegible] a scrierii lui Şincai. [illegible]
[illegible] anul 4[illegible] [illegible] ediţia [illegible] Mol-
dovei, publicată [illegible] din membrii comisiei. [illegible]
Comisia au [illegible] mai [illegible] şi [illegible] 1½
[illegible] galbeni [illegible] Înălţimei
Înălţimei Voastre să se [illegible] scrierea această [illegible] mai [illegible].

Deci [illegible] Înălţimea Voastră şi [illegible] pentru [illegible]
la lumina a unei scrieri atât de folositoare şi atât de importantă pentru
Istoria Noastră; [illegible] Înălţimei Voastre [illegible] două
tomuri ale Cronicii [illegible] aceasta se [illegible]
la [illegible] şi al [illegible] al Colecţiei

ai Înălţimei Voastre

[illegible] Şerbi

[illegible]

A. Donici [illegible]

[illegible]

1853. Iunie 4. Zile

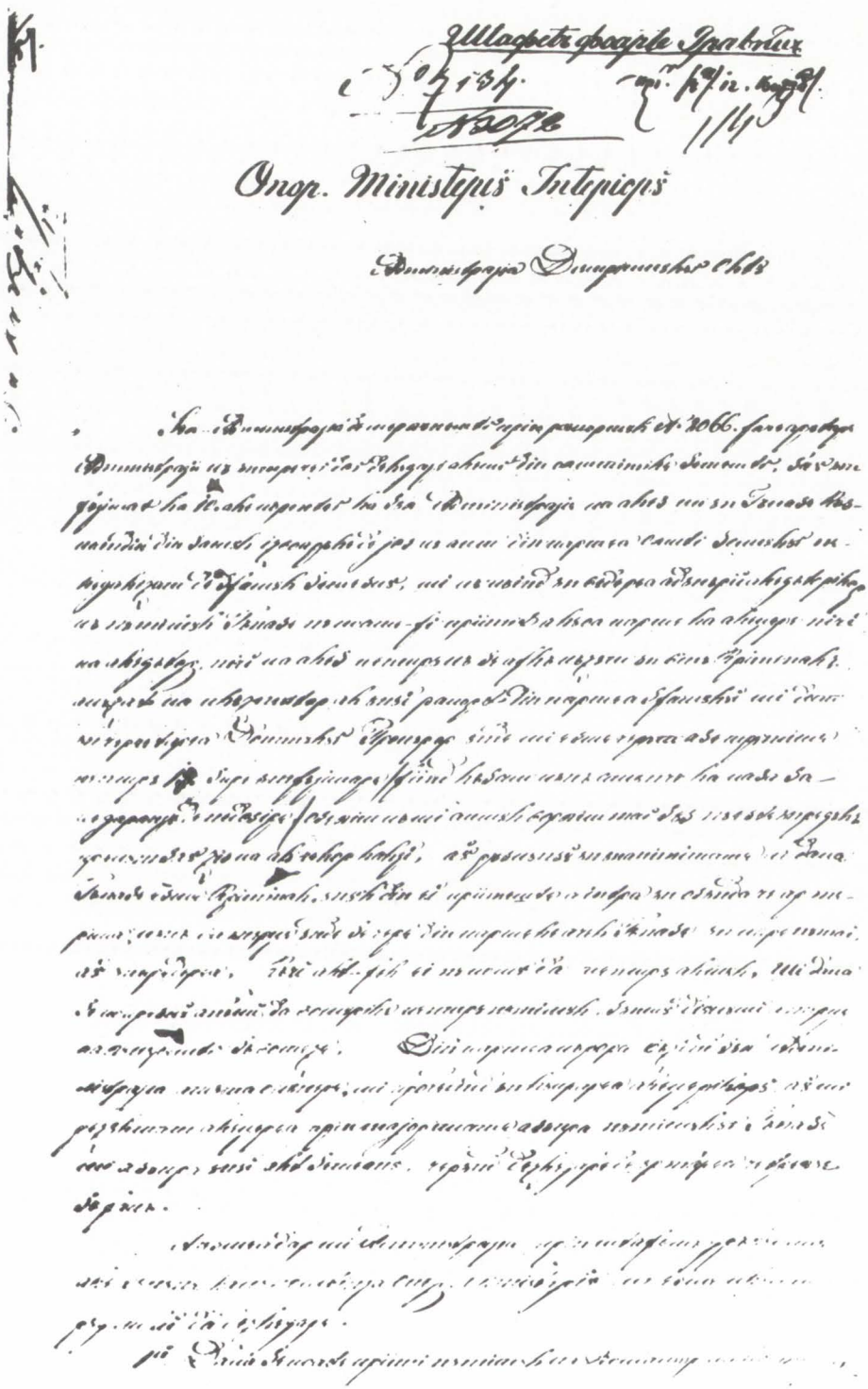

78

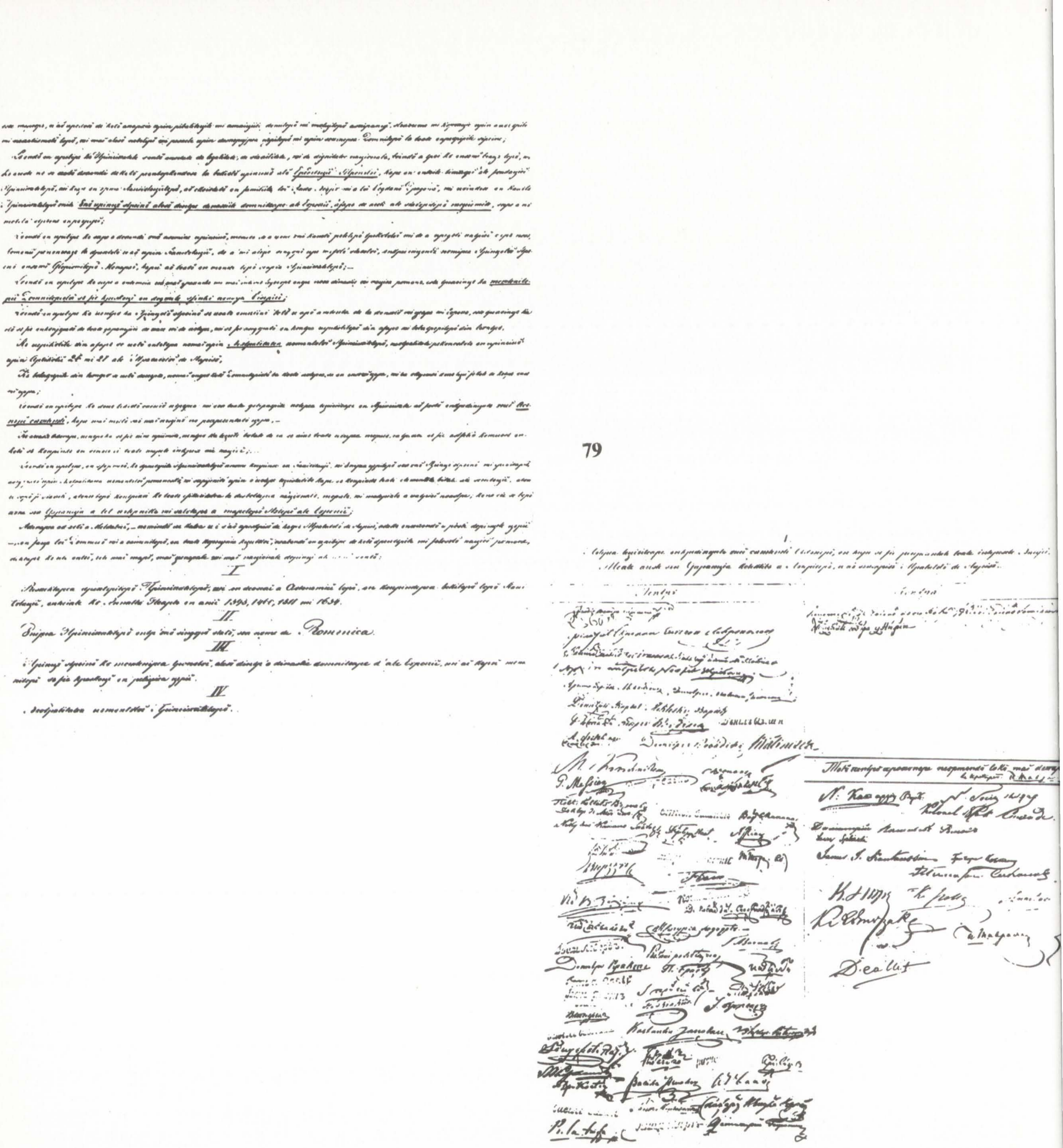

79

[illegible] la [illegible] IV (6)

[illegible] Sale Alecsandru Ioan I. Domnul Moldavii şi Ţării Româneşti

[illegible] la 24 Ianuarie 1859 [illegible]

[illegible]

1859 Ianuarie 24

80

-95- Mai în 11 zile 1859.

Se [illegible] cheltuiale încât privesc Instrucţii, iar cât pentru [illegible] rămâne la [illegible] Vostră a lua dispoziţia definitivă.

Alecsandru Ioan

Mării Salle Alecsandru Ioan I.
Domnul Principatelorŭ-Unite
Ţerra Românescă şi Moldovia.

Pré Înnălţate Dómne!

[illegible]

Ministrul din Năuntru [illegible]

[illegible]

N. 1834.
1859. Mai 8.

81

PRINCIPATELE-UNITE
Têrra Românêscă şi Moldavia

MINISTERUL CULTELOR
şi
INSTRUCTIUNEI PUBLICE

Ţeirei Românesci

Anul 1860 Luna Fevr: 24
Secţiunea III
No 675

Ministeriu Cultelor ... No 1698 intrată la 1 Mar 1860

S. 2 ...
Se vor presenta în copie Consiliului Ministrilor, spre deslegare, cu adaogire că Ministeriul acesta doresce din vreme ca guvernamentul se póta satisface cât mai multe asemenea cereri, din consideratie pre care ori ce inimă de român şi o va explica —

Domnule Ministru.

La 18. Januarie espiratu s'a supupusu la cunoscinţia Înălţimei Salle Domnului o petiţie a epitropilorŭ bisericei Ortodoxe cu patronajiulŭ St. Nicolae din Schei ţinutului Braşovului, cum şi a Eforilorŭ şcólei Românesci totŭ de acolo, prin care, în virtutea unorŭ hrisóve ce posedă biserica dela Domnitori Moldaviei Aron Voevod şi George Stefan Voevod, aŭ adusŭ rugăciune a se reintegra ajutórele, ce primea numita biserică, în favorulŭ şcólei Românesci, alle cărea medii de susţinere suntŭ cu totulŭ secate.

Această petiţie de şi s'a îndreptatŭ acestuĭ Ministeriŭ, dar fiind că privesce pe Ministeriulŭ de acolo, Sub semnatulŭ o înainteadă Domniei vóstre în copie împreună cu copiĭ în traducţie după disele două hrisóve, alle cărora originale suntŭ scrise în limba Slavonă, şi vĕ invită cu onóre Domnule Ministru ca să puneţi la cale celle de cuviinţă în privinţa aceasta.

Ministru. A. G. Golescu

Şefu Secţiei: Al. Tarnavitu

Dlui Ministru secretarŭ de statŭ la Depar: Cultelor şi Instrucţiunei publice din Moldavia

82

Jassy ce 22 Mars 1864

Prince

L'union est un fait acquis. ainsi se trouve accomplis le voeu national dont les suffrages unanimes m'avaient confié le soin de poursuivre la réalisation. L'union et le contact immédiat de tous les pouvoirs vont donner à nos efforts une direction sure et une base inébranlable sur laquelle il nous sera possible d'assoir les fondements de notre édifice social. nous n'aurons donc plus à craindre tous les éléments de désordre dont vous m'entretenez dans votre lettre

Libres désormais de toute autre préoccupation que celle du developpement et du bien-être intérieurs de la Roumanie, nous allons pouvoir consacrer toute notre activité aux questions pratiques. Là sera l'oeuvre réellement patriotique à laquelle j'en suis sûr, tous les vrais Roumains se dévoueront.

Plus de vaines craintes Prince d'entraver l'avenir qui s'ouvrira après l'union à nos yeux dégagé des entraves politiques est entièrement entre nos mains. Il sera fécond en résultats utiles, j'en ai le ferme espoir. Je vous envois le message d'ouverture j'regrette de ne pouvoir ouvrir la chambre en personne, retenu que je suis par le besoin de ma présence pour mon Ministère qui est nouveau, mais bientôt nous ferons l'ouverture des deux chambres réunies, elle sera solennelle comme l'acte lui même

Salut vos collègues et croyez moi votre affectionné

A. I. Cuza.

Arhivele Statului BIBLIOTECA

primit 2. Dekemvrie 1861. No 5.

[illegible] de către președintele miniștrilor. [illegible] prezintat

Domnilor Deputați,

Prin îndoita alegere din 5. și 24. Januarie 1859, și prin voturile repetate de cătră corpurile legiuitore, Națiunea Română m'aŭ investit cu înalta misiune de a realiza ideea Unirei Principatelor.

Cunoscând tóte greutățile acestei misiuni, Națiunea și mandatarii seĭ m'aŭ încredințat însărcinarea de a alege momentul cel maĭ oportun și mijlócele cele maĭ nimerite pentru îndeplinirea eĭ.

Mândru de încrederea națiunei, convins că o causă mare și dreaptă nu póte peri, și pătruns tot odată și de sânțenia datoriilor Mele, Eŭ, ca Domn și Român, n'am cruțat ostenéla și am întrebuințat tótă răbdarea, tótă prudența și tótă moderațiunea ne aparat necesarie pentru consolidarea edificiuluĭ naționalitățeĭ române.

După treĭ anĭ de silințĭ ne întrerumpte, suntem, astă dată, bine întemeiațĭ a crede că Unirea este în fine dobândită pentru noĭ.

Spre a nu perde însă rodurile binefăcătóre pe care Țeara le ascéptă cu o legitimă nerăbdare de la singura combinațiune politică ce'ĭ póte asigura viitorul, este de ne aparat, Domnilor, ca în acest moment solemn, toțĭ Românii, uitând dizbinările și luptele născute din îndelungata stare de transițiune în care ne am aflat, se'și unească tóte puterele

/.

…o gândire comună de a întemeia fericirea Patriei.
…mi place, Domnilor, a spera că voiu fi ascultat
…pelul ce'l fac spiritului de concordie și patriotis-
…lui Românilor. —
Numai prin chipul acesta vom putea inau-
…sub nisce auspicii ferice era nouă în care avem
…tra? Sunt convins că mandatarii națiunei nu'și
…nța elementele și vor consacra, intereselor celor
…i urgente a le Țerei, puținul timp ce ne des-
…te de momentul realizărei Unirei. —
Ramul administrațiunei carele au sufe-
…mai mult din învăluirile unei epoci de…
…sițiune, este acel al finanselor. —
Cunósceți, Domnilor, că de la suirea Mea
…tron, un singur budjet s'au putut vota, și acesta
…mai cu șese luni după începerea esercițiului
…tru care au fost. Anul 1861 este aprópe
…finitul lui, și încă nu s'au votat budjetul
…l privesce. —
O stare de lucruri atât de anormală,
…cată în adevăr de incertitudinea situațiunei
…tre politice, n'ar putea continua fără a compro-
…ite interesele cele mai esenciale a le Statului și
…ă a avea o înrâurire jignitóre asupra însuși
…olidărei nouei organizeri politice ce o asceptam.
Un regulament financiar bazat pe
…ncipiele unui control scrupulos a întrebuința-
…ei fondurilor publice s'au adoptat acum și
Moldova, după o esperiență de un an făcută
Țara Românească. Acest regulament va
…i prin urmare atât pentru unificarea siste-
…lui financiar în România, cât și pentru
…mai strictă mărginire a cheltuelelor Statului
…limitele voturilor Adunărei. —
Budjetul anului 1862 ce este a
se înfățoșa de către Ministerul Meu,
…i pregătit după sistemul de contabilitate
…stituit prin acel regulament.
./.

După principiele financiare pretutindene adoptate, budjetele se votează înaintea începerei esercițiului pentru care sunt a servi. Chiemu dar cea mai seriósă atențiune a Adunărei asupra budjetului anului 1862. —

Totodată Vă anunțu, Domnilor, că am adorat și Eu votului ambelor Adunări de a le întruni la Bucuresci pentru a delibera asupra proiectului de lege rurală elaborat de Comisiunea Centrală. —

Dumnezeu se Vă lumineze în lucrările Domniilor Vóstre, și se Vă aibă în a Sa Sântă pază.

Sesiunea Adunărei Țerei Românesci, pe anul 1861–1862, este deschisă. —

Alesandru Ioan

No 351.

Dimitrie Ghica

A. [illegible]

S. Falcoianu

[signature]

N. A. [illegible]

[illegible]

G. [illegible]

No

85

24 Januar 1864.
Barlad

Domnule Prefectu!

Scii că din nenorocire stau în pat de 5 luni, nu-pot lua parte nici la serbarele Naționale în care se veselesce și se înalță sufletului meu: De aceea te rogu Domnule Prefectu, primesce sinceritele mele felicitari pentru diua de astadi 24 Januariu: Să traésca pré înaltatulu Domnu principiulu Unirei Române!!
Să traésca Romania una și nedespartita n veci!! Să traésca puterile binevitore Romaniei!

Salutare și

Fratia

S. Pincsa

86

Domnule Ministre!

. Scóla primaria din Trei-Ierarhi (Iași), prin trecutulŭ ei, prin importanța ei actuale, și prin chiar excepționala sea situațiune budgetara, are dreptulŭ la unŭ raportŭ speciale din partea mea, pe carele vă binevoiți să-mi înlesniți cu inspecțiunea uneia din scólele de peste Milcovŭ.

, Acésta scóla e de bună séma astă-di cea mai bună din tóta Romania, din respectulŭ didacticu, cumŭ arŭ putea să fiă cé mai bună și din respectulŭ localului, déca s'arŭ cheltui ceva mai multŭ în estŭ anŭ, pentru în-dreptarea scăderilorŭ pedagogice și higienice ce mai presintă actualminte edificiulŭ.

. Acestŭ localŭ, mai alesŭ în partea cé mai nouă, mai are și acele inconveniențe cu multŭ mai gravă, că ameninția d'a cădé, sprijinite fiindŭ cu bârne podelele camerilorŭ din catulŭ de susŭ, care, fără de sprijinulŭ acelorŭ bârne, puteu deja să fie ocasionatŭ grave nenorociri, cădendŭ peste scolarii din catulŭ de josŭ.

. Tóte ușile ... stricate, pereții prin cele ... tavanŭ, sobe ce menință în cădere..., aci se află de tóte de aceste.

. O radicală reparațiune este urgente!

II

, Din respectulŭ mobilierului și aparatelorŭ, scóla acésta póte areta, veri câtŭ de stricate adi, unŭ mobilierŭ și aparate didactice care manifestă ne în-doiosŭ că în acea scóla institutorii știu ce va să dică o metódă de învețămîntu. Nu remâne îndoéla, că

Domniei Sale
D. Ministru Instrucțiunei publice și Cultelor.

totŭ materialulŭ acesta trebue să se renoiésca și anche introducându-se în elŭ acele îmbunătățiri ce au primitŭ de câți-va anŭ ori-ce mobila scolara și tóte aparatele didactice. Șepte anŭ de progresŭ au avutŭ didactica europeana; Scóla din Trei-Ierarchi a urmaritŭ acele progrese, dér ai fostŭ paralizate cercările prin lipsa de aparatele apropriate și prin starea deplorabile în care au ajunsŭ aparatele cu care subsemnatulŭ a dotatŭ scóla, cândŭ în 1860 amŭ introdusŭ în acea scóla metóda mixta în clasa I-a cu metóda legografica și în celelalte clase metóde speciale după materii.

. Trebue aci mulțumiri institutorilorŭ: Diaconului Creangă, V. Receanu și Grigorescu, ca, în locŭ d'a profita de stricarea aparatelorŭ, ca să nu facă de câtŭ ca alți colegi institutori, adică să lepede metódele bune dar mai obositóre, ca să refugă la cé intuitivale, cândŭ nu le au; D-lor au mersŭ înainte pe calea în care au fostŭ puși de subsemnatulŭ, chiar și cu fărâmiturele de aparate ce au mai remasŭ!...

III

. Acestei stăruinți a bravilorŭ acestorŭ institutori, se datoresce adi încântătórea impresiune ce cineva primesce intrândŭ în clasele Dumnilorséle și privindŭ numeroșii lorŭ scolari. Aci nu se mai vede acea populațiune scolastica stupida, distrată, turbulentă séu somnolentă, ne-atentivă totdéuna, pururea murdară;... ce întâlnimŭ prin celelalte scóli primarii... Aci, grație metódelorŭ pedagogice și didactice ba chiar igienice, ale DD-lor institutori asupra elevilorŭ, are aspectulŭ celŭ mai mulțumitoriu: vedi aci copii curați, veri câtŭ de săraci îmbrăcați, pieptănați, spălați, sănătoși, deștepți, atenți, vii și ..., cugetândŭ pururea și pururea

respundêndu cu o cugetare bună, cunoscându-se ... fara ca se muncă aproprietăţi proprie intelectuale, éra nu in vedere cu resplătiri materiale. Décă Domnule Ministre, aplicatiunea metodelor ce amu făcut introdusă cu pótă Milcovu, s'ar fi avendu in favorea loru scientia şi aplicatiunile, şi, din tóte celle, resultatele aplicatiunii loru preste Milcovu, âncă aru fi de ajunsu ca se póta merita questiunea a preocupa pre barbatii, carĭ impreună cu Dv. suntu chiamati a conduce destinele patriei prin instructiunea şi educatiunea poporului românu.

In clasa Ia din Trei Erarhi se introduce una dupa alta, dupa alta, metoda mista, ci logo-grafica ce intuitivă. Sunt mai aleu admirabile resultatele ce se obtinu cu metoda logo-grafica şi mai aleu cu combinarea acestei metode cu metoda lectenării.

Dar a ceti, a scrie şi a socoti, nu este scopulu scolei, nu trebue se fiă scopulu ce urmaresce şcóla: câţi cetitori buni, câţi caligrafi, câţi computatori abili, şi cetăţeni mişei şi fiinţe nedemne d'a purta numele de omu!! Clasa Ia din Trei Erarhi, s'a facutu datoria nu d'a face cetitori etc. ce d'a pregati terenulu animei şi alu mintei, şi d'a arunca sementia bună în ele minte, carea rourata cu roua cetirei şi scrierei, se crésca flórea culturei diverse, intelectuale şi morali. De aceea în clasa Ia aceasta, scolarulu primesce, în proportiunea dreptă a versteĭ şi inteligintei, tote cunoscintele enciclopedice in micu a tuturoru cunoscintelorŭ, cătra care lectura e mijlocu numai, ca neputendu fi scopu, cumu credu cei cari cricarorŭ ce pretu ca scolarulu se scie numai scrie şi ceti.....

Dupe cum intregu organismulu animalu alu copilului elu desvolta veseta spre elu face omu; aşa clasa Ia primara tratéza pre copilu, ca pre o fiinta morale, care trebue se fiă desvoltata d'opotrivă

de câţi-va ani urmărescu aplicatiunile celle mai varii ale metodelor raţionale învăţate azi de şcóla lui Pestalozzi.

Populatiunea clasei I. în ... în 2. diviziuni cu doi institutori este de 100 scolari. Populatiunea acésta marită care face clasei acésta, se póte aduce îndoită şi în treită populatiunea, din strâmtorarea localului şi lipsa unui institutore séu doi divizionari, deoarece primescu de mai multi scolari de catu cifra de susu.

Voi observa ca în aceasta cifra trei suntu pentru însemnata parte, ceea ce este totu în lauda D-lui Creangă, care cu calitatea sea de preotu dar pare ca aru atrage cu anevoia la scóla pre toti ceĭ care-i atrage gratia reputatiunei metodei de care se servesce.

IV.

Clasa a IIa avendu de institutore pre D-lu Grigorescu primulu institutore cu care amu introdus în 1860, metoda mista în clasa Ia, prosperă şi promite a deveni din ce în ce mai bună; D-lu Gregorescu silindu-se a nu fi la Cl. IIa mai puţinu bunu institutore decât fu la Cl. Ia.

Clasa acésta are 56. de elevi.

Regretezu ca în locu d'a continua predarea gramaticei după metoda dela sinteza la analiza, incepându dela propositiune la părtile ei, se face a nu cólea programulu (care e tóta teza de doritu) D. Gregorescu se vede silitu a da scolarilor o carte, „Gramatica D-lui Macarescu“.

Clasa IIIa este de curendu încredintata unui nou învăţătoru. Silinta şi inteligenta ce nu-şi lipsesce vor face din acesta unu institutore la înaltimea reputatiunei scólei din Trei Erarhi

Clasa IVa e condusă de D-lu Darzeu, unulu din cei mai constiinciosi institutori de peste Milcovu. Studiulu literaru ca si acelu scientificu au umelele silitióre ale D-lui Darzeu, garantie de rapede comunicare in mintea junilor scolari. In clasa D-lui Darzeu se scrie mai corectu limba de câtu în veri care alta din Iasii ... !

V.

Ce amu putea propune relativu la acésta excelinte şcóla, suntu:

a) Restaurarea, repararea şi îndreptarea din respectulu pedagogicu, didacticu şi igienicu a edificiului şcólei, care e proprietate a Statului.

b) Infiintarea unui nou mobilier şi de nóue aparate după cerintele didactice etc. şi după modelele ce amu adusu dela Expositiunea de Paris.

c) Adaogirea de celu puţinu o nouă divisiune pentru Cl. I. în coprinsulu curtei bisericei séu sub Trei Erarhi.

d) Reformarea programului de materie şi orecelu puţinu pentru şcóla acésta după cerintele metodelor adoptate.

Primiti vĕ rogu, Domnule Ministre, încredintarea parbitei mele consideratiuni.

[illegible signature]

1714 Iași în 8/20 mai 1911 88

№ 251

Obiectul: Raport asupra cărții pedagogice: Învățătorul la scriere prin scriere... înaintat un exemplar.

28 Mai
La Consiliu[illegible]

MINISTERIUL CULTELOR
[illegible]
8794 28 Mai

Domnule Ministru,

Cartea alăturată pe lângă acest raport, intitulată: Învățătorul la scriere prin scriere, răspunde metodei după care trebuie să se predeie scrierea și citirea în clasa I^a primară, spre a ajunge la țintă sigur și temeinic. Ea se referă la la abecedarium, compus de Creangă, Ienachescu și a care până acuma e cel mai bun abecedarium românesc, aprobat atât de comisia examinatoare cât și de onor. Minister.

Deosebirea între metoda propusă de această broșură și învățarea rutinară și mecanică precum se profesează ea în general în școalele noastre, este deosebirea dintre învățământul viu și inteligent și mecanismul mort al memorării de buzunar, neînțeles de copii; ce deosebirea dintre pedagogie și dresură. - Întâiaoră prin metoda veche a silabisării, a memorării mecanice de semne și cuvinte, inteligența copiilor nu era cu mult mai bine tractată de cât inteligența unui animal, care se deprinde prin frică și silă la o mulțime de apucături automatice, de care nici și poate dă sama. De aceea, precum zice cu drept cuvânt prefața cărticelei,

Domnului Ministru al Cultelor și Instrucțiunei publice

să nu se deie la ceea ce nu pluce. Copilul se deprinde a distinge, a judecă, a-și da seama de ceea ce gândește. Într-un cuvânt autorii cărții aplică în privirea spiritului aceeași metodă binecuvântată, pe care naturaliștii o recomandă pentru corp. Nici un om nu se întărește cetind un tractat de gimnastică, ci făcând exerciții; nici un om nu se învață a judecă, citind judecăți scrise gata de alții, ci judecând singur și dându-și singur seama de natura lucrurilor.

Aceste laude s'ar părè exagerate în alte țări, dar între noastră nu sunt decât juste. Orice de modestă în aparență ar fi cartea, ea inaugurează mapatul unei reforme adânci în instrucția elementară, ea a rupt-o cu dogmatismul, isvorul metodei propuse este însăși natura inteligenței, procesul ei de desvoltare.

De-aceea resumez din nou:

1) Cartea introduce în cl. Iᵉᵉ exercițiile de inhibițiune (Anschauungs-übungen), începând de a pune abecedarul și pana în mâna copilului;

2) Cunoștințele se dau pe cale intuitivă, încât copilul ajunge prin judecata sa proprie la ele, iar învățătorul îl conduce numai;

3) Cartea urmează metoda sonotară. Consonele se distrag de elemente vocalice și se dau curate. Între metoda sonotară și silabism este deosebire mai atât de mare, cât este între silabismul vechiu și nou. După silabismul vechiu de ex. tăță az mișcătă se citeau ram. Tot atât de greșit e silabismul nou alăturat cu inovatorea. Afară de aceea inovatorea introduce o gimnastică a vocii copilului, care l face să pronunțe foarte curat.

4.) Cartea se deosebește în mod favorabil de alte tractate de acest soiu prin aceea, că e o lucrare cu totul originală, nu copiată sau prelucrată după manuale străine. La este fructul

copiii, după sistema veche, nu numai că învață cu degetul și foarte cu greu a citi și a scrie, apoi ceea ce învață într'un semestru sunt în stare să citească într'o lună. Și din neferirea nu se predau la noi numai scrierea și citirea astfel, ci toate obiectele. O privire numai în manualele noastre școlastice ne va încredința, că elevii trebue să fi învățând ca în somnambulism, că nu știu nici ce scriu, nici ce citesc. Abia când vrăsta îi trezește mintea, li se ia albeața de pe ochi și încep a înțelege ce au învățat în școală. Dar acele cunoștințe, câștigate în mod mecanic, nu s'au lipit de memorie, au remas numai niște urme slabe din ele, încât omul matur pe de-o parte nu se mai poate folosi de dânsele, pe de alta vede, că e greu târziu pentru a mai reîncepe. Și toate acestea abstrăgând chiar de desgustul împrăștiat cărții, pe care metoda mecanică îl inspiră copiilor.

Chiar pagina întâia ni arată marea deosebire de metodă. Nu mai întâlnim pe învățătorul sever și țeapăn cu vergile'n mână, ci un suflet uman, care se coboară la treapta sufletelor copilărești și le disciplinează, nu le silnicește. Prin jocuri copiii învață a iubi orânduiala. Apoi li se face deosebirea între ființe și lucruri; copiii sunt puși a nomi ființe și a spune ce fac ele, cum sunt; tot astfel la lucruri, încât în gândele cele dintâi se zugrăvesc în mod neșters în frageda lor minte cunoștințe, cari le vor fi atât de folositoare la deosebirea gramaticală a cuvintelor. Urmărind firul acelor deprinderi tractate, Vă veți convinge Domnule Ministru, că învățătorul nu anticipează nici odată, că el se servește tot deauna de micul capital de cunoștințe din viața copilului, pentru a-l face pe acesta

experiențelor lungi a doi învățători, înzestrați de la natură cu darul de a instrui.

De-aceea subsemnatul cu tot respectul Vă roagă, să binevoiți a o recomandă tuturor învățătorilor de cl. Iᵉᵉ din țară și să-i permiteți a o recomanda asemenea învățătorilor din circumscripțiunea sa.

Primiți Vă rog Domnule Ministru, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Revizor școlar:

M. Eminescu

Inaltu Ministeriu reg: alu trebiloru interne in Ungaria!

Domnulu vice comite alu comitatului nostru Aradu sub dtulu 4/2 a.c. Nrulu 1081. a emisu una ordinatiune, catra noi si catra altele comune din comitatu, acaroru limba oficiosa in manipulatiunea trebiloru loru, e limba romana, prin carea ne impune, ca de aici incolo protocolele siedintieloru referitóre la facerea preliminareloru si socotiloru comunale, se le portamu fracto margine si in limba magiara.-

Noi acéstă ordinatiune alaturata sub 1/ cu vetemarea autonomiei nostre comunale, si in vatemarea dreptului nostru de nationalitate garantatu prin art: de lege XLIV. din 1868 §§ 20. 22. nu amu potutu se o primimu in intielesulu siedintiei si hotarirei nóstre din 3. Martiu a.c. alaturata sub 2/ din motivele legale cuprinse in acelu, ci amu remonstratu contra ei la Dnulu vice comite, cerendu ca ordinatiunea se o revóce de buna voia, seu la din contra, se prevésa remonstratiunea nostra de apellata, si se o substerna la Inaltului Ministeriu de interne.

2/

Dnulu Vice comite insa, in locu de a accepta remonstratiunea nostra, seu de a o substerne in tipu de apellata la Inaltimea Vóstra, a respinsu-o prin ordinatiunea sa dtulu 15. Martiu a.c. Nrulu 2595. alaturata sub 3/ prin carea enuncia, ca noi in intielesulu § 32. alu art. de lege XVIII din an: 1871. nu amu fi fostu indreptatiti a lua sub desbatere si decidere ordinatiunea sa de sub Nrulu 1081. ca atare, ce se refere la administratiunea publica de statu si [illegible], din ce causa a ordinatu deodata investigatiune contra judelui si notariului comunalu, pentru ca acestia concesara desbatere in siedintia nostra din 3. Martiu a.c. peste pomenita ordinatiune.-

3/

si primita de noi 28/3 875.

Deci

89

1877 August 25 Poradim

Marele quartier
al
Mariei Sale Domnitorului
No 1

Domnu 3

288

Domnule General

Indata dupe primirea ordinului de fata veti lua dispositiile urmatoare:

I Divisia 4a va inainta dela Verbica la Grivica [unde va ajunge asta noapte la 6 ore] unde se vor lua positiunile alese precedamente pentru Artilerie. Aceste positiuni sunt intre Soseaoa ce conduce dela Plevna la Bulgarin si drumul ce conduce dela Grivica la Verbica.

La Grivica se vor aseza opt (8) baterii: pe langa cele Divisionare se vor complecta cu Bateriile din reserva.

Divisia 4a se va pune imediat in legatura prin flancul seu stang cu brigada Rusa din corpul 9a care formeaza flancul drept al acestui corp.

Cavaleria Generalului Loscaref a primit ordin sa ia positiune in dreptul Divisiei 4a si a flancului drept al corpului 9a de armata rusa.

Indata ce Divisiunea isi va lua positiunile ei chiar in asta noapte va lua masuri a se fortifica +

II Divisia de reserva se va afla maine asta seara la 6 ore la Verbica unde isi va lua positiune in locul Divisiei 4a. Se va detasa dela Divisia de reserva 4 Batalioane cari vor merge la Pelisat pentru a ramforsa corpul generalului [illegible] armatei aliate drumul ce va urma aceste 4 Batalioane dela [illegible]

+) [illegible]

9

MARELE
[C]ARTIER GENERAL
[A]l. S. Domnitorului României

[Secţ]ia

No. 360

1877 Septembre 2.

309

Domnului Comandant al Diviziei 3.

Bateriile construite în apropiere de fortul ce s'ai atacat
în ziua de 30 August adică acea a Căpit. Criticeana şi cele
ce se află în dreapta sa, vor rĕmânea mascate fĕră a trage de
cât atunci când se va decide atacarea fortului şi când
inamicul vedându-le ar trage asupra lor chiar de acum; din
contra bateriile Stoica şi cele adăogate lângă dânsa vor
bombarda chiar de mâine fortăreţele şi bateriile ce se află
în dreapta (despre aceste baterii) de fortul ce s'ai atacat
vor urma bombardarea, rară dar justă împedicând lucrările
ce se fac de Turci în aceste fortăreţe.— Bateriile apropiate
de forturi vor continua astă nópte şi mâine a termina bateriile lor
a îngroşa parapetul şi lua tóte dispoziţiile unei bune acoperiri.—

Comandantul Armatei
General Cernat

91

92

corpului 2lea de armată D. General Radovici prin ordinului de zi Nr. din Iulie mulțumește pe Maiorul Skeletti care au luat parte la bombardarea de la Rastu; ca unului ce au dat probe de energie unită cu sângele rece ce distinge pe bunii comandanți de trupă.

Maiorul Paladi Constantin din Reg. Nr. infanterie care în ziua de 30 August comanda bat. din Reg. Nr. s'au aflat tot d'auna cu partea din batalion care era mai expusă la gloanțele inamice.

Capitanului Celarcanu Constantin din bat 3le Vânători, pentru că cu ocazia deschiderii retranșamentelor bateriei Crainiceanu s'a expus cu multă abnegațiune și curaj la deschiderea paralelei.

93

Sub-locotenentul Crăciunescu Stefan din Reg. Nr. infanterie care în ziua de 30 August se afla înainte cu trăgătorii și au fost rănit.

Sub-locotenentul Cerchez Gheorghe din Reg. Nr. Dorobanți care la atacului de la 6 Septembrie, după rănirea capitanului Ionescu comandantului companiei 5a și a lui locotenentului Răducanu tot din acestă companie, remaind singurul officeru au condus'o înainte.

Sergentul adiutant Ilie Constantin și Sergentul Balamat Ion din bat 3le Vânători, care după atacurile de la 30 și 6 s'au expus în mai multe rânduri

Brigada 2. din
Divizia 3a Activă.
No 626
Octombrie 17. 1877.

577

Domnule Comandant.

Brigada 2a se află din ziua de 3 August în avant-posturi și în bătaia gloanțelor inamice, în care timpu mai mulți din officeri, sub-officeri, și soldați au avut ocasiune a se distinge și prin urmare dobândit dreptului de a fi recompensați. Pe acestă basă am onoarea a propune spre a se acorda medalia Virtutea Militară, allori ce urmează rugându-vă se binevoiți a mijloci și Dv. pe lângă Domnul Comandant allu Armatei.

Lt. Colonel Holban Nicolae comandantul Reg. 9le Dorobanți care în zilele de 30 și 31 August s'a aflat necontenit înaintea regimentului asupra căruia venea gloanțele inamice, și în tot timpului până astăzi se află cu corpul său în tote locurile unde parte din acesta este mai expus.

Maiorul Skeletti Scarlat comandantul bat 3le Vânători, care necontenit se afla cu batalionul său unde parte din acesta este mai expus. Comandantul

D-sale
Domnului Comandant allu Diviziei 3a Active.

bis

coborându-se în vale, și ridicând din răniți dorobanți și din regimentului Nr infanterie. Cellu din urmă au fost rănit în unele din aceste ocasiuni și se află la Spital.

Doi soldați din regimentul Nr infanterie Andreiu Alecu și Lambru Constantin făcând parte din compania respândită în trăgători (30 August) și s'au distins prin curagiu lor.

Leșu Nita Sergent-Maior din Reg. Nr dorobanți funcționând ca sergent-adiutant, distingându-se în ziua de 6 Septembrie, îndemnând pe soldați a porni înainte la atacu și aflându-se în tot timpului lângă Maiorului Handoca rănit lângă dânsul.

Parpală Constantin din Reg Nr dorobanți rănit grav la avant-posturi, în momentul ce a căzut a strigat se trăiască România, recomandând camarazilor săi ca se spune copilului său, ca și el când va fi mare se facă ca și dânsul. Se află în Spital.

Sergentul Lepădat Dedu și soldații Pacha Christache, Crudu Oprea, Pătaru Constantin din Reg. Nr Dorobanți facu parte din companiile a 5 și a 7 care au atacat și înaintat în ziua de 6 Septembrie fiind tot d'auna înaintea celor-lalți și stimulând trupa în contra inamicului.

Comandantul Brigadei 2a
Colonel A. Gramont

94

95

96

97

ПЛѢВЕНЪ. Прѣвземането на Гривишкитѣ редути на 30 августъ 1877 год. Паднали убити около 6000 ромжнски войници.

98

12 Martie 1881 / 6 8 Nr 363.

- D. Ministru de Interne au ordonat să se constate în mod special plângerile petiţionarilor şi le va face cunoscut

68 14 Mart 1881

Prea Înălţate Doamne!

În numele dreptăţei subsemnaţii lăcuitori domiciliaţi în Comuna Coloneşti Plassa Zeletin judeţul Tecuciu, venimu cu respectu la ne plânge Alteţei Voastre regalle. Se vă milostivite asupra noastră că amu rămasu muritori de foame din cauza ne dreptăţei şi amu avutu şi tataţi, în toată ţara română sau împroprietărîtu locuitori clăcaşii după legea din 1864. dintre cari şi noi amu fostu împroprietăriţi pe moşia Coloneşti, însă acum ne au depărtatu din pământurille noastre că suntemu morţi şi fughiţi. aplicându Artic 8 din legi. cari pământuri le au cultivatu şi până astăzi cultivează primaru. cantileri. Perceptoru şi pe cine vra primi şi mai multu că au găsitu ocazie de le arendează singuru şi pe noi tatu datori ne au scosu, amu reclamatu. Dellu sub Prefectu. Dellui Presidentu comitetului şi Dellui Ministru însă la constatari de la începutu şi până la sfârşitu tatu aceasta persoană au venitu la constatari, adică tatu sub Prefectul. constatatu arătările noastre adevărate însă sau lucratu altu felu

Vă rugamu Alteţă, ca se Vă milostivite oricula anchetă la faţa locului unde credu că se va descoperi ne dreptatea şi suferinţa de Alteţe Salle regalle Domnul Românilor

la autoritatea locală căci au căutatu prin toate mijloacelle de rămas Proprietatea Comunei ca dânsii sei calculeze precumu le au cultivatu tatu de-auna, Dacă au veni singuru sub Prefectu ordin atunci că vanu fi satesfacuţi arătându adevărul unde va vede în acea grâu semănatu administraţe şi prădate, cu respectu vă mai rugamu ca se ţinu vedeţe la terminul de anchetă ca se stemu an procura de dovezille noastre a se videa adevărul, căci plângimu cându prăvimu de la casille noastre ca se folosescu alţe de pământurile noastre.

Suntemu al Alteţe Voastre regalle prea plecaţi servitori

1881 Martie 10

+ eu Ioan Ciugai
+ eu Nastase Zavila
+ eu Dumitru amarioaei
+ eu Iordachi lupu lepşa
+ eu Andrei lupu
+ eu gghe .. raţu
eu Ioan dinu
+ eu Panaite Tureanu
eu Toader mocanu
+ eu Zavicu gghe B.
+ eu Iordachi Ţaţăkci
+ eu Costachi dumbravă
+ eu Andrei gghe Buzan
+ eu Floare T. Banu
+ eu Maranda T. magu
+ eu gghe opria
+ eu Dumitru dumbravă
+ eu Iordachi ghimiciei
+ eu gghe Antun dumbrava

100

101

102

...l câtorva societăţi savante din străinătate
Voind ca să stau încă patru luni în străinătate, cum mi s-a suprimat bursa ce mi s-a dat de Institutul de Bacteriologie, v-aţi fi foarte recunoscător de a-mi acorda o sumă de 1200 fr, ce mi-ar permite de a-mi termina lucrările începute.
Pe de altă parte, pentru că este vorba de a se crea la facultatea de Medicină din Bucureşti o catedră de boale nervoase, în interesul acestei facultăţi v-aş ruga să se aştepte întoarcerea mea şi ca candidaţii să fie judecaţi după lucrări. — Sunt singurul Român dacă nu mă înşel ce e cunoscut pentru lucrările sale în străinătate asupra sistemului nervos. — Numele e citat, cum pot să probez cu faptele, citat în tratatele de maladii nervoase. Charcot, Raymond, Brissaud, Marie în Franţa. Leyden, Goldscheider, Oppenheim în Germania îmi fac onoarea de a vorbi de lucrările ce am făcut —
Iată, domnule Ministru, situaţia mea, am sacrificat totul pentru a lucra, pentru a fi apreciat, încurajat de acea ce am făcut până acuma, m-adresez la Domnia voastră, ca unul ce ştie cât e de greu pentru noi Români de a face lucrări apreciate de străini. Pitres, doyen de la faculté de médecine de Paris, Raymond, professeur des maladies nerveuses à la faculté de Paris, P. Marie professeur agrégé à la faculté de Paris, m-au dat câte un certificat ce-l veţi găsi aci. — Aş fi putut să vă trimit de la unii din profesorii din Berlin, dar n-a fost util.
Primiţi, domnule Ministru, expresiunea devotamentului şi al respectului ce vă păstrez.

G. Marinescu
La Salpêtrière Paris

103

6/338

13.IV.99
Să aprobă prelungirea termenului şi liberarea a cuantumului cerut
[illegible]

MINISTERUL INSTRUCŢIUNEI PUBLICE ŞI AL CULTELOR
25167 13. APR 1899
REGISTRATURA GENERALA
No. ... AL CORESPONDENŢEI

Am primit avansul Nr 25167 şi Ordonanţa de plată Nr 31.
I. L. Caragiale

Domnule Ministru,
Sunt, din anul trecut, însărcinat de către Onor. Minister al D-voastră cu redactarea unei Cărţi de lectură populară asupra istoriei Românilor, pentru [illegible] trecute zilele. La lucrarea aceasta, voind s-o execut cât se poate mai conştiincios, am întâmpinat greutăţi la care nu mă aşteptam.
Vin dar, cu tot respectul, a vă ruga să binevoiţi a-mi acorda o prelungire de termen până la 1 Iulie viitor. Tot odată, vă rog a binevoi ca, asupra sumei de 3500 lei, ce mai am a primi la prezentarea lucrării mele, să-mi acordaţi 2000 lei din fondul respectiv al Casei Şcoalelor.
Binevoiţi, vă rog, Domnule Ministru, a primi asigurarea adâncului respect cu care sunt al D-voastre [illegible] prea plecat
I. L. Caragiale
publicist

Casa şcoalelor.
Referat.
13/IV/99.
Prin decisiunea cu data de 30 Martie 1898, luată de către D-l Ministru asupra petiţiunii D-lui I. L. Caragiale reg. la Nr 29811/98, se însărcinează D-l Caragiale cu scrierea populară literară, care ar purta titlul «Patria şi Neamul» — povestiri şi icoane din trecutul poporului român.
Pentru această scriere s-a acordat D-lui Caragiale sub formă de premiu, suma de 7000 lei, din care: [illegible] după ce va răspunde pentru acceptarea însărcinării şi [illegible] după prezentarea a cel puţin două treimi din lucrare, care va trebui să fie terminată până la 1 Octombrie. Restul lucrării complecte s-a pus condiţiunea de a da până la 1 Martie 1899 cel mult.
Prima rată s-a răspuns D-lui Caragiale din fondul anume prevăzut în bugetul acestei case.
Domnule Ministru al Instrucţiunii Publice şi Cultelor
Şeful Cancelariei [illegible]

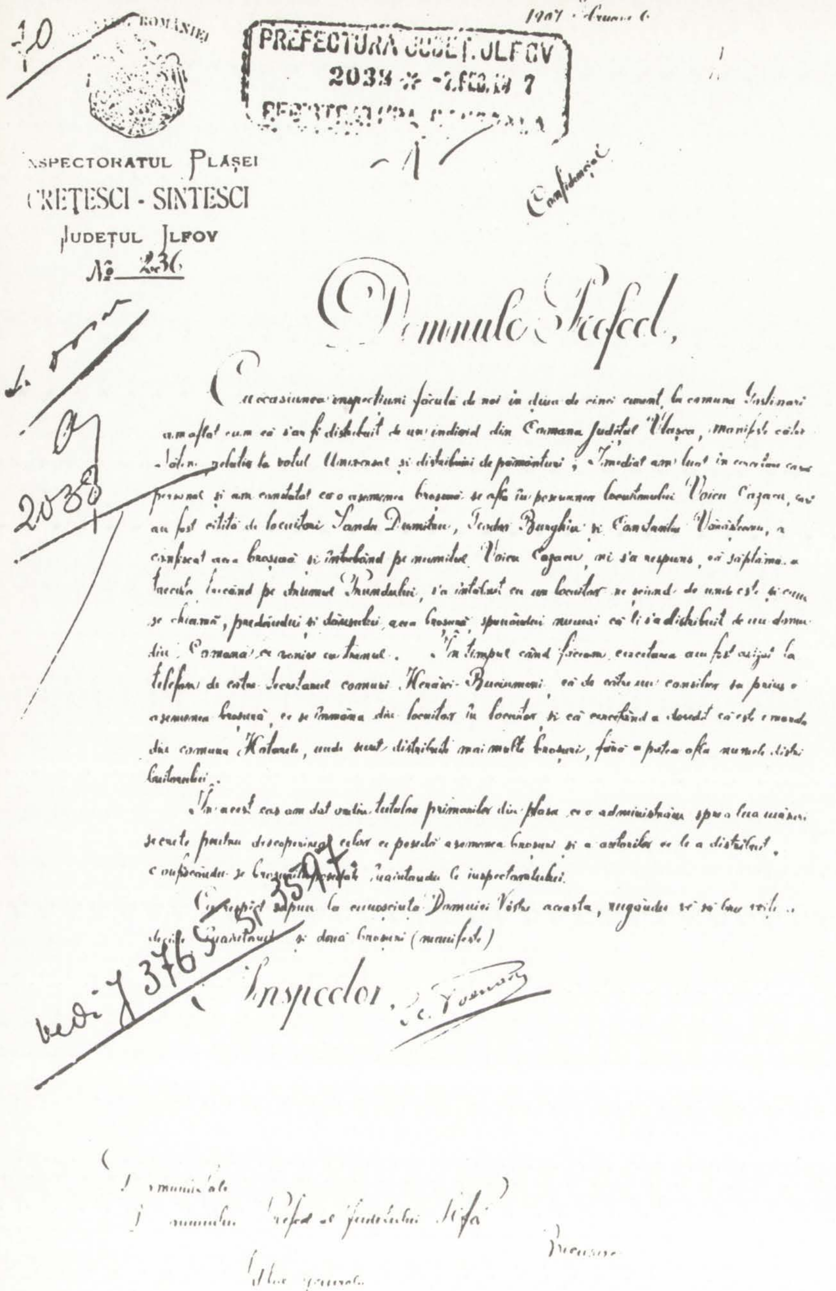

1907

PREFECTURA JUDEȚ. ILFOV
2038 7 FEB. 1907
PREFECTURA ...

10

... ROMÂNIEI

INSPECTORATUL PLĂȘEI
CREȚESCI - SINTESCI
JUDEȚUL ILFOV
№ 236

Confidențial

2038

Domnule Prefect,

Cu ocasiunea inspecțiunii făcută de noi în ziua de cinci curent, la comuna Gostinari am aflat cum că s'ar fi distribuit de un individ din Comuna judetul Vlașca, manifeste către săteni relative la votul Universal și distribuirea de pământuri; Imediat am luat în cercetare care persoane și am constatat că o asemenea broșură se află în posesiunea locuitorului Voicu Cazacu, care au fost citită de locuitorii Sandu Dumitru, Tudor Burghiu și Constantin Vânătoru, am confiscat acea broșură și întrebând pe numitul Voicu Cazacu, mi s'a respuns, că săptămâna trecută, lucrând pe drumul [illegible], s'a întâlnit cu un locuitor ne știind de unde este și cum se chiamă, predându-i și dânsului acea broșură spunându-i numai că li s'a distribuit de un domn din Comuna ce venise cu trenul. În timpul când făceam cercetarea am fost chemat la telefon de către Secretarul comunei [illegible], că de către un consilier sa primit o asemenea broșură, ce se înmâna din locuitor în locuitor și că cercetând a dovedit că este [illegible] din comuna Hotarele, unde sunt distribuite mai multe broșuri, fără a putea afla numele distribuitorului.

În acest caz am dat ordin tuturor primarilor din plasă ca o administrație spre a lua măsuri secrete pentru descoperirea celor ce posedă asemenea broșuri și a autorilor ce le-a distribuit, confiscându-se broșurile găsite înaintându-le inspectoratului.

Cu respect supun la cunoștința Domniei Voastre aceasta, rugându-vă să binevoiți ... alăturat și două broșuri (manifeste)

Inspector, [signature]

vedi 13765 și 3597

Domniei Sale
Domnului Prefect al Județului Ilfov
București

104

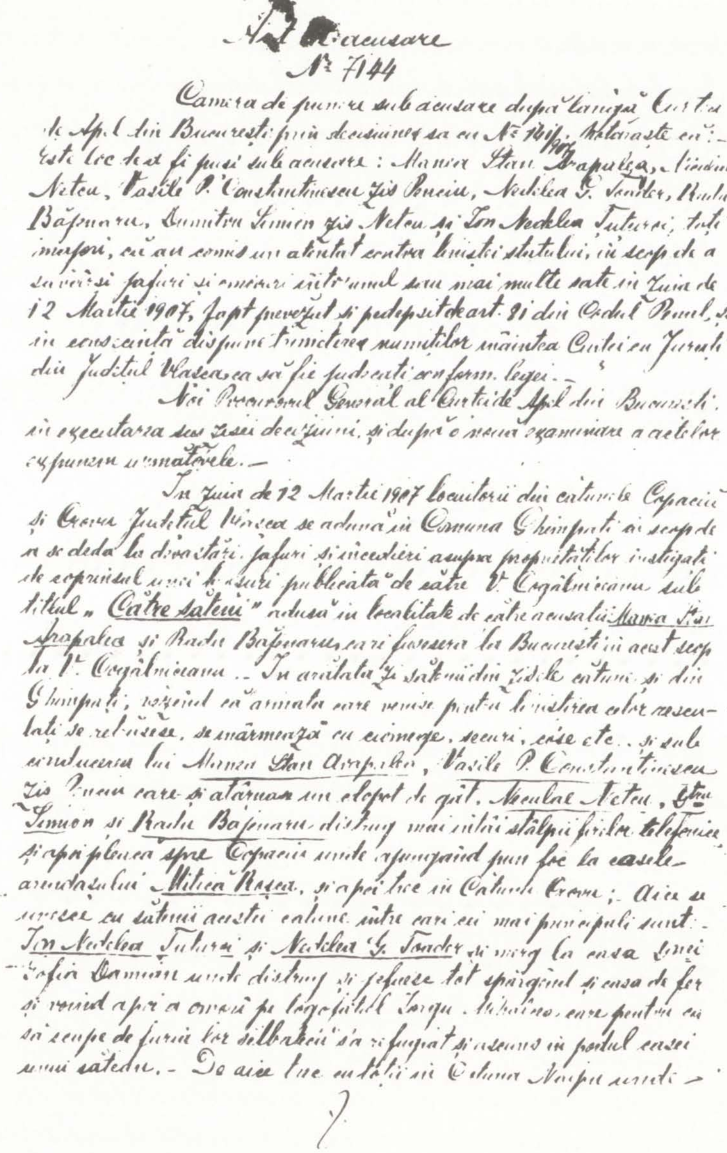

7

1A

Act de acusare
№ 7144

Camera de punere sub acusare de pe lângă Curtea de Apel din București prin decisiunea sa cu № 1417/1907, hotărăște că este loc de a fi puși sub acusare: Marin Stan Arapalea, Niculae Netcu, Vasile P. Constantinescu zis Puiciu, Nedelea G. Tender, Radu Bășcuaru, Dumitru Simion zis Netcu și Ion Nedelea Tuturea, toți inculpați, că au comis un atentat contra liniștei statului, în scop de a săvârși jafuri și omoruri într'unul sau mai multe sate în ziua de 12 Martie 1907, fapt prevăzut și pedepsit de art. 91 din Codul Penal, și în consecință dispune trimiterea numiților înaintea Curții cu Jurați din Județul Vlașca ca să fie judecați conform legei.—

Noi Procurorul General al Curții de Apel din București, în executarea suszisei decisiuni, și după o nouă examinare a actelor expunem următoarele.—

În ziua de 12 Martie 1907 locuitorii din cătunele Copaciu și Crevna Județul Vlașca se adună în Comuna Ghimpați cu scop de a se deda la devastări, jafuri și incendieri asupra proprietăților instigați de cuprinsul unei broșuri publicată de către V. Cogălniceanu sub titlul „Către săteni" adusă în localitate de către acusații Marin Stan Arapalea și Radu Bășcuaru, care fuseseră la București în acest scop la V. Cogălniceanu.— În arătata zi sătenii din zisele cătune și din Ghimpați, văzând că armata care venise pentru liniștirea celor resculați se retrăsese, se înarmează cu ciomege, securi, coase etc. și sub conducerea lui Marin Stan Arapalea, Vasile P. Constantinescu zis Puiciu care-și atârnase un clopot de gât, Niculae Netcu, Dumitru Simion și Radu Bășcuaru distrug mai întâi stâlpii firelor telefonice și apoi pleacă spre Copaciu unde ajungând pun foc la casele arendașului Mitică Rașcu, și apoi trec în Cătunul Crevna; Aici se unesc cu sătenii acestui cătun între care cei mai principali sunt: Ion Nedelea Tuturea și Nedelea G. Tender și merg la casa unei Sofia Damian unde distrug și jefuiesc tot spărgând și casa de fer și voind apoi a omorî pe logofătul Iorgu [illegible], care pentru ca să scape de furia lor sălbatică s'a refugiat și ascuns în podul casei unui sătean.— De aici trec cu toții în Cătunul Naipu unde —

105

20 II 908
Se va cumpăra câte 100 exemplare din Bătrânii.

16 Faur 1908.

Volumul „Bătrânii" e potrivit pentru bibliotecile poporale. Dacă sunt fonduri aș propune să se cumpere pentru bibliotecile poporale și cele secundare un număr îndestulător de exemplare. — Celalalt volum „Cea dintâi durere" nu e potrivit.

George Coșbuc

4028/908 25 FEB. 1908
21 Febr. 908.
G. N. Ionescu.–

D-lui Șef al depozitului.

Cumpărându-se de Casa Școalelor 100 exemplare din lucrarea „Bătrânii" a D-lui Em. Gârleanu, le veți primi în depozit și libera chitanța.

Adm. Cont.

23/ 908
D-lui Em. Gârleanu
Publicist.
Bulv. Elisabeta 52.
Loco

Vă facem cunoscut că D-l Ministru a hotărât a vi se cumpăra 100 exemplare din lucrarea D-tră „Bătrânii" și vă rugăm a le depune la depozitul de material didactic al Casei Școalelor din Bucureşti, str. Fidelității No 3 de unde vi se va libera chitanța. Pe baza acestei chitanțe vi se va plăti costul la casarie. ... prețul unui exemplar. —

Adm. Cont.

107

46/908 f4

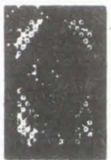

10 II 908

Domnule Ministru,

Rămânându-mi câte 100 (una sută) exemplare din lucrările mele: „Bătrânii", – schițe din viața boierilor Moldovei – și „Cea dintâi durere" – nuvele, editate de către Institutul Minerva, cu prețul de 1.50 exemplarul, cu onoare vă rog să binevoiți, dacă veți crede de cuviință, a dispune să se cumpere aceste cărți de către Onor. Casa Școalelor.

Primiți vă rog Domnule Ministru încredințarea celor mai înalte sentimente de respect.

26/Ianuarie 1908
Bulev. Elisabeta 52.

Em. Gârleanu
– Publicist –

Avizul pe contra pagină.
G. Coșbuc

Domniale
Domnului Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice.

106

„Calendarul Sătenilor" din anul 1907 costă 60 bani și vi-l oferim cu 35 bani exemplarul; iar cel din 1908 costă numai 50 bani și vă oferim un rabat de 10% la exemplarele pe cari veți binevoi să le cumpărați.

Alăturăm câte un exemplar din calendarele pe 1907 și 1908.

Primiți, vă rugăm, Domnule Administrator, încredințarea distinsei noastre considerațiuni.

„LIBRARIA NAȚIONALA" Societate Cooperativă pe Acțiuni BUCUREȘTI, 47, CALEA VICTORIEI

Vl. Locusteanu

31 I 908

Se vor cumpăra de către C. Școalelor câte 300 exemplare din fiecare.

Vlahuță

26 Ianuar 1908.

Referat.

Calendarele de față, dând sub o formă accesibilă sătenilor o mulțime de cunoștințe folositoare, cred c'ar fi bine să se cumpere, din amândouă edițiile (1907 și 1908), câte un număr de exemplare pentru bibliotecile rurale.

Referent A. Vlahuță

108

109

6 V 908
Se vor cumpăra o sută de exemplare.
[illegible signature]

M6/U08/4

Se cere a se cumpăra pentru Bibliotecile popul. un număr de exemplare din „Călăuza stuparului"
9 V 908

Se va cere avizul d-lui Sadoveanu asupra utilității din această lucrare

Domnule Ministru,

În toamna trecută, am imprimat o carte de apicultură sub titlul „Călăuza stuparului". Spre a face din ea un povățuitor sigur pentru oricine ar voi să se îndeletnicească cu creșterea rațională a albinelor, am desvoltat în cele 340 pagini ale ei, în amănunte, toate chestiunile referitoare la cultura albinelor. Ne-am silit apoi a espune totul într'o limbă populară, spre a fi înțeleși chiar și de sătenii cu puțină știință de carte, cari ar putea să-și sporească venitul, cultivând câtiva stupi pe lângă casă.

Încredințați că această carte, care e cea mai completă din câte au apărut până acum în limba noastră asupra albinelor, poate fi de oarecare ajutor, pe lângă silințele ce D-Voastră depuneți pentru reînvierea stupăritului, atât de răspândit odinioară la

5 Maiu 1908
Referat.
Cartea e foarte bine scrisă. Am citit-o de multe ori și eu singur m'am slujit de ea într'ale stupăriei. — E scrisă într'o limbă românească și poate fi bine înțeleasă de un sătean cu carte, inteligent.—
Mihail Sadoveanu

Domniei-Sale
Domnului Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice

110

5 Maiu 1908
Referat.

Cartea e foarte bine scrisă. Am citit-o de multe ori și eu singur m'am slujit de ea într'ale stupăriei. — E scrisă într'o limbă românească și poate fi bine înțeleasă de un sătean cu carte, inteligent.—

Mihail Sadoveanu

111

DIRECȚIUNEA
POLIȚIEI ȘI SIGURANȚEI GENERALE
DIVIZIA Ia
BRIGADA —
AGENT No. 28.

2173

Anul 1909, luna Martie, ziua 31.

Notă

La ședința comitetului Cercului Viitorul care a avut loc azi ora 4. p. m. în sala Alexandrescu din Str. Popa Tatu 28. au luat parte 30. de persoane între care și 10. femei...
Ședința s'a deschis sub presidenția lui Bretu care în primul rând aduce la cunoștința celor presenți balul ce urmează a da în ziua de 3. Mai a.c. în sala Băilor Eforiei [illegible] că la acea dată se serbează și aniversarea a 61. de ani de la adunarea de pe câmpia libertății de la Blaj 1848

MMDCCCL/14

1

R.P.R. Arhivele Istorice Centrale DEPOZIT Oficial

Frate Boca!

Sunt de 5 zile în Paris, am văzut tóte mașinele de sburat, măi nu veri una cum să cade, de alui Farman te perii cînd o veri.
Mulți fuseri copiară și fac dar aici a lui Bleriot e încă cea mai perfectă. A lui Lathan e frumósă dar scumpă. A lui Santos e ca peana de usóră tóte lemnele în aripi sunt numai ca cereza de suptiri, e frumósă dar lucru riscat. Eu tot mai tare mă convinq că amea e mai bună cu mult.
Alesăi tată un Motor ca acluia „Gnam".

are 7 cilindre. osia stă și sa învîrteste motorul. E lucrát tot de oțel ca briciu, cilindrele sunt strunqulite din o bucată de oțel și e forte tare. Fineța construcției te pune în respéct, e un lucru solid și fin de te poți rade cu el 70 kg. 50 cai dar mîncă 20 kg benzină pe cias. Dacă îl veri și tu apoi te simți satisfácut pe un an de zile. Acesta cum îl pun în aeroplan cum să ridică, îl poți ~~r~~ regula de la 10 cai pînă la 60 de puteri de cai, și nu ți frică că să ~~rupă~~ să cari din cer cu el. Lucrul mai prost e că abea în 6 săptămîni mil trimite, din cauza că toți cumpără Gnam... Alte lucruri nu mă prea interesează în Paris. Orasul e de 10 ori mai frumos ca Viena
Pe Vuia l'am căutat, lucră forte mult dar eu cu durere văd că nu pre are sprijin și lucră biétul la un motor nou de rupe....
Totuși trebue să aibă omul și noroc! Mai stau vro 5 zile apoi mă întorc prin Frankfurt să mi scut paralele de la jidan pentru gramofon.
Mi frică că nu gat mașina pe hartie.

cu dragoste

Vlaicu.

N. B. Pasaport am din țară pe un an.
zice că pe goga la încuiat!!!!

Mult stimate Dle președinte!
Onorat Comitet!

Adânc pătruns de atențiunea frumoasă și neașteptată ce mi-ați făcut-o alegându-mă cu unanimitate de membru de onoare, la societatea muzicală română „Doina" cea mai veche și mai vrednică reuniune muzicală din România, mă grăbesc a vă mulțămi din inimă pentru atâta onoare și vă promit a mă ținea vrednic de încrederea ce mi-ați arătat-o, asigurându-vă întotdeauna de sprijinul și ajutorul meu ce vi-l-aș putea da cu modestele mele puteri.—

Totodată vă mulțămesc pentru frumosul dar, ce mi l'ați făcut cu ocaziunea festivalelor din 28 și 29 Aug. prin frumoasa „Lyră" predată de vrednicul Dvoastră președinte I. A. Paulian.—

Vă rog Dle președinte a transpune Onor. Comitet sentimentele mele de stimă și recunoștință ce vi le păstrez

Cu deosebită stimă
Iacob Mureșianu
prof. de muzică

Blaj, în 8 Sept. 1911.

113

Paris, 26 Sept. 1914.

Întristați părinți,

Întors dintr-o călătorie depărtată aflu aici groaznica nenorocire care v-a ajuns.. Prin moartea lui Aurel Dvoastră pierdeți un copil care v-a fost scump, neamul nostru pierde un om vrednic, iar eu îngrop pe cel mai bun prieten al meu.. Nu găsesc cuvinte cu cari să vă pot spune cât de mult m-a cutremurat vestea asta.. Dumnezeu să vă mângâie și să vă deie puteri, — oamenii nu vă mai pot da nimic..

Al Dvoastră cu dragoste
și durere:

Octavian Goga.

114

115

Ceva bătrânesc este de sigur în personalitatea lui Luminescu. Melancolia unui trecut din care pleci și treci ca o țărână, ura împotriva străinului cuceritor, cântul pentru marea liniștire a țării, ca în vremi de mult mai puternice viață s'a retras. Și mai are de la noi din Moldova de-mo, un dar pe care astăzi, neavându-l, nici nu-l pot prețui îndestul: acea limbă de o subtilă armonie, de o bogăție covârșitoare în nuanțe care, din cei dintâi ani ai copilăriei, mi-a sunat în urechi ca o desmierdare.

N. Iorga.

116

11 Iulie 1917

Lupta dela Mărăști.

Era în zorii zilei de 11 Iulie. Primul val al Batalionului I din al doilea de Vânători R. 6. rupsese lanțul inamic de la cota 500 N.V. satul Mărăști și se îndreptau spre Valea Dracei. Al doilea Batalion se năpusti îndată la tranșee și merge să le măsoare potrivit ordinelor primite. Cu o poftă nebună de muncă, stăpâni șirei. Vânătorii și lucrarea tranșeele cu atâta lume au adăpostit pe barbarii noștri dușmani.- Zorii zilei erau mai mândri și mai purpurii decât ori și când cu toată ceața de fum și praf a proiectilelor ce se înfigeau năprasnice în pământul nostru strămoșesc udat și plămădit acum pentru a nu știu câta oară cu sânge de eroi.- Soarele abia își arătase chipul și ne zâmbea mai dulce și mai plin de nădejde decât ori când.- Deodată însă ne pomenim din dreapta noastră cu focuri de mitralieră ce ne bate de flanc. Ne oprim pentru un moment și cu ochii și urechile atintite căutam să aflăm locul de unde bătea așa crunt și ne împiedica pe de o parte elanul nostru și pe de alta înaintarea companiei din linia I-a. Atunci se desprinde dintre noi sergentul Branea Petre de la compania I-a de mitraliere și cu aerul cel mai nepăsător din lume se adresează Comandantului său de companie Sl. Costinescu Nic. „Domnule Locotenent, uite colo „căteaua" nemțească, dați-mi voie să mă duc s'o iau de gât". Locotenentul Costinescu zâmbește, iar sergentul fără să mai aștepte vr'un răspuns cu un bec, cu ochii injectați, cu mâinile și bărbia tremurând, se repede și smulge din mâna carabina unui camarad de al său își pipăie sacul cu grenade și dispare dintre noi. Peste câteva minute se aude o detunătură puternică, apoi alta și alta,- un țipăt, după aceia și îndată liniște completă.-

Ce se întâmplase? Branea cu alți camarazi se năpustiseră asupra platformei și mitralierei, au aruncat câteva grenade înlăuntru și apoi sar și cu baioneta spintecă pe ultimii doi trăgători ce se căzneau să fugă cu trepiedul mitralierei în timp ce ceilalți fugeau cu ajutul.- Se încinge o luptă corp la corp, sergentul Branea e rănit dar reușește să dezarmeze pe dușmani și abia târându-se trage după el trepiedul și pe doi nemți de gât.-

E luat imediat de brancardierii cari-l pansează și-l duc la postul de prim ajutor. Soarele se ridicase sus și razele lui străluceau cu căldură fața strălucitoare și zâmbitoare a bravului sergent care întins pe targă și purtat de brancardieri se urcau înalt spre [illegible].

Profitam de câteva clipe de liniște ca să ne reculegem și să pornim înainte. Suntem chemați la ordine la Comandantul de Batalion toți capii de unități, într-o groapă de obuz.- Mare mi-a fost surprinderea când am văzut că Domnul Maior Bereșteanu Comandantul Batalionului I lipsea. Întreb unde este și mi se răspunde că a fost grav rănit.- Ce lămurire, căci nu-mi venea să cred aceasta veste care a răsunat ca un trăznet în mijlocul nostru, mi se răspunde de un agent de legătură, care tot timpul fusese lângă D-lui. Plecase în fruntea Batalionului cu compania 6. Ajuns pe tranșee s'a întors să vadă ce face comp. 7 din valul II-lea. În acest timp vede că o mitralieră inamică a deschis focul din pădurea 113 de la dreapta noastră.- Dă ordin atunci companiei a 7-a să facă față la dreapta și pornește la atac în fruntea companiei.- Se apropie de pădure și dă ordin să se ia dânsa.- Gloanțele veneau ploaie iar D-l Maior Bereșteanu înfruntând cu îndrăzneală vrednicia de a nu-i moartea, comandă într-una „înainte". Deodată gloanțele îl pătrund și viteazul Maior se rostogolește strigând încă „înainte băieți mai". E luat pe targă și dus încet la vale la postul de prim ajutor. Aici e întâmpinat de Medicii corpului cari foarte îngrijorați de starea sa, se grăbesc să-i dea primele ajutoare. Observând durerea și părerea de rău pe fețele medicilor le spune cu cel mai calm sânge rece: „Ce te uiți așa la mine Doctore? Ce e? mă vezi slăbit și istovit? Nu-i nimica Doctore, batalionul meu merge foarte bine, s'au purtat ca niște eroi viteji și neînfricați, acum pot să mor." și în colțul ochilor îi strălucea o lacrimă ca o boabă de mărgăritar. Toți din jurul lui cu inima strânsă de durere îl petreceau cu ochii umezi, când brancardierii îl duceau la deal spre Ambulanța Divizionară.-

Așa s'a făcut începutul înaintării noastre la Mărăști.-
Greu, căci ne-a costat atâtea vieți, dar frumos, înălțător, cum nu mai crezi ver și iubesc.-

[illegible]

Dela Consiliul Central Național Român.

Nr. . . /1918.

XIII

Către toate Consiliile Naționale Române comitatense, cercuale și comunale de pe teritoriile locuite de Români ale Ardealului, Ungariei și Bănatului Timișan.

Aflând Consiliul Central Național Român, compus din intreg comitetul executiv al partidului național român și din 6 delegați ai partidului român social-democrat, că între imprejurările date *voința suverană a Națiunei Române* din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan, singur dispunătoare asupra sorții sale viitoare trebuie să afle cât mai urgent legitima sa exprimare decisivă:

1. Dispunem, că *în termin de 12 zile, socotite dela datul acestui ordin*, să se facă în toate comitatele locuite de Români și fără osebire *în fiecare cerc electoral din aceste comitate*, **alegeri de delegați** (deputați) **cercuali** pentru *Marea Adunare Națională Română*, ce are să fie convocată în scurt.

2. Alegerile au să fie efeptuate cu observarea cercurilor, cari au sustat la ultimile alegeri dietali din 1910. *Pentru, resp. în fiecare cerc să se aleagă 5 (cinci) delegați.* Fiecare delegat are să fie provăzut cu *credențional*, care espune și numele celorlalți delegați ai cercului, și-care credențional, au să-l subscrie președintele și notariul actului de alegere precum și toți bărbații de incredere ai comunelor din cerc.

3. Alegerile au să se facă după normele sufrajului universal. La vot să admit numai Românii. Locul alegerii poate fi oricare comună din cerc, iar în caz de necezitate centrul comitatului ori localitatea, în care rezidă Consiliul Național Român din comitat.

4. De conducerea și efeptuirea alegerilor are a se îngriji în fiecare comitat Consiliul Național Român Comitatens. Unde n'ar fi încă constituit atare Consiliu, Comisarul Național exmis din partea Centrului nostru, care va prezinta acest ordin este chemat și îndreptățit a iniția numai decât constituirea Consiliului Național Român din respectivul comitat și a-l pune în funcțiune.

5. Consiliile Naționale Române din comitate sunt invitate a raporta *imediat* după primirea acestui ordin în scris, cu indicarea espresă a comitatului lor:

a) că au primit acest ordin,

b) că au luat dispozițiile necesare cu cea mai mare urgență posibilă, ca alegerea delegaților cercuali, în **toate** cercurile electorale din comitat, să se facă cel mult până în 13|27 Noemvrie a. c.,

c) că noui ordinari ori avizări din part Consiliului Central pe adresa cutărui membru al său cere a i-se trimite;

6. Dela primirea acestui ordin încolo fiecare Consiliu Central Comitatens are a institui *cu serviciu de zi și noapte* un organ inerezat al său pe lângă persoana esponentului său indicat sub punctul anterior și a se îngriji de legătură zilnică prin telefon ori telegraf cu Comitetul Central al nostru.

Fiecare raport al Consiliului Național Român Comitatens are să intre sub număr continuativ, ca astfel să se poată constata pierderea eventuală a vreunui raport.

Atât rapoartele trimise centrului ori pe care cale, cât și ordinele primite în scris, cu telefonul ori prin depeșe au să fie păstrate în ordine și numerizate.

Toate comunicatele telefonice și telegratice au să fie făcute cu cuvenită precauție și prudență

7. Toate raportele cari să refer la alegeri au să se adreseze dlui Dr. Stefan C. Pop, Arad, Fábián Gábor-utca 7. Telefon Nr. 460.

8. Fiecare Consiliu Național Român Comitatens are a institui pentru zilele de 21 - 28 Noemvrie nou pe lângă conducătorial stătător în permanență al afacerilor sale și *un serviciu de curieri ai Consiliului Național Comitatens*, cari să-i stea la dispoziție pentru a fi în stare să comunice pe cale discretă și sigură cât mai repede cu cei din cercuri și din comune. Acești curieri au să fie aleși dintre oficerii noștri subalterni ori dintre alți onoratiori tineri de încredere desăvârșită.

9. Despre actul de alegere se va lua imediat, deodată cu efeptuirea alegerei, scurt proces verbal, subscris de președinte, notari și de toți bărbații de încredere, care proces verbal are să conțină:

a) locul și ziua alegerii și numirea comitetului și a cercului electoral;

b) rezultatul constituirei;

c) constătarea că vestirea alegerii s'a făcut după uzul de până acum și că votarea și alegerea se face pe baza sufrajului univnrsal;

d) rezultatul alegerii și numele celor 5 delegati cu espunerea ocupației și locuinței lor;

e) constatarea că au fost declarați de aleși ca delegați ai cercului electoral respectiv în Marea Adunare Națională Română, care se va ținea în decursul lunei Decemvrie n. anul curinte și la cele ce se vor ținea eventual în decursul anului viitor.

f) Dat. și subscrierile.

Acest proces verbal are a se trimite imediat pe adresa din punct 7 **recomandat-express.**

10. Convocarea Marei Adunări Naționale Române poate ca între imprejurările date să se facă abia cu 4—5 zile nainte de ziua ce va fixată pentru ținerea ei. Drept-ce dnii delegați au să fie avizați, ca dela ziua de 15|28 Noemvrie a. c. încolo să stea gata a putea pleca imediat ce primesc convocarea cu avizul despre locul și ziua Adunării.

11. Delegații au să plece de acasă provăzuți posibil și cu aliniente, pentrucă apare ca eschis, ca să se poată face îngrijire pentru provederea recerută a tuturor cu alimentare.

12. Este de dorit, ca Adunarea Națională să întruchipeze în mod cât se poate de demn și norocos toate straturile națiunei noastre democratice. Nu ne îndoim așadar, că onoratiori, comersanți, industrieși, țărani și muncitori fruntași, — decișii și devotați intereselor mari ale Neamului Românesc, — vor afla în frățească înțelegere designarea lor ca deputați ai cercurilor singuratice. Suntem siguri, că profesorii marcanți ai institutelor noastre de învățământ nu vor fi daț uitării.

Ca informație servească la acest loc, că acest Consiliu Central a invitat osebit la Marea Adunare Națională pe PP. SS. Episcopi de ambele confesiuni, pe Vicari, pe esmișii Consistoarelor și ai Capitlurilor și pe protopopii tuturor tracturilor, și astfel acești reprezentanți ai Bisericilor noastre și totodată ai neamului nostru unitar, n'au lipsă a fi aleși între delegații cercurilor electorale.

În fine, ca de încheiere își exprimă acest Consiliu Central firma sa nădejde, că alegerile delegaților cereuali vor decurge în cea mai deplină ordine, liniște și cu demnitatea pretinsă de zilele mari, ce ne stau înainte — și că Consiliile Naționale de pretutindeni se vor îngriji, ca oameni străini de neamul nostru și de idealul lui să nu fie admiși nici ca public la decurgerea afacerilor noastre naționale și că nici informații să nu li-se dea despre lucrurile noastre.

Arad, 2|15 Noemvrie n. 1918.

CONSILIUL CENTRAL NAȚIONAL ROMÂN.

p. [illegible]

Consiliul Naţional Român
din Oradea-Mare şi Bihor.

PROCLAMAŢIUNE

cătră poporul român din comitatul Bihor!

Fraţilor!

Ziua Mare a mântuirii poporului românesc de sub jugul robiei a sosit! Ne-am făcut oameni liberi şi îndreptăţiţi a hotărî noi înşine asupra sorţii noastre.

[illegible]

Fraţilor!

[illegible]

Marele Sfat Românesc ştie bine că aţi suferit în trecut de multe lipsuri, neavând mulţi dintre Voi şi satele Voastre pământ, păşune şi pădure îndestulitoare. [illegible] răbdare şi cu încredere [illegible] până Marele Sfat Românesc va acoperi şi aceste lipsuri, având în vedere folosul Vostru a fiecăruia în parte, şi folosul obştesc.

[illegible]

Oradea-Mare la 27 Noembrie 1918.

Dr Victor Andru
secretar

Dr Aurel Lazar
preşedinte

118

119

Aprilie 1921.
PROLETARI DIN LUMEA INTREAGĂ—UNIŢI-VĂ!
COMUNISTUL

120

121

12-11-28
A se trimite originalul la min. de Justiție și copii min. de Interne
M. Zadoreanu

33061 / 12 Noemb. 13

Domnule Prefect,

Subsemnații delegați ai sindicatelor muncitorești unitare din Iași, cu sediul în str. Lunga No 7, vă aducem la cunoștință cele ce urmează; rugându-vă a lua măsuri spre a fi transmise D-lor Miniștri de Interne, Muncă și Justiție:

În ziua de 14 Noembrie a.c. urmează a se judeca la tribunalul Ilfov S. 2 București, procesul de disolvare intentat sindicatelor muncitorești unitare din acea localitate, pentru vina de a fi apărat interesele clasei muncitoare în fața exploatării patronatului;

Sindicatele muncitorești unitare, fiind organizații profesionale existente pe baza legii asociațiilor profesionale, după însuși legea citată mai sus și conform statutelor legalizate, au obligațiunea de a interveni în orice conflict de muncă și a lua apărarea clasei muncitoare în toate chestiunile care privesc situația morală și materială a acestei clase.-

În consecință acuzația ce se ridică împotriva sindicatelor muncitorești unitare din București, ne-o însușim și noi declarându-ne solidari cu acțiuni aduse de ele și cerem:

1/ Stingerea procesului de disolvare a sindicatelor muncitorești unitare din capitală;
2/ Redeschiderea tuturor localurilor sindicatelor;
3/ Libertate de organizare și acțiune a masselor muncitoare;
4/ Eliberarea muncitorilor și intelectualilor arestați pentru vina de a fi luptat pentru clasa muncitoare care continuă a fi ținuți în prevenție;
5/ Regim omenesc și civilizat pentru pentru deținuții politici muncitori și intelectuali condamnați pentru că au apărat muncitorimea împotriva nedreptăților și a exploatării;
6 Amnistie generală politică militară și agrară.-

În numele sindicatelor muncitorești unitare din Iași,

Iași 12 Noembrie 1928

I. Nicula
[illegible]
Popescu Gh.
[illegible]
Sitar Petre
[illegible]
Gheorghe [illegible]

Gh. Chicoș[illegible]
Gh. Crăt[illegible]
[illegible]

D-lui Prefect al Poliției Iași

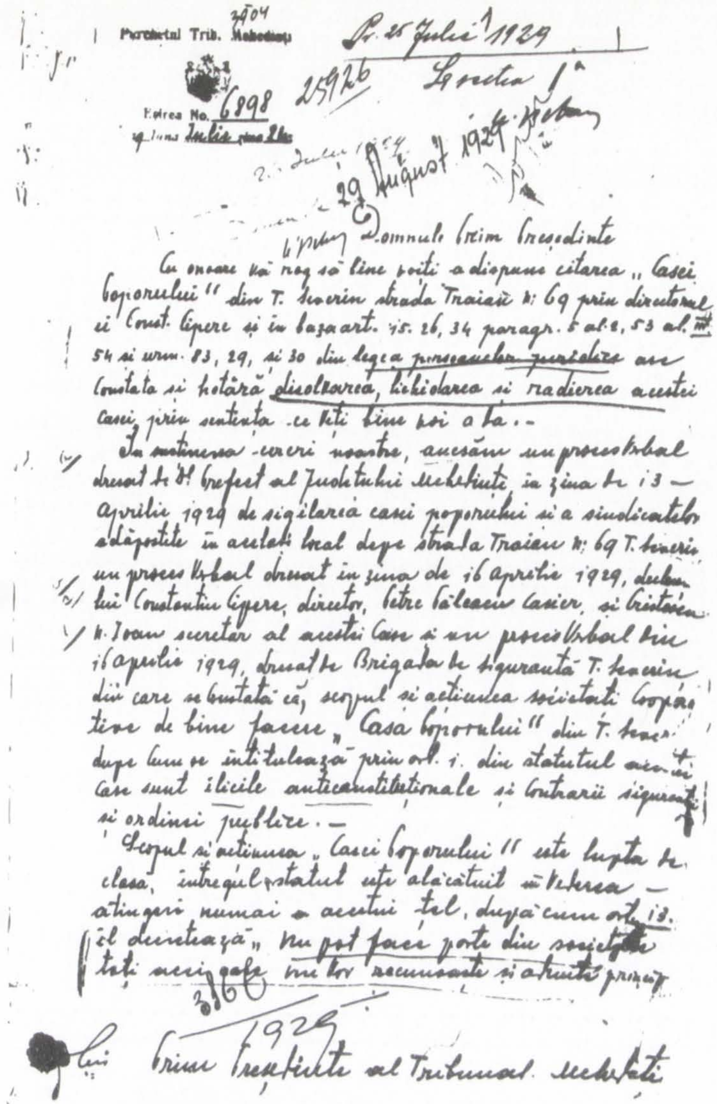
Registratura Trib. Mehedinți 2504

Pr. 25 Iulie 1929

Intrarea No. 6898 25926

Secția I-a

29 August 1929

Domnule Prim Președinte

Cu onoare vă rog să binevoiți a dispune citarea „Casei Poporului" din T. Severin strada Traian N: 69 prin directorul ei Const. Cipere și în baza art. 15. 26, 34 paragr. 5 al. 2, 53 al. III 54 și urm. 83, 29, și 30 din legea persoanelor juridice a se constata și hotărî dizolvarea, lichidarea și radierea acestei case prin sentința ce veți binevoi a da.—

In susținerea cererii noastre, anexăm un proces verbal dresat de Dl. Prefect al Județului Mehedinți, în ziua de 13 — Aprilie 1929 de sigilarea casei poporului și a sindicatelor adăpostite în acelaș local de pe strada Traian N: 69 T. Severin un proces verbal dresat în ziua de 16 Aprilie 1929, declarația lui Constantin Cipere, director, Petre Păleacu casier, și Cristescu N. Ioan secretar al acestei Case și un proces verbal din 16 Aprilie 1929, dresat de Brigada de siguranță T. Severin din care se constată că, scopul și activitatea societăți cooperative de bine facere „Casa Poporului" din T. Severin după cum se intitulează prin art. 1. din statutul acestei sunt ilicite anticonstituționale și contrarii siguranței și ordinei publice.—

Scopul și activitatea „Casei Poporului" este lupta de clasă, întregul statut este alcătuit în vederea atingerii numai a acestui țel, după cum art. 13. îl definește „nu pot face parte din societate toți aceia [illegible]

Domnului Prim Președinte al Tribunal. Mehedinți

122

124

123

125

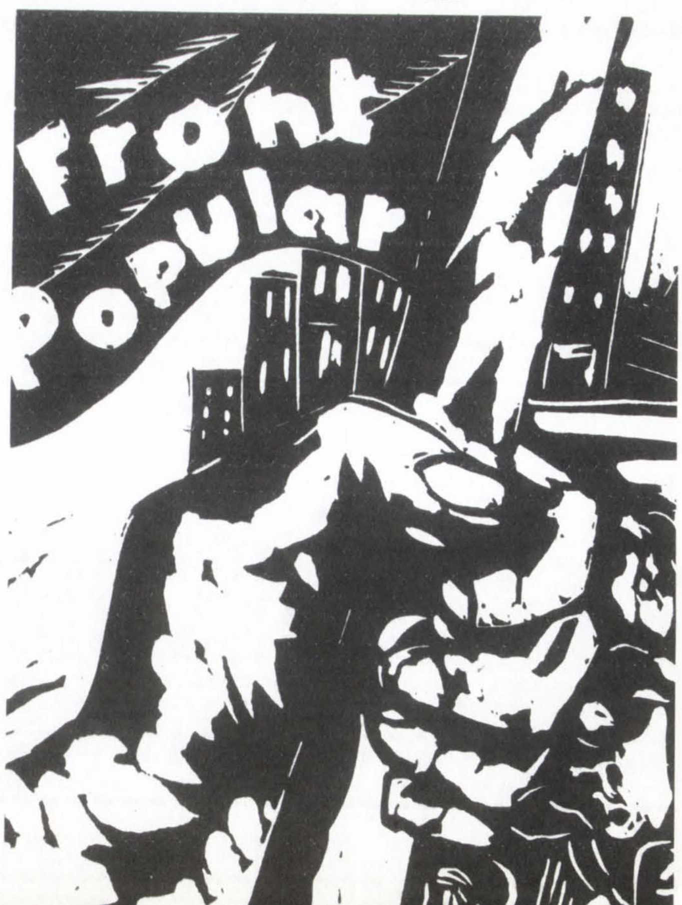

126

127

128

134

CĂTRE TOŢI PATRIOŢII DELA

ATI MUNCITORI ŞI MUNCITOA
JNCŢIONARI ŞI FUNCŢIONARE
INTREPRINDERII S.E.T.!

Războiul de jaf şi de cotropire al lui Hitler ş
mpins ţara la dezastru. Sute de mii de român
ntinuă să cadă jertfă războiului tâlhăresc al
torită continuării fără rost a acestui război
astră este prefăcută în câmp de bătălie. Nemţii
-se sub loviturile zdrobitoare ale Armatei R
ire — jefuesc şi ard oraşele şi satele noastre,
neile şi fetele noastre.

Din cauza prezenţei hoardelor nemţeşti pe pămâ
ra noastră este supusă celor mai crâncene bom
riene.

Antonescu — din ordinul lui Hitler — a pus n
atele nostru. Salariile noastre de mizerie nu ne
ntru frunze de ceapă. Peste toate acestea, gu
ne la salariul pe o lună, pentru susţinerea
războiului banditesc al lui Hitler şi Antonescu.

Ajunge fraţi muncitori şi muncitoare, fu
ncţionare!

PATRIOŢI DELA S.E.T.!

Să ne ridicăm la luptă pentru:

1. Ziua de lucru de 8 ore;
2. Sporirea salariilor, in raport cu scumpetea
3. Demilitarizarea întreprinderii;
4. Un protest împotriva pedepselor şi amenzil

129

5. Acordarea unui împrumut egal cu leafa p
   cum au primit şi funcţionarii dela Stat;
6. Asigurarea dreptului de liberă organizare
   politica;
7. Libertatea de gândire a scrisului şi a cu
8. Autonomia şi reorganizarea Asigurărilor
   control muncitoresc;
9. Eliberarea tuturor celor închişi şi internaţi
   patriotică antihitleristă.

FRAŢI MUNCITORI ŞI MUNCITOARE
FUNCŢIONARI ŞI FUNCŢIONARE
AI INTREPRINDERII S.E.T.!

Uniţi-vă şi cereţi imediata eşire din acest răzb

Pace cu Uniunea Sovietică, Anglia şi America

Treceţi — în mod organiznt, fără deosebire de
naţionalitate şi religie — în Frontul Unic Naţiona

Izgonirea jefuitorilor nemţi din ţară!

Doborîrea guvernului trădător de ţară, al lui

Instaurarea unui guvern al Frontului Unic Na
porului, format din reprezentanţii tuturor grupu
rate patriotice antihitleriste!

Numai astfel putem scăpa de suferinţă şi de g
ardamentului Naţiunilor Unite împotriva nemţilo
prefăcut ţara într'un câmp de război.

Trăiască unitatea de luptă a muncitorilor din
ea S. E. T.

COMITETUL PA
AL INTREPRIN
S. E. T.

CĂTRE TOŢI PATRIOŢII DELA S.E.T.

FRAŢI MUNCITORI ŞI MUNCITOARE,
FUNCŢIONARI ŞI FUNCŢIONARE
AI INTREPRINDERII S.E.T.!

Războiul de jaf şi de cotropire al lui Hitler şi Antonescu a împins ţara la dezastru. Sute de mii de români au căzut şi continuă să cadă jertfă războiului tâlhăresc al hitleriştilor. Datorită continuării fără rost a acestui război pierdut, ţara noastră este prefăcută în câmp de bătălie. Nemţii retrăgându-se sub loviturile zdrobitoare ale Armatei Roşii Eliberatoare — jefuesc şi ard oraşele şi satele noastre, batjocoresc femeile şi fetele noastre.

Din cauza prezenţei hoardelor nemţeşti pe pământul nostru, ţara noastră este supusă celor mai crâncene bombardamente aeriene.

Antonescu — din ordinul lui Hitler — a pus noui biruri pe satele noastre. Salariile noastre de mizerie nu ne ajung decât pentru frunze de ceapă. Peste toate acestea, guvernul vrea să ne ia salariul pe o lună, pentru susţinerea mai departe a războiului banditesc al lui Hitler şi Antonescu.

Ajunge fraţi muncitori şi muncitoare, funcţionari şi funcţionare!

PATRIOŢI DELA S.E.T.!

Să ne ridicăm la luptă pentru:

1. Ziua de lucru de 8 ore;
2. Sporirea salariilor, în raport cu scumpetea;
3. Demilitarizarea întreprinderii;
4. Un protest împotriva pedepselor şi amenzilor;

5. Acordarea unui împrumut egal cu leafa pe 3 luni, aşa cum au primit şi funcţionarii dela Stat;
6. Asigurarea dreptului de liberă organizare sindicală şi politică;
7. Libertatea de gândire a scrisului şi a cuvântului;
8. Autonomia şi reorganizarea Asigurărilor Sociale, sub control muncitoresc;
9. Eliberarea tuturor celor închişi şi internaţi pentru lupta patriotică antihitleristă.

FRAŢI MUNCITORI ŞI MUNCITOARE,
FUNCŢIONARI ŞI FUNCŢIONARE
AI INTREPRINDERII S.E.T.!

Uniţi-vă şi cereţi imediata eşire din acest război!

Pace cu Uniunea Sovietică, Anglia şi America!

Treceţi — în mod organizat, fără deosebire de idei politice, naţionalitate şi religie — în Frontul Unic Naţional pentru:

Izgonirea jefuitorilor nemţi din ţară!

Doborîrea guvernului trădător de ţară, al lui Antonescu!

Instaurarea unui guvern al Frontului Unic Naţional al Poporului, format din reprezentanţii tuturor grupurilor democrate patriotice antihitleriste!

Numai astfel putem scăpa de suferinţă şi de groaza bombardamentului Naţiunilor Unite împotriva nemţilor, cari ne-au prefăcut ţara într'un câmp de război.

Trăiască unitatea de luptă a muncitorilor din întreprinderea S.E.T.

COMITETUL PATRIOTIC
AL INTREPRINDERII
S.E.T.

CĂTRE POPORUL ROMÂN!

Muncitori, muncitoare, ţărani, intelectuali, soldaţi şi ofiţeri - PATRIOŢI din ROMÂNIA!

1 MAI e ziua de *luptă* şi de *solidarizare* frăţească a muncitorimii din întreaga lume. Este ziua în care proletariatul din toate ţările au manifestat şi luptat - începând din anul 1889 - pentru impunerea *drepturilor* lor elementare de viaţă, pentru ziua de 8 ore de muncă, pentru drepturi şi libertăţi democratice, pentru pace.

1 MAI 1944 găseşte lumea întreagă cuprinsă de vălvătaia războiului declanşat de bandele hitleriste, cotropitoare de ţări şi popoare.

1 MAI 1944 găseşte muncitorimea şi poporul român în faţa *celei mai grozave catastrofe* pe care războiul hitlerist a provocat-o.

Deaceea **ziua de 1 MAI 1944, este ziua chemării muncitorimii la luptă, chemare adresată întregului popor român.**

Războiul distrugător a fost adus de criminalii Hitler şi Antonescu *pe teritoriul Patriei noastre*. Victorioasa Armată Roşie, eliberând ţara sovietică de cotropitorii germano-români, a trecut Prutul, zdrobind şi urmărind resturile armatelor germano-române pe pământul Ţării noastre.

Comisarul de externe al Uniunei Sovietice, Molotov, a declarat la 2 Aprilie 1944, în numele guvernului sovietic:

„Armata Roşie NU urmăreşte să cotropească teritorii şi ţări străine, sau să schimbe regimul social existent în România. Intrarea Armatei Roşii pe teritoriul Român'ei e condiţionată de necesităţi militare şi de zdrobirea rezistenţei trupelor inamice".

Această declaraţie a guvernului sovietic a fost primită cu **bucurie** şi însuşită în întregime de guvernele Naţiunilor Aliate.

POPOR ROMÂN! Primeşte Armata Roşie cu încredere, ca armată eliberatoare şi salvatoare! Ajut-o prin toate mijloacele, cu toate forţele!

Continuând războiul alături de Hitler, Ungaria hortistă a fost **ocupată** de fostul ei aliat, Germania hitleristă. Trădătorul Antonescu pregăteşte Românii **ceceaş soartă**, târându-o spre **catastrofă**.

Creerea frontului al doilea va grăbi zdrobirea **definitivă** a hitlerismului şi a complicilor lui.

ROMÂNI! Suntem în faţa catastrofei. Resturile armatei noastre sunt ameninţate cu nimicirea completă. Şapte divizii româneşti sunt condamnate la moarte în Crimeia.

AJUNGE! Am pierdut **un milion** de morţi, răniţi şi dispăruţi. Întreg avutul ţării a fost **jefuit** de lăcustele hitleriste. Fiii noştri sunt **arestaţi** în masă, **schingiuiţi**, **asasinaţi**. Oraşele şi satele Moldovei noastre sunt **jefuite** şi **pustiite** de hoardele hitleriste în retragere. Populaţia evacuată forţat, este condamnată la **mizerie** şi **moarte**. Femeile şi fetele noastre sunt **batjocorite** de bestiile hitleriste. Mii de tineri şi muncitori români sunt trimişi în **robie** în Germania. Populaţia evreiască e terorizată şi **exterminată**. Continuarea războiului alături de Hitler, a abătut asupra Capitalei şi Ţării noastre **bombardamentele distrugătoare**, *cari vor fi din ce în ce mai intense*.

Criminalul Antonescu e vinovatul principal de moartea năprasnică a miilor de români.

A venit ceasul când trebue să alegem între drumul distrugerii complete și drumul păcii, al libertăţii democratice, al refacerii ţării, ajutaţi de Marile Naţiuni Aliate.

Şi drumul **salvării** dela catastrofa naţională, este:

Unirea tuturor partidelor, organizaţiilor şi patrioţilor în FRONTUL PATRIOTIC antihitlerist al poporului şi formarea COMITETULUI NAŢIONAL de LUPTĂ pentru SALVAREA PATRIEI, care să mobilizeze şi să unească toate forţele Ţării, fără deosebire de clasă, partid sau religie.

POPOR ROMÂN! Salvează-te dela catastrofă! Părăseşte războiul criminal nemţesc! Doboară clica trădătorului Antonescu dela cârma Ţării! Luptă pentru pace! Alungă cu arma în mână cotropitorii hitlerişti de pe pământul pângărit al Patriei! Luptă pentru eliberarea fraţilor din Ardealul de Nord! Alătură-te Armatei Roşii eliberatoare şi tuturor popoarelor iubitoare de libertate!

Anul II 1944 — *24 August 1944* — *Nr. 11*

ROMÂNIA LIBERĂ

Redactor responsabil GRIGORE PREOTEASA

23 AUGUST 1944

RASTURNAREA REGIMULUI HITLERIST DIN ROMANIA

„România Liberă" încetează de a mai fi un ziar ilegal. De trei ani foaia aceasta trăește și luptă. Scrisă în temnițe, tipărită în hrube, împărțită noaptea din om în om, pe sub mână „România Liberă" a plătit cu sânge dreptul de a-și purta ca pe un steag numele său înăbușit în teroare.

Se va ști într'o zi câtă suferință, câtă îndârjire și câtă aprigă hotărîre s'a cerut pentru fiecare cuvânt scris aci.

„România Liberă" rămâne și nu va înceta niciodată să fie un ziar de luptă.

In această dimineață de 24 August 1944, plină de toate nădejdile viitorului acesta este legământul pe care-l luăm.

Proclamația Regelui către Țară

Români,

In ceasul cel mai greu al Istoriei noastre, am socotit în deplină înțelegere cu Poporul Meu, că nu este decât o singură cale pentru salvarea Țării dela o catastrofă totală: eșirea noastră din alianța cu Puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite.

Români,

Un nou Guvern de Uniune Națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărâtă a Țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americei. Din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice precum și starea de războiu cu Marea Britanie și Statele Unite. Primiți pe soldații acestor armate cu încredere. Națiunile Unite ne-au garantat independența Țării și neamestecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea dictatului de la Viena prin care Transilvania ne-a fost răpită.

Români,

Poporul nostru înțelege să fie singur stăpân pe soarta sa. Oricine s'ar împotrivi hotărârii noastre liber luate și care nu atinge drepturile nimănui este un dușman al Neamului nostru. Ordon Armatei și chem Poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. Toți cetățenii să se strângă în jurul Tronului și al Guvernului pentru salvarea Patriei. Cel care nu va da ascultare Guvernului se opune voinței Poporului și este un trădător de Țară.

Români,

Dictatura a luat sfârșit și cu ea încetează toate asupririle. Noul Guvern înseamnă începutul unei ere noi în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor Țării sunt garantate și vor fi respectate.

Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizând toate forțele Națiunii vom trece hotarele impuse prin actul nedrept dela Viena pentru a elibera pământul Transilvaniei noastre de sub ocupație străină.

Români,

De curajul cu care ne vom apăra cu armele în mână independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singuri soarta depinde viitorul Țării noastre.

Cu deplină încredere în viitorul Neamului Românesc să pășim hotărîți pe drumul înfăptuirii României de mâine, a unei Românii libere, puternice și fericite.

Biroul de informații sovietic comunică:

„Trupele de pe al doilea front [illegible] cu [illegible] de [illegible] și de aviație au străpuns apărarea inamice [illegible] în [illegible] la nord-vest de orașul Iași și, în trei zile de lupte [illegible], au înaintat peste 60 de kilometri dealungul frontului.

In cursul [illegible] lor, trupele de pe acest front au luat cu asalt [illegible] Iași, Targu-Frumos și Ungheni, puternice puncte de sprijin ale apărării inamice; ele au mai ocupat prin lupte alte peste 200 de localități, printre care și marile localități [illegible], Lencra, Dorohoi, Voinești, Mogoșești, Socola, Mironeasa și gările Ungheni, Corotina, Podul Iloaiei, Sirca, Tg. Frumos, Cozma și Răzuova.

Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist din România

Consecvent cu punctul său de vedere că aruncarea României în războiul antisovietic, a însemnat o adevărată catastrofă națională și prejudiciază grav interesele vitale ale poporului român, Partidul Comunist din România a participat activ, din prima zi, la pregătirea și răsturnarea dictaturii Antonescu, instrumentul călăului al hitlerismului.

Încheierea imediată a armistițiului, scoaterea României din Axă și curățirea teritoriului român de ocupația hitleristă, instaurarea unui regim de drepturi și libertăți publice, acestea sunt unele din obiectivele pe care Comitetul Central al Partidului Comunist din România le-a fixat încă din Septembrie 1941.

Aceste obiective, care formează programul actualului guvern, constituesc temeiul participării Partidului Comunist din România, în cadrul politicii de Bloc Național, la actuala formațiune guvernamentală.

Partidul Comunist din România, partea ai clasei muncitoare, reprezintă însă interesele întregei colectivități românești, deopotrivă, ale muncitorimii și țărănimii, ale intelectualității și ale tuturor păturilor orășenești, ale întregului popor român, în lupta sa de eliberare națională, în lupta sa pentru câștigarea drepturilor cetățenești și democratice.

Partidul Comunist din România, împreună cu Partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social-Democrat, au constituit un Bloc-Democratic, bazat pe Frontul Unic Muncitoresc, încheiat între Partidul Comunist și Partidul Social-Democrat.

Partidul Comunist din România, consecvent politicii sale de realizare a Frontului Național Patriotic al tuturor forțelor antihitleriste a strâns pe aceeași linie de acțiune în Grupa patriotică antihitleristă: Uniunea Patriotică, Frontul Plugarilor și partidul Socialist-Țărănesc.

Politica sa de Bloc Național, ca și aceea de Front Național Patriotic, nu a răpit și nu răpește independența sa organizatorică, ideologică și politică, ci păstrându-și deplina libertate în rezolvarea problemelor de bază ale României, de azi și de mâine.

În ciocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste, Partidul Comunist din România cheamă muncitorimea, țărănimea, intelectualii și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său.

Încetarea ostilităților cu Uniunea Sovietică, deschide drum larg pentru o strânsă alianță cu marea republică muncitorească țărănească dela Răsărit. Partidul Comunist înțelege să lupte pentru această alianță pe care o dictează interesul cel mai vital și permanent al poporului român.

Salutăm Armata Roșie eliberatoare.

Salutăm armatele aliate cu armata prietenă.

Salutăm lupta poporului român pentru cucerirea independenței naționale, păcii și libertății.

Comitetul Central al Partidului Comunist din România

A treia debarcare în Franța

A treia debarcare aliată în Franța a început Marți noaptea în regiunea Bordeaux.

Debarcarea a fost coordonată cu atacul dat de coloanele americană și franceză.

DECLARAȚIA GUVERNULUI

Guvernul care se înfățișează astăzi Țării, format din reprezentanții a patru partide politice: partidul național liberal, național țărănesc, partidul comunist și social democrat, unite în Blocul Național Democratic, a fost însărcinat de către MAJESTATEA SA REGELE MIHAI I să preia conducerea Statului în cele mai grele și hotărâtoare împrejurări pentru soarta poporului român.

Regimurile dictatoriale de până acum, violentând în mod permanent voința Țării, au pus în primejdie, prin întreaga lor politică nefastă, însăși existența României, ca Stat.

Astăzi dictatura a fost înlăturată. Poporul reintră în drepturile lui. Regimul politic pe care îl vom înfăptui, va fi un regim democratic, în care libertățile publice și drepturile cetățenești vor fi garantate și respectate.

In domeniul politicei externe, prima măsură luată de guvern a fost acceptarea armistițiului cu națiunile unite. Prin reprezentanții autorizați, Guvernul Uniunii Sovietice și guvernele din Marea Britanie și Statele Unite au garantat independența României și în cadrul suveranității respectate, neamestecul lor în viața noastră de stat. Eșirea noastră din războiul dus alături de puterile pactului tripartit și încetarea ostilităților împotriva Uniunii Sovietice sunt hotărât menite să împiedice o sigură și inevitabilă catastrofă națională. România consideră de azi înainte națiunile unite ca națiuni prietene. Recunoașterea de către guvernele din Moscova, Londra și Washington a nedreptății făcute României prin dictatul dela Viena deschide posibilitatea ca armatele românești alături de armatele aliate să elibereze Transilvania de Nord de ocupația străină.

Deacum înainte înțeleg să fim stăpâni pe destinele noastre. Hotărârea denunțării tratatelor de alianță cu puterile Axei și încetarea stării de război cu națiunile unite este expresia voinței întregului popor român. Aceste hotărâri nu nesocotesc drepturile vreunui stat străin, după cum nu ating nici interesele altor neamuri. Țara întreagă voește să pună capăt războiului distrugător, unui război dela început pierdut. Țara întreagă dorește pacea. Dar voința de pace a României nu înseamnă nici dezarmare, nici teamă. Orice piedică pusă în drumul înfăptuirii năzuințelor spre pace și libertate a poporului român va deslănțui o luptă fără milă și fără cruțare din partea tuturor forțelor armate și populare împotriva celor care ar încerca să mențină țara noastră în război cu națiunile unite prelungindu-i astfel zadarnic suferințele.

Guvernul adresându-vă vouă, tuturor cetățenilor țării, vă cere să faceți zid în jurul MAJESTĂȚII SALE REGELUI MIHAI I și în spiritul unei desăvârșite uniri și discipline naționale să-i dați tot sprijinul pentru înfăptuirea comandamentelor supreme ale ceasului de față: asigurarea păcii și instaurarea unui regim democratic de largi drepturi și libertăți publice pentru toți cetățenii Țării.

Ultimul moment

1) Este interzisă circulația pe străzile Capitalei între orele 20 și 5.
2) Este interzis formarea de grupuri mai mari de 3 persoane.

FROM
THE ARCHIVES TREASURE

The archives, mirror of the past, reflect every kind of human activity, having a well known cultural and scientific importance as well as an indisputable political and practical one, closely connected with the very present circumstances; that is why, now, all over the world, the archives are granted with special protection.

In our country, in the lapse of time, were issued and preserved a multitude of records begining with old voivode charters, adorned with qualified craftsmanship and sealed by heavy seals fastened with silk cords skilfully braided, followed by princely rolls and cartularies and continuing with the files, registers, photos, video-phonic recordings belonging to the up-to-date archives. All of them represent the National Archival Fonds of the Socialist Republic of Romania, a genuine source for knowledge of and writing the national history.

The history of Romanian archives covers a long period of time, the begining of which goes back in the early past. In the course of millenniums on the territory of today Romania succeeded all the social systems known by the history of mankind and it was proved that since the epoch of the primitive communal system there were here rudimentary archives consisting of objects and treasures having as aim to mention some material objects necessary for living or worship. At present, the archaeologists brought to view evidences which justified the assertion that the necessity of preserving memories of the past was as old as the man himself.

In the slave system the organized archives become an administrative and political instrument in the hands of the heads of states. The archaeological escavactions discovered as such archives for all the peoples of antiquity. The archives, on the territory of Romania during the long life together of Dacians and Romans as a result of the conquest of Dacia by the Roman Empire, were preserved in safe places difficult to be profaned by malefactors.

Afterthe Roman Empire decay and Romans withdrawal from Dacia, the Romanian people had many a century, to struggle grimly and ceaselessly for

ding their existence despite the history vicissitudes. At the end of migrations period they set up their life, at the begining, in small states that afterwards have been concentrated into strong feudal states: Wallachia, Moldavia and Transylvania, the development of which rised the Romanian civilization at a higher level. The history of Romanian archives covers a period of more than seven centuries Following the same process in allthe three Principalities, the way they came to us proved that the primary archives were constituted at the addressee who was compelled to present his records whenever he either claimed or defended, when contested, his rights inserted in. The Romanian people had an ancient belief that he who loses his estate records, loses even the estate. Owing to this belief a great bulk of documents was preserved that were not alienated but were only transferred concurrently with the estate from generation to generation.Yet, the principle of retention the records at the addressee was applied not only to individuals but also to public agenices and establishments such as clerical hierarchies, monasteries and other charity institutions.

In the course of time it is noticed the senders' concern to retain drafts, copies and duplicates of records, in order to solve the various cirumstances occurred. For ensuring a better order and control of records the senders copied out in registers the documents emitted by them, the original of which was handed to the addressee. Thanks to this proceeding there is today a great number of records closely connected between them in thorough archival series.

As regards Transylvania there are known, from the very 13th and 14th centuries, the steps taken in order to ensure a permanent life of originals, thus being organized places for depositing the records in: Oradea, Cluj-Mănăștur, Alba-Iulia a.s.o. According to necessity authenticated copies were delivered which provided for their owners the same probative rights as originals. In the 18th century the concern for archives is expressed, as well, by the measures taken by a number of towns to secure the preservation and organization of records. C. Pomarius' contribution to the organization of the archives of Bistrița, Sibiu and Brașov was an example for the followers.

In Wallachia and Moldavia, at the begining of the 18th century, it was established that the main documents of particular interest are to be kept in the chancelleries of Metropolitanates in Bucharest and Jassy thus becoming the first general archives of the country. This practice to hold for retention in those places the most important records lasted till the setting up of the State Archives.

In the 19th century the notion of "general archives" becomes a reality owing to the organizational measures included in the texts of the Règlement Organique promulgated in Wallachia in 1831 and in Moldavia in 1832. Based on them the State Archives were set up in Bucharest as well as in Jassy.

Since then, both the archives belonging to the dissolved agencies and the documents created by the Règlement Organique were centralized on these spots.

From the very begining this „new branch of high office" has quite understood its noble mission to receive, preserve and turn to account the records of the country „the sacred work of centuries" as it was suggestively called by Nicolae Iorga who studied them passionately, defended them vigorously and, above all, appreciated them as the most valuable source for writing history. Despite the hard conditions for developing the activity, facing the multifarious financial embarrassments and not seldom the ignorance and the lack of interest on the part of authorities, the State Archives, thanks to the proficiency and perseverence of a pleiad of outstanding personalities of Romanian culture, who headed them, as well as to their unnamed collaborators who worked with abnegation and passion for the growth of this public office, succeded in promoting a ceaseless progress of the archival work.

Since the last century great successes were obtained in the legislative — organizatory field. The normative acts, on bases of which the State Archives were founded in 1831—1832, were completed between 1862—1872 by regulations that covered the whole archival work with all its aspects, and later on the institution was organized on a new ground under the circumstances occurred after the First World War by the State Archives Act, 1925.

The Second World War with its losses, casualties and, especially, destructions, cruelly interrupted the progress of the State Archives as institution. It was only after the 23nd of August 1944, as a result of the victory of the national anti-fascist and anti-imperialist insurrection, that in Romania took place profound changes which opened wide prospects for the archival work. The new archival legislation, inaugurated by the Decree No. 17 of the 1st of February 1951 and by the Decision of the Council of Ministers of the 29th of May 1951, that set up the standards and attributions of the State Archives greatly enhanced and having sound responsabilities, went on with the Decree No. 353/1957 for the setting up of the State Archival Fonds followed by the Decision of the Council of Ministers No. 1119/1957 relating to the organization of the General Direction of the State Archives which was improved by the Decree No. 472/1971 concerning the National Archival Fonds of the Socialist Republic of Romania, completed in 1974.

Based upon the fundamental principles of archivistics, the present archival law is nevertheless an important step of international resonance joining in the effort of the whole mankind to protect the values that came out in the course of time owing to the endeavour of man's hands and mind. It gives a proper legal background to the archival work engendering large possibilities for organization and utilization of the National Archival Fonds. According

to it the field of archival treasure of the country is enlarging including, besides the records created in the course of time by the State bodies and administrative agencies, the ecclesiatic documents as well as those ones pertaining to natural persons.

Thus, the fonds and collections kept in the repositories of the State Archives are completed by the documents of historical value existing in the private papers and in ecclesiastical archives, opening, for research, the possibility of approaching more amply the problems and offering new history sources that reflect veraciously the economic, social, political and cultural realities of the time.

The foreruners' concern for the investigation in archives, libraries and museums from abroad, with the view of knowing the aspects relating to the history of our people, enhanced considerably during the last decade as regards geographical area and documents reproduced under the shape of microfilms and xerocopies, as a result of the Romanian Communist Party concern for the history of Romanian people and of the endeavour to enrich the documentary sources.

The new regulations gained, in short time, the deserved appreciation of the public and subsequently the repositories of the State Archives were enriched with a large number of documents.

Today, more than anytime, the number and variety of the records held by the State Archives offer a rich documentary source for the most various fields of activities.

From the chronological point of view the fonds and collections cover a long historical period begining with the 13th century up to present, and as regards their contents they mirrored the agitated history of Romanian people, who was compelled from the very begining of his coming into life, to defend his liberty and independence against the various attempts of those who tried to take them off from him. The archives records testify, since centuries ago, that Romanians defended with ferm decision, heroism and sacrifice, their freedom and independence, under the leadership of some brave and worthy hospodars such were: Bassarab, Bogdan, Mircea the Old, John Hunyadi and Stephen the Great and for freedom and independence too acted as diplomats and bearers of sword, the voivode John (the Terrible), Michale the Brave, Matthias Bassarab, Basil the Wolf, Serban Cantacuzino, Constantine Brancovan and Demetrius Cantemir. The documents prove with the force of the genuine source that liberty and independence represented the dream of the great patriots of the whole modern age from Horia and Tudor Vladimirescu to Bălcescu and Kogălniceanu, from the revolutionaries of 1848 to the generation of the Union

of Principalities and of the Independence War and hence to the best sons of the people — the communists.

The archival groups and collections of such a great variety, from the point of view of provenance and nevertheless of contents, have a common feature; they, as a whole, reflect the economic, political, social and cultural realities, recording circumstances and facts that make conspicuous the social relationship of the epoch. The documents of property, the registers concerning the administration of domaines, the files of the trials carried between peasants and boyars, the complaints, the political and private correspondence reflect real aspects of social relationship and convey, at last, most detailed information relating to the society of that time.

Several archival fonds proceeding from the administrative, judicial or economic institutions belonging to the second half of the last century point out the proletariat assertion in the arena of national politics, the intensification of his organization as a class, the penetration of the socialism ideas into Romania. The archival documents record, in paralles with the growth of the working — class movement at the end of the last century and the begining of the 20th century, the more and more extention of the peasant movement that reaches a climax with the great uprising occurred in the spring of 1907.

Other records tell about the heroism, abnegation, sacrifice and the fiery patriotism shown by the Romanian Forces, by the popular masses in Romania during the First World War battles for the defence of the country land against German invaders, for the safequarding of the territorial unity and integrity, about the accomplishment of the ancient dream concerning the full unity of the Romanian people. They proved, as well, the strong upsurge of the political and social struggles of the popular masses, owing to the bringing into life of the Romanian Communist Party.

Being a direct continuator of the old working-class movement the Romanian Communist Party grew and developed as a strong oak tree with the roots deeply stuck into the soil of social realities.

A lot of files and thousands of documents kept in fonds and collections of records eloquently certify the burning patriotic feelings of communists, whom neither any kind of obstacles and difficulties or terror, nor the prisons or even the platoons of execution couldn't divert away from the way of the struggle for national and social liberation. They fully proved that in the most severe circumstances of Antonescu's dictatorship, the Romanian Communist Party rose stoutly against the economic and political enfeoffment to the Hitlerite Germany, for the defence of the country. It was the Romanian Communist Party that had the historic merit to have initiated and led the armed

anti fascist and anti imperialist national insurrection of August 1944 which marked a border stone in the history of the country.

Today in the great many repositories of the central and districtual State Archives are carefully preserved an immense quantity of documents and archives that go beyond 140.000 linear metres among which more than 33.000 linear metres are kept in the repositories of the Central Archives in Bucharest. Upwards of 7.000 fonds created by agencies and individuals, about 300.000 documents, loose leaves, more than 4.500 manuscripts, 22.000 metal seals used in the old chancelleries, collections of engravings, photos, and albums holding over 30.000 items, and upwards of 14.000 plans and maps begining with the 17th century, make up this unvaluable treasure.

Owing to the concern and support of the Party and State, the State Archives has today a capacity of storage of seven times more than before Liberation.

Thus, if in 1951 the State Archives has possessed throughout the country 19 buildings with a storage surface of 14.000 sq.m. representing a capacity of about 60.000 linear metres archives, at present the State Archives owns 41 territorial units located in new premises or having spaces especially fitted out, amounting to more than 35.000 sq.m. serviceable surface.

Quite differently from the past when the archives were often kept in old and insanitary buildings dilapidated and full of dampness, the present repositories are properly equipped for maintenance of the best preservation microclimate, and are fitted out with satisfactory storage, conditions having apparatus for checking up the moisture content and being protected against damages.

Otherwise, the technical activity that is developed in the State Archives has as a main target the ensuring of the best conditions for records preservation, the supervision of the way in which documents are kept, and the work of restoration and reconditioning in order to save from destruction the damaged documents. Is to be mentioned, as well, that the activity carried out in the way of preservation, restoration and reprography of records is laid on scientific basis. A research laboratory equipped with necessary apparatus for chemical analyses, for biology and for physico-chemical determinations, aiming at the setting up of the restoration technology, checks up the records preservation by doing surveys and researches relating especially to the agents of destructions that has acted in the process of time upon the documents and, establishes the most efficient methods against the effects of those agents as well as the necessary treatments in order to prevent the action of injurious agents.

Indeed, the action of preserving the documents is not the only aim. Between repositories and search rooms there is a ceaseless movement of the records

produced for public use. If the documents are suitable for research this is due to the careful work done in laboratories on each archival unit in order to make them proper to be studied by researchers.

At present, in the search rooms of the State Archives are available for research thousands of inventories of the fonds and collections held in its repositories and a great number of scientific finding aids (guides, catalogues, indexes) and volumes of documents compiled according to subject, all in one representing the results of a constant and long work done with passion and perseverance.

In this context, the publication of an album that assembles 161 reproductions of documents belonging to the archival groups and collections kept in our repositories, is, among numerous actions initiated in the last time by the State Archives, an accessible form for popularization of Romanian historical treasure and of the archival work, with a view to informing, training, educating and creating a comprehensive opinion as regards the care for records preservation.

We hope that the present album will fix in readers' memory, owing to the emotional power of archive record image, the direction and shape of our agitated history, the aspirations and feelings, the ideals of struggle and life of the entire people, the value of the rich spiritual civilization accumulated on the Romanian territory, enhancing the State Archives contribution to the patriotic education of masses, helping, as such, to bring about the accomplishement of the socialist culture.

LIST OF ILLUSTRATIONS

1. *1368 January 20.* Commercial privilege granted to the Braşov inhabitants by the voivode Vladislav hospodar of Wallachia.

2. *⟨1374⟩.* Charter given by the voivode Vladislav, hospodar of Wallachia, to Voditza monastery.

3. *1387 (6895) June 27.* Act of endowment given by the voivode Mircea, hospodar of Wallachia, to the monasteries of Tismana and Voditza.

4. *1406 (6915) November 23.* Order of the voivode Mircea, hospodar of Wallachia, by which he grants rights to the monastery of Tismana.

5. *1411 (6919) September 22.* Charter of the voivode Alexander, hospodar of Moldavia, given to the monastery St. Nicholas in Poiana.

6. *1436 (6944) November 30.* Charter of the voivode Ilie, hospodar of Moldavia, for the monastery of Neamtz.

7. *1431, January 30.* Commercial privilege granted to the inhabitants of Braşov by Dan II hospodar of Wallachia.

8. *1437 September 16.* The secret convention of Căpîlna "Unio trium nationum".

9. *⟨The 15th century⟩.* The seal matrix of the Council of Cluj.

10. *1502 (7010) March 9.* Charter of endowment given by Radu, hospodar of Wallachia, to boyar Radu and to his brother Petre.

11. *1511 August 17.* Charter of the voivode Vlad, hospodar of Wallachia, by which he vows peace and friendship to the king of Hungary.

12. *1514 June 19.* John Zapolya, voivode of Transylvania, gives orders to be taken steps against the insurgent peasants.

13. *1571 (7079) June 1.* Order by which the voivode Alexander, hospodar of Wallachia, grants the village of Bezderia to the Seneschal Florea.

14. *1591 (7100) October 4.* Tamaş Şoltuzul and 12 Council members in the townlet of Trotuş grant to Drăgan a half of the Filipeşti estate.

15. *1599 November 28.* Protocols of the Diet held between 20—28 November 1599, under the guidance of Michael the Brave.

16. *1611 (7120) September 12.* Privilege granted by the voivode Radu Mihnea, hospodar of Wallachia, to the judge of Braşov, Mihail Weiss, setting up the political, economic and military relations.

17. *1612 (7120) April 16.* Order by which Stephan Tomşa asks the heads of districts of Jassy and Dorohoi to seek for and to bring back the serfs fled from Probota monastery.

18. *1613 (7121) April 24.* Order by which the voivode Radu Mihnea, hospodar of Wallachia, grants to Seneschals Pîrvu and Radu, two serfs.

19. *1392 (6900) March 30.* Charter of the voivode Roman hospodar of Moldavia by which he gives to his servant, Ivanus the Brave, three villages on the Dniester.

20. *1476 October 7.* Commercial privilege granted to the Braşov inhabitants by the voivode Vlad, hospodar of Wallachia.

21. *1491 (6999) February 26.* Charter of Stephen the Great granting to Spatharus Purece two villages on Dniester.

22. *1507 December 3.* Treaty concluded among Radu the Great, the saxons of Sibiu and the Seven Saxon Seats.

23. ⟨*1521*⟩. Letter of boyar Neacşu addressed to the rulers of Braşov announcing the movements of Ottoman troops.

24. *1572 (7080) May 22.* John (the Terrible), hospodar of Moldavia, grants to the monastery of Bistritza the posession of 29 families of gipsies.

25. *1600 (7108) September 26.* Order by which Michael the Brave gives to Antonie Grama the villages Floreşti on Sabar, Budeni on Cîlnişte, Horeşti, Scroviştе and Curtea in the district of Vlaşca.

26. *1614 (7122) July 10.* Charter given by the voivode Radu, hospodar of Wallachia, granting to Dealul monastery the possession of the village Satul Nou (New Village).

27. *Details* belonging to the document of 1614 (7122) July 10.

28. *1639—1640 (7149) November 23.* Charter of the voivode Matthias Bassarab, hospodar of Wallachia, by which several monasteries such as: Cozia, Cotmeana, Govora, Bistritza, Iezer, Motru, Maximeni, Draganeşti of Rusi, Brebu, Plătăreşti a.s.o. were absolved from obedience to foreign monasteries.

29. *1645 (7123) March 29.* Act of granting given by the voivode Matthias Bassarab, hospodar of Wallachia, to the monastery of Caldaruşani for the customs of the Ciorani village.

30. *Details* belonging to the document of 1645 (7123) March 29.

31. *1646 (7154) April 9.* Charter given by the voivode Matthias Bassarab, hospodar of Wallachia to the monastery of Doiceşti for all his endowments.

32. *Details* belonging to the documents of 1646 (7154) April 9.

33. *1651 May 21.* Details of the Charters given by the voivode Matthias Bassarab, hospodar of Wallachia, for granting to the monastery of Dealu, the tax on the wine of Răzvod.

34. *Details* belonging to the document of 1651 May 21.

35. *1614 (7122) April 19.* Act by which the voivode Radu, hospodar of Wallachia, orders that Tismana monastery must be guarded day and night against the possible attacks of insurgent peasants.

36. *1919 (7127) January 13.* The voivode Gavril Movila, hospodar of Wallachia, grants the possession of the peasants of Ciolăneşti for their parts of estate by which they were redeemed from serfage.

37. *1620 (7128) January 9.* Order given by the voivode Gaşpar, hospodar of Moldavia, for Putna monastery.

38. *1656 (7164) August 11.* The voivode Constantine Şerban, hospodar of Wallachia, renews the privileges of monastery "Sf. Apostoli" (St. Apostles) in Bucharest.

39. *1656 (7165) September 29.* Deed by which Maria, the wife of Stan, sells to Stan of Cocorăşti 72 stanjens of estate.

40. *1665 (7173) April.* Deed of Mareş Băjescu for an exchange of estates in Grosani.

41. *1669 (7177) August 4.* Deed for selling a vineyard in Cotnari.

42. *1751 (7259) May 26.* Martin the Merchant, of Piteşti, gives a sum of money for paying the teacher of the Romanian school set up by him.

43. *1669 (7177) May 10.* Charter by which the voivode Anthony, hospodar of Wallachia, sets a school in Cîmpulung.

44. *Details* belonging to the document of 1669 (7177) May 10.

45. *1695 (7203) April 25.* Charter by which the voivode Constantine Brancovan, hospodar of Wallachia, grants to the monastery of Hurez, estates, villages, vineyards a.s.o.

46. *1714 (7222) May 4.* Charter given by the voivode Stephen Cantacuzen, hospodar of Wallachia, by which he absolves the people from tax on cows.

47. *Details* belonging to the document of 1714 (7222) May 4.

48. *1715 (7223) July 20.* The record compiled by Antim Ivireanu, metropolitan of Wallachia, by which he sets up the rules for the management of Antim monastery, in Bucharest, founded by him.

49. *1723 (7231) February 9.* Charter of the voivode Nicholas Alexander, hospodar of Wallachia, by which the Metropolitanate is allowed to set up villages on the estates of Bălţi, Futoaia and Cursus (the district of Vlaşca).

50. *Details* belonging to the document of 1723 (7231) February 9.

51. *1731 (7239) May 24.* Frontispiece and initial letter of the charter given by the voivode Michael Racovitza, hospodar of Wallachia, to the monastery of Cotroceni.

52. *1746 (7254) August 5.* The princely act by which the voivode Constantine Mavrocordato, hospodar of Wallachia, grants the report presented by Metropolitan Neofit and the boyars as regards liberation and redemption from serfage.

53. *1752 (7261) October 23.* Charter by which the voivode Matthias Ghica, hospodar of Wallachia, decides the way of paying the teachers of the Greek and Slavonian schools in Bucharest.

54. *1763 June 26.* Charter given by the voivode Michael Stephen Racovitza, hospodar of Wallachia, by which he sets up that the wages of teachers of the Slavonian and Greek schools in Bucharest are to be paid from the income of Glavacioc monastery.

55. *Details* belonging to the document of 1763 June 26.

56. *1775 October.* Charter given by the voivode Alexander Ypsilanti, hospodar of Wallachia, by which he decides that all the post horses will become the property of the hospodar.

57. *1793 (7309) November 23.* Charter by which the voivode Alexander Constantine Moruzzi, hospodar of Wallachia, places under High Spatharus' care the building and circulation of vessels on the Danube.

58. *1804 November.* Charter by which the voivode Constantine Alexander Ipsilanti, hospodar of Wallachia, decides that a native boyar is to deal with the payment of wages.

59. *1817.* Page of the cartulary of Cotroceni monastery compiled by Dionisie Eclesiarhul a copyist and miniaturist.

60. *1817.* Page of the cartulary of Cotroceni monastery compiled by Dionisie Eclesiarhul and representing the first document transcribed.

61. *1848 June 15.* Proclamation of Islaz. Printed on silk.

62. ⟨*1781*⟩. Miniature of the cartulary of the monastery "Dintr-un lemn" representing the documents transcribed.

63. 1784 December 17. Letter of the judge of Bistritza relating to the uprising of Horea, Cloşca and Crişan.

64. 1785 April 26. Report of the town of Abrud concerning the support given by the miners of Abrud to the insurgents led by Horea.

65. *1796 January 16.* Order given by the voivode Alexander Moruzzi, hospodar of Wallachia, for setting up a papermill in the district of Ilfov.

66. *1799 September 27.* The act of the voivode Alexander Moruzzi, hospodar of Wallachia, concerning the conflict involved in the cloth manufactory of Bucharest.

67. *1821 March 20.* The proclamation given by Tudor Vladimirescu to the inhabitants of Bucharest asking them to rise up for revolution.

68. *1840 April.* Complaint of the bondsmen in "Cervena de Jos" against the leaseholder's abuses.

69. *1848 June 9.* Letter addressed by Nicolae Bălcescu to Costake Negri, Vasile Alecsandri and other Moldavians, to introduce his envoy Sanders.

70. *1848 July.* The Order of Provisional Government by which entrusts to Nicolae Bălcescu the editorship of the journal "Învăţătorul satului" (The village teacher).

71. *1848 July 17.* Orders given to village teachers to explain the 21 articles of the Government Proclamation.

72. *1849 December 5/17.* The appeal of the Romanian revolutionary emigrants in Brussa addressed to Romanian revolutionaries in Paris.

73. *1850 April 19.* Order of the High Committee of the Arad county for the supervision of Avram Iancu.

74. *1850 May 31.* Report concerning General Magheru.

75. *1851 June 27.* Complaint of the inhabitants of Slăveşti village in the district of Vîlcea requesting the reopening of their school.

76. *1852 December 13.* Report concerning the connexion existing between Romanians of Arad environments and those of Wallachia and Moldavia, with the view of setting up a Daco-Romanian country.

77. *1853 June 4.* Report of the committee charged with the printing of Gh. Sincai's Chronicle, announcing to the hospodar Gr. Al. Ghica the printing of the first two volumes.

78. *1857 September 11.* The Administration of the Olt district announces, to the Ministry of Internal Affairs, Tănase Constantin's election as representative of the peasants of Şerbăneşti.

79. *1857 October 9/21.* The five articles passed by the divans ad hoc concerning the organization of the United Principalities.

80. *1859 January 24.* Telegram addressed to Prince Alexander John Cuza by which the Assambly of Wallachia announces his election as hospodar of this country.

81. *1859 May 8.* Report of the Ministry of Internal Affairs sent to Prince Alexander John Cuza relating to the steps necessary to be taken in order to concentrate the Dorobantzes and Frontier Guards.

82. *1860 February 24.* Address of the Ministry of Education concerning the support of schools in Braşov.

83. *1861 November 24.* Al. J. Cuza's letter to Demetre Ghica on the recognition of Union.

84. *1861 December 3.* Prince Alexander John Cuza's message to the deputies on the occasion of the opening the Assembly in Wallachia for 1861—1862.

85. *1861 December — 1862 January.* Abdul Aziz's firman by which is acknoledged the Union of Principalities under the rule of Alexander John Cuza.

86. *1864 January 24.* Congratulations, addressed by an inhabitant of Bîrlad to the Government, occasioned by 24 January, day of the Union of Principalities.

87. *1869.* Report compiled by V.A. Ureche praising the methods used by Ion Creangă, as teacher at the school of "Trei Ierarhi".

88. *1876 May 26.* Report compiled by Mihail Eminescu on a pedagogial work drawn up by Ion Creangă and Gheorghe Ienăchescu.

89. *1873 April 6.* Memorandum of the Romanians of the villages Mîndroluc and Cicir in the Arad county requesting the right to use Romanian language in administration.

90. *1877 August 25.* Report relating the preparing of fight, in front of the Grivitza stronghold, by the Romanian army.

91. *1877 September 2.* Orders given by General Cernat, chief of the 3rd Division of the Romanian Army, concerning the movements of the forces.

92. *Alexandru Cernat.*

93. *1877 October 17.* Report of Colonel A. Gramont, chief of the 2nd Brigade, informing the commander of the 3rd Division about the heroic deeds of some officers and non-commisioned officers.

94. ⟨1877⟩. Illustrated card representing the fight between Turkish and Romanian forces at Grivitza.

95. ⟨*1877—1878*⟩. Two Dorobantz soldiers dressed in field equipment.

96. ⟨*1877*⟩. Illustrated card showing the seize of the Ottoman flag, from the Grivitza fortress, by a Romanian soldier.

97. ⟨*1877*⟩. Illustrated card representing the battles nearby Plevna on the 30th of August 1877.

98. ⟨*1877—1878*⟩. Ilustrated card representing the heroism of the Dorobantz soldiers in the campaign of 1877—1878.

99. *1881 March 10.* The complaint of several peasants addressed to Prince Carol against the authorities abuses.

100. 101 ⟨*1894*⟩. Photos of the "Memorandum" group in Transilvania.

102. ⟨*1896*⟩ *February 25.* Letter addressed by Gh. Marinescu to the Minister of Education as regards his activity abroad.

103. *1899 April 13.* Letter of Ion Luca Caragiale requesting to the Minister of Education for the prolongation of the term fixed for handing his manuscript, concerning lectures on Romanian history, devoted to village libraries.

104. *1907 February 6.* Confidential dispatch concerning the spreading of socialist leaflets.

105. *1907 June 13.* Bills of indictment for the insurgent peasants of Ghimbaţi village in the district of Vlaşca.

106. *1908 January 26.* Letter of Emill Gârleanu addressed to Spiru Haret, the Minister of Education, offering for the popular libraries his works "Bătrînii" (The Old People) and "Cea dintîi durere" (The First Grief).

107. Report compiled by George Coşbuc.

108. *1908 January 26.* Report compiled by Alexandru Vlahuţă as regards the editions of 1907 and 1908 of the "Calendar of Peasants" (Calendarul Sătenilor).

109. 1908 April. Address of some teachers, authors of the book "Călăuza stuparului" (Guide For Apiarist), offering it to Casa Şcoalelor (House of Schools).

110. *Details.* Report compiled by Mihail Sadoveanu.

111. *1909 March 31.* Note of the Direction of Police and General Security concerning the committee meeting of the socialist circle "Viitorul" (The Future).

112. *1910 August 17.* Letter of Aurel Vlaicu addressed to Romulus Boca as regards his plane.

113. *1911 September 8.* Letter of Iacob Mureşianu addressed to I. St. Paulian the president of the musical society "Doina" in Turnu Severin on the occasion of his election as member of the respective society.

114. *1914 September 26.* Letter of condolence addressed by Octavian Goga to Aurel Vlaicu's parents.

115. *1914.* Nicolae Iorga on Mihail Eminescu.

116. *1917 July 11.* Evocation of the battles of Mărăşti by Silviu Mândăchescu Sub-Lieutenant in the 2nd Regiment of the Mountain Corps.

117. *1918 November 15.* Circular Order of the National Romanian Central Council concerning the election of delegates for the National Assembly in Alba Iulia on the 1st of December. 1918.

118. *1918 November 27.* Proclamation of the Romanian National Council of Oradea and Bihor.

119. *1918.* Photo representing the delegation of Galtiu village at the Great National Assembly of the 1st of December, 1918.

120. *1921 April.* Cover of a pamphlet "The Communism" printed in the Publishing House of the Socialist Party in Romania.

121. *1928 November 12.* Memorandum of the Unitary Trade-Union delagates in Jassy against the dissolution of the Unitary Trade-Unions in Bucharest.

122. *1929 July 29.* Request of the Prosecuting Magistracy of Mehedinţi district concerning the dissolution of "Casa Poporului" (House of People) in Turnu Severin.

123. *1931.* Illustration on the cover of a pamphlet published by Workers-Peasants-Bloc on the occasion of the electoral campaign.

124. *1934.* Poster published by the National Antifascist Committee.

125. *1935.* Woodcut published in the antifascist journal "Soarele" (The Sun).

126. *1936.* Photo representing the members of the Central Committee of the Union of Communist Youth and of Communist Party put on political trial in Craiova.

127. *1939.* Drawing representing the Axis Berlin-Roma.

128. *1944.* Manifestos of the Romanian Communist Party.

129. *1944.* Appeal of the Patriotic Committee of Enterprise S.E.T. to the workers urging them to fight for removal of Antonescu's Government and for setting up a democratic government.

130. *1944.* Manifestos of the Romanian Communist Partycalling the whole people to unite themselves in the Anti-Hitlerite Patriotic Front for the liberation o f the country.

131. *1944 August 24.* The newspaper "România Liberă" Nr. 11 year second issued, announcing the event of August 23, 1944 — the overthrow of Antonescu's Government.

Tiparul executat sub comanda nr. 1/583 la Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918"

DIRECŢIA
GENERALĂ
A ARHIVELOR STATULUI
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA
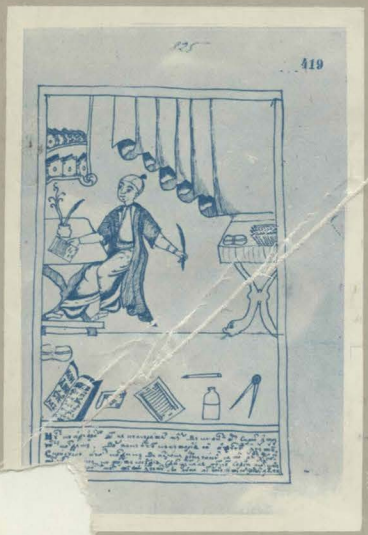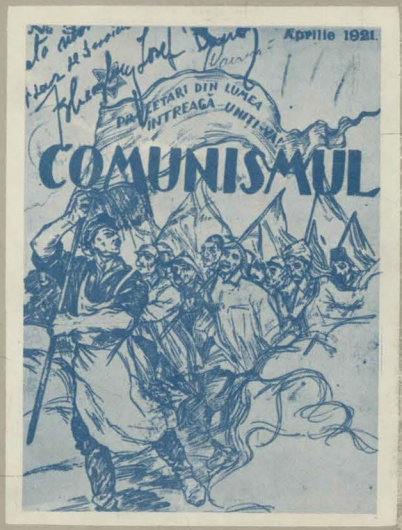
BUCUREŞTI
1976